

## Yığın Bağları – TKP'nin Güç Kaynağı

*I. Bilen*

*Türkiye Komünist Partisi MK Genel Sekreteri*

Ülkemiz derin ekonomik, sosyal ve politik süregen bunalımın kaskacında kıvranıyor. Bununla birlikte, sınıfsal çatışmalar keskinleşiyor. Tüm emekçi katmanların ve ülkenin politik yaşamı üzerinde işçi sınıfının etkisi güçleniyor. Yığınların savaşımını yönetmede TKP'nin rolü artıyor. Faşist ögelerin azıtması, bu süreç, egemen sınıfın kendi konumlarını eski yöntemlerle koruma yeteneğini yitirdiğini, önüne geçilmez devrimci sürecin gelişmesi karşısında bu çevrelerin duyduğu korkuyu yansıtıyor. Bu, yadsınmaz bir kanıttır.

Türkiye'de durumu çözümlerken her zaman, onun büyük emperyalist devletlere bağımlılığını ve Türkiye ekonomisinde hızlanan tekelleşme sürecini gözönünde tutmak gerek. Yerli tekellerin uluslararası kapitalizmle sıkı sıkıya bağlanması uluslararası kapitalizmin yalnız kredi açma, para ve teknoloji sağlama alanlarında değil, hammadde ve enerji sağlama alanlarında da kontrolünün sürekli artması sonucunu doğurmuştur.

Büyük burjuvazinin yabancı korporasyonlara holdinglerle bağımlı oluşu yerli tekellerin gelişme olanaklarını sınırlamaktadır. İç pazarın darlığı ve yerli tekellerin dış pazarda yarışım gücünün düşük oluşu, bunlar arasında çelişkiler doğuruyor. Günümüzde – bu nedenlerle – yerli tekellerle uluslararası tekeller arasında çıkar çatışmaları sıklaşıyor, burjuva partileri arasında çelişkiler keskinleşiyor.

Daha bir özelliği belirtmek gerek. Bu da endüstri sermayesiyle banka sermayesinin birleşmesi, finans oligarşisinin doğmasıdır. Bu sürecin karakteristik yönlerinden biri holdinglerin kurulmasıdır. Bunlar, Türkiye'de, ya-

bancı sermayelerle elele veren, birlikte çalışan 43 bankanın kontrolü altındadır.

Kapitalist üretim biçimi tarım alanına da iyice giriyor. Bunun sonucunda toprak ağaları burjuva oluyor, kapitaliste dönüşüyorlar. Bunlar bankalarla ve endüstri tekelleriyle çitişiyor, sıkı bağlar kuruyor.

Türkiye'de 1920'lerden bu yana oldukça geniş bir devlet sektörü vardır. Baştan, ülkemiz kapitalist gelişme yoluna koyulduğu zaman bu sektör kapitalizmin gelişmesine yardımcı olmuştur. Daha sonraları tekellerin ekonomik gücüyle devletin politik erkinin birleşmesi, kaynaşması süreci başlamıştır. Bununla, tekelci devlet kapitalizmi için karakteristik olan ilişkiler oluştu. Tekelci burjuvazinin uluslararası emperyalizmle sıkı işbirliği kuran kesimi devlet yönetimini bu dönemde eline almıştır.

Silâhlı kuvvetlerin başını tutan, militarist klikle finans oligarşisi çitişmesi bu süreç içinde oluştu. OYAK holdinginden yararlanan generaller, birçok kumpanyaların ve bankanın yönetim kurullarına girdiler. Bu da ülke ekonomisinin askerselleştirilmesi işine hız vermiştir. NATO'nun Türk ordusu için planladığı gereç ve silâhların üretim ve siparişlerini yerli tekellerin kendilerine verilmesini istemeleri bunun somut örneklerinden biridir.

Ama tüm bunlara karşın kent ile köy arasında, ülkenin değişik bölgeleri arasında, ekonominin çeşitli kolları arasında kapitalizm dengersiz gelişmesi kendisini çok açık gösteriyor. Kimi bölgelerde kapitalizm öncesi üretim, derebeylik artığı ilişkilerin kalıntıları duruyor. Küçük mal üretimi oldukça yaygındır. Teknik bakımdan üretim araçları oldukça geridir.

Türkiye'nin uluslararası emperyalizme bağımlılığı ve yerli sermayenin tekelleşme sürecinin kendine özgülüğü toplumsal uzlaşmaz çelişkileri derinleştiriyor. Kentle köy arasında uçlanma hızlanıyor, sınıfsal çatışmalar artıyor, güçleniyor. Emek ile sermaye arasındaki, uluslararası emperyalizm ve onunla işbirliği kuran yerli tekelci burjuvazi, toprak ağalarıyla halk yığınları arasındaki çelişkiler keskinleşiyor. Bu da, bunalımlar durumunun doğması için nesnel koşulları yaratıyor.

Türkiye'nin içine düştüğü derin ekonomik bunalımın temel nedeni, onun uluslararası emperyalizme, saldırgan askersel bloklara bağlı olmasıdır. Ülkede kapitalist sistemin, tekellerin egemenlik sürmesidir. Türk burjuvazisinin emperyalist tekellerle işbirliği kurması, ülkemiz ekonomisini emperyalist ekonomik sistemin bir bileşeni, bir parçası haline getirmiştir. Bu sistemi sarsan süregen bunalımlar ülkemizde yıkıcı sonuçlar vermektedir.

Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu bunalımın derinliğini aşağıdaki verilere dayanarak daha iyi kavrayabiliriz. İşsizlerin sayısı, Başbakan Ecevit'in 1978 güzünde belirttiğine göre, çalışabilir nüfusun % 20'sini kapsa-

maktadır. Enflasyonun hızı % 60,2'dir ve tüm OECD üyesi ülkeler arasında en yüksek olanıdır. 1972'den 1977'ye kadar Türk Lirası 15 kez devalüe edildi. Son devalüasyon yüzde 30 oranındadır. 1975'te 2 milyar Dolar olan döviz rezervleri 1977'de 450 milyona düştü. 1977 yılında dış ticaret açığı 4,5 milyar dolardı. Yatırımları finanse etmek için iç kaynaklar bulunmayan hükümet kredi için emperyalistlere avuç açıyor. Resmi verilere göre askersel harcamalar devlet bütçesinin üçte birinden fazlasını yutuyor.

Emperyalist tekeller ülkemizi soymakla, sömürmekle yetinmiyorlar. Onlar, uluslararası finans örgütlerinin yardımıyla, Türkiye ekonomisi üzerinde dolaysız bir kontrol sağlıyorlar. Ekonomik bunalımın keskinleşmesiyle emperyalizm ülkemiz üzerinde baskısını daha da artırıyor. Uluslararası Para Fonu (IMF), Türkiye eğer yatırımları azaltırsa, ekonomik gelişme hızını düşürürse, Türk Lirasını devalüe ederse, ücretleri dondurursa, tarım ürünlerinin taban fiyatlarını en düşük düzeyde tutarsa, geniş tüketim malları fiyatlarını arttırsa kredi vereceğini açıkladı. Bu tür yeni-sömürgecilik yöntemlerinin amacı ülkemizi emperyalist sisteme daha sıkı bağlamaktır. Bu, yabancı ve onlarla işbirliği kuran yerli tekellerin kârlarını daha da arttırmaktır. Bunalımın yükünü emekçi yığınların sırtına yüklemektir.

Almaşık, birbirini değiştiren hükümetler, ABD emperyalizminin verdiği reçetelerle bunalımları önlemeyi denediler. Ama tüm bunlar, Türkiye'nin emperyalist tekellere bağımlılığını arttırmaktan başka bir sonuç vermedi. Sonra, yalnız ABD tekellerine değil, Ortak Pazar ülkeleri (herşeyden önce Batı Almanya) tekellerine bağımlılığı arttı. Bu da bunalımın daha da derinleşmesine yol açtı. Türkiye'nin dış borçları 20 milyar dolara ulaştı. Türkiye'nin devlet bütçesi bile yabancı konsorsiyumların kontrolü altına girdi.

Türkiye'nin politik yaşamında büyük grevler, emekçilerin savaştan gösteri ve yürüyüşleri oluyor. Türkiye halkı yaşamsal çıkarları uğrunda çetin bir savaşım veriyor. Son yılların en önemli yığınsal eylemlerini belirtmek yararlı olur. 1976, 1977, 1978 yıllarında yapılan 1 Mayıs gösteri ve mitingleri. 1976'da Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin kaldırılması istemiyle yapılan genel grev. 1977-1978'de yerli ve yabancı tekellere karşı Maden-İş'in, metalurji işçilerinin 8 aydan fazla süren büyük grevi. Geçen yılın Mart ayında faşist teröre karşı uygulanan genel grev bu sürekli çıkışlardan birkaçıdır.

Örgütlülük ve yığınsallık son yıllarda düzenlenen 1 Mayıs gösteri ve yürüyüşlerinin ayırdedici çizgileri olmuştur. Bunların politik niteliği özellikle 1978 yılında bütün açıklığıyla ortaya çıkmıştır. Emekçiler anti-emperyalist, anti-faşist belgilerle yanyana: «TKP'ye özgürlük!» istemini başa aldılar. Tüm bunlar, Türkiye komünistlerinin legal ve illegal yöntemleri akıllıca, titizlikle kullanmalarının, örgütlü çalışmalarının bir sonucudur.

Bunlardan çıkan tek sonuç açık ve kesindir: İşçi sınıfının ve tüm halkın ekonomik, sosyal istemleri uğrunda verdikleri savaşım sürekli politik nitelik kazanıyor. Bu, emperyalizme karşı, ülkemizin NATO'dan çıkması için, silâhlanma harcamalarının arttırılmasına karşı, tekellere ve büyük toprak ağalığına karşı, ulusal ezgi ve faşist tirmanışa karşı, bağımsızlık, barış, demokrasi ve özgürlük için savaşıma dönüşmektedir.

Sınıf savaşları değişik biçimlerde oluyor. Kimi zaman bu savaşım sert, acımasız nitelikler alıyor. Örgütlülük düzeyi yükseliyor. Ulusal çapta demokratik çıkışlar giderek daha da yığınsallaşıyor. Bu savaşım da emekçi yığınların öncüsü olan işçi sınıfının rolü artıyor. TKP, edimsel çalışmalarla komünistlerin, sosyalistlerin ve sosyal-demokratların eylem birliğini güçlendiriyor.

Devrimci savaşımın gelişmesi işçi sınıfının enternasyonal bilincinin geliştiğini kanıtlıyor. Sosyalist ülkelerin başarıları, uluslararası komünist ve işçi hareketinin, ulusal kurtuluş savaşı veren halkların kazanımları ülkemizde devrimci sürecin gelişmesine yardım ediyor. TKP'nin güçlenmesi, onun yığınları yönetme yeteneğinin artması olayların gelişmesine sürekli artan bir etki yapıyor.

Yukarda belirttiğimiz etkenlerin etkisiyle daha 1960 yılları ortalarında başlayan politik bunalım uzayıp gidiyor. Durağan hükümetler zamanı çöktan geçti, gitti. Çoğu kez hükümetlerin ömrü birkaç ayı bulmuyor.

12 Mart 1971'de ABD emperyalizminin planları gereğince ve militarist kliğin baskısıyla ülkemize faşist tipi bir rejim dayatıldı. Fakat bu rejim ne bunalımların üstesinden gelebildi, ne de sınıf savaşlarını bastırabildi. İki buçuk yıl sonra o da çöktü, dağıldı.

Türkiye hükümetinin Kıbrıs Cumhuriyeti'ne karşı yaptığı saldırıdan sonra memlekette yeniden hükümet bunalımı patlak verdi. Emperyalizmle işbirliği yapan tekelci burjuvazi gerici ve faşist partilerden oluşan bir ortak hükümet kurdurdu. Bununla bunalımdan çıkmayı denedi. Ama bu hükümet de çelişkilerin sertleşmesi, bunalımın derinleşmesi, geniş halk yığınlarının, herşeyden önce işçi sınıfının baskıları sonucunda düştü.

Bunun arkasından, hem büyük partileri, hem gerici ve reformist nitelikli olanları bir tek politik platformda birleştirme denemeleri başladı. İşçi sınıfının, demokratik güçlerin direnişi sonucunda ve burjuva partilerini kemiren iç çelişkiler yüzünden bu taktik de boşa çıktı. Böyle olunca, egemen sınıflar yeni bir taktiğe başvurdular. Burjuva-reformist CHP ile, AP'den ayrılan bir grup ve iki gerici parti temsilcilerinden oluşan bir hükümet kurdular. Ecevit'in başkanlığında kurulan bu hükümette, yerli holdinglerle ve yabancı tekellerle bağlı olan CHP'nin sağ kanadı ağırlıktadır. Bu hükümet de sağlam, durağan değildir. Onun işbaşında kalması bunalımın derinleşmesinden öteye gitmiyor.

Türkiye üzerindeki emperyalist baskılar artıyor, faşist tırmanış yükseliyor. Bugünkü hükümet emekçi yığınların durumunu iyileştirme yönünde hiç bir şey yapmıyor. Tam tersine, bunalımın yükünü emekçi yığınların sırtına yüklemeye çalışıyor. Orta katmanların durumları biteviye kötüleşiyor. Hükümetin hiçbir önlem aldığı yok. Bu hükümet küçük köylülerin çıkarlarını da savunmuyor. O, üstelik, toprak reformunu da bir yana itti. Ülkenin Doğu bölgelerinde yaşayan Kürt yurttaşlara karşı baskı, terör ve zorbalıklar sürüp gidiyor.

Hükümet, faşist tırmanışa karşı hiçbir önlem almıyor. Özellikle devlet aygıtının faşistlerden arındırılması için hiçbir şey yapılmıyor. Faşist örgütler yasaklanmamıştır. Hükümet faşist tehlikeye karşı savaşta demokratik güçlerle eylem birliğine yanaşmıyor. Böylece, bunalımların üstesinden gelme olanağı bulamıyor. Tersine, emperyalizme ve işbirlikçi, tekelci burjuvaziye faşizme giden yolu açık tutma olanağı veriyor.

Ecevit hükümeti, sertleşen sınıfsal çelişkileri, öncüllerinden farklı, ikircimli, sosyal-demokrat yöntemlerle azaltmaya, durdurmaya çalışıyor. (Bilindiği gibi, CHP bugün Sosyalist Enternasyonal'in üyesidir). Bu hükümetin amacı, işçi sınıfının savaşımını gemlemek, onun bilincini körletmek, sınıf sendikacılığını baltalamak, emekçilere sınıfsal uzlaşmacılık ideolojisini dayatmaktır.

Egemen sınıf anti-komünist kampanya yürütüyor. Burjuvazi, DİSK'in dizginlerini eline almaya, gücünü kırmaya çalışıyor. Hükümet, ücretleri dondurma, işçi ve sendikal hakları sınırlama politikasını uyguluyor. Bunu yaparken Türk-İş'in başındaki Amerikancı sendika yöneticilerine dayanıyor. İşçi sınıfına karşı baskılar artıyor. 1 Mayıs gösteri ve yürüyüşlerinde, TKP'ye konan yasağın kalkmasını isteyenlere yapılan baskı, bunların yığınla mahkemeye verilmesi, TKP Programı'nı basan yayınevine karşı dava açılması gibi olguları anımsatmak bunu göstermek için yeterlidir, (1)

TKP, bugünkü hükümetin eylemlerini değerlendirirken, onun emperyalizmle işbirliği yapan tekelci burjuvazinin çıkarlarını savunduğu noktadan çıkış yapıyor. Bununla birlikte, TKP, bu hükümetin yalnız ikircimli tutumla kalmadığını, sürekli sağa kaydığını, günden güne daha fazla baskı önlemlerine başvurduğunu gözler önüne seriyor. İşte bundan ötürü biz yığınları, orta katmanları, burjuvazinin tekelci olmayan kesimini uyarıyor, Ecevit hükümetinin bugünkü derin bunalımın yarattığı önemli sorunların üstesinden gelebileceği yolunda bir düşü kapılmamalarını söylüyoruz.

Ama, TKP, Ecevit hükümetini daha önceki gerici-faşist hükümetlerle aynı kefeye koymuyor. Partimiz, hükümetin dış politikasındaki gerçekçi eğilimleri ve faşist tırmanışı engellemek yolunda çekine çekine, korka

(1) Bak: Barış ve Sosyalizm Sorunları, Sayı 10, 1978.

korka da olsa attığı, bazı adımları destekledi. Başka bir sözle hükümetin doğru yönde, olumlu, en küçük de olsa her adımını komünistler destekliyor. Bununla birlikte komünistler, onun sosyal-ekonomik sorunların çözümünde gösterdiği tutarsızlıkları, emperyalistlere, gericiliğe verdiği ödümleri, onun bu tutumunu sert biçimde eleştiriyorlar.

Türkiye'de faşist tehlike öyle birdenbire, beklenmedik doğmamıştır. Ülkemiz, cumhuriyetin kurulduğundan bu yana geçen 56 yılın 36'sını «sıkıyönetim» koşullarında yaşamıştır. Türkiye parlamentosu hiçbir zaman burjuva devleti yasama organlarının işlevini yerine getirmemiştir. TKP 55 yıldır yasaktır. 141, 142 ve öteki faşist yasalarla yalnız komünistler değil, tüm demokratlar, ilericiler demokratik haklardan yoksun bırakılıyor.

Faşizmin şimdiki aşamada böylesine canlanmasının bir özelliği de onun artık örgütsel bakımdan biçimlenmiş olmasıdır. Onun vurucu gücü Milli-yetçi Hareket Partisi (MHP)'dir. Gerici-faşist karması hükümetler zamanında bu parti, birkaç kez hükümete katıldı. Böylece, gerici-faşist karması hükümetler ona devlet aygıtının birçok kilit yerlerine oturma olanağı sağladı. Bu partinin sosyal tabanını, lumpenler, orta katmanlar ve küçük burjuva arasından yoksullaşan ve umutsuzluğa düşen ögeler oluşturmaktadır.

MHP, emperyalist çevrelerle işbirliği yapan tekeli burjuvazinin bir kesimine dayanıyor. Bu destekle o, aşırı gerici partilere oy veren seçmenlerin bir bölümünü kendinden yana çekmiştir. Bunun sonucu, Meclis'te sandalye sayısını 16'ya çıkarmıştır. Böylece Meclis gurubu oluşturma hakkını elde etmiştir. Son seçimlerde MHP'nin 1 milyon oy alması faşizm tehlikesinin açık bir kanıtıdır.

Faşist tırmanışın en tehlikeli belirtisi, MHP'nin ve silâhlı birliklerinin açtıkları vurucu-kırıcı terör eylemlerinin hızla artmasıdır. Bu saldırılar yalnız işçi sınıfına değil, burjuvazinin bir kesimine, gericiğin dümen suvarılarında yürümeyen kesimine de yöneliktir.

Bugünkü hükümetin kurulmasından bu yana terör eylemleri hızla arttı. Bu yılın Ocak ayından Aralık ayı ortalarına kadar bine yakın kişi, faşist kurşunlara kurban gitmiştir. Bu saldırılar en başta komünistlere, sosyalistlere, ilerici örgütlerin temsilcilerine ve CHP'nin sola açılan kanadındaki üyelerine karşı yöneltilmiştir. Faşistler, «komünistlere ölüm» belgisiyle ülkede bir iç savaş çıkarmak peşindedir.

Türkiye'deki faşistler Hitlerci öncüllerinin tüm yöntemlerini, örgütlenme biçimlerini benimsemişlerdir. Faşist komandoların ve onların barbarca saldırı ve çıkışları bunun örnekleridir. Bunların tüm eylemleri CIA'nin, ülkemizde gestapo rolü oynayan MIT'in, ordu içinde kurulan kontrgerillanın ve MHP'nin güdümü altında oluyor. Örneğin, 1 Mayıs 1977'de, gerici-faşist karması hükümet, bunların aracılığıyla, kurdukları planla ve

Maocu grupların çıkardıkları provokasyonla ortalığa kan kusturdu: Yüz-binlik gösteri yürüyüşüne katılanlara karşı kanlı bir kırımı uyguladı. (2)

MHP yöneticileri katı bir anti-Sovyetizm, koyu bir anti-komünizm yürütüyorlar. Türk faşistlerinin başlıca ideolojik nitelikleri savaşı, ırkçılığı, şovenizmi, putlaştırma. Bununla birlikte onlar, sosyal demagojiyi de elden bırakmıyorlar ve kendilerini kapitalizmin, Vaşington'un emperyalist politikasının düşmanları gibi göstermeye çalışıyorlar. Bununla onlar, şimdiki hükümetin tutarsız, ikircimli tutumundan hayal kırıklığına uğrayan yığınları kendinden yana çekmeye çalışıyorlar.

Ülkemizde faşizmin en önemli bağlaşıklarından biri de Maoculardır. Faşistlerle Maocular birbirleriyle bağlar kuruyorlar ve bu bağlar silâhli eylemlerde işbirliğine kadar varıyor. Bunları anti-sovyetizm ve TKP düşmanlığı birleştiriyor.

ABD emperyalistleri ve NATO'ya egemen çevreler dünyada yumuşama sürecini baltalamaya, silâhlanma yarışını körüklemeye çalışıyorlar. Onlar, NATO aracılığıyla Türkiye'yi de bu serüvenci politikaya çekmeye çalışıyorlar. Vaşington, Kıbrıs'taki toplumlar arasında anlaşmazlıkları kışkırtıyor, bu bölgede gerginliği artırıyor. Vaşington ve bağlaşıkları Türkiye ve Yunanistan'da erki elinde tutan çevreleri Kıbrıs'ın bölünmesi yönünde serüvenci eylemlere dürtüklüyor. Amaçları, Ada'yı NATO'nun üssü yapmaktır. Atina cuntasının Kıbrıs'ta giriştiği devirmenin arkasından Türkiye'nin Ada'ya dalması, bir bölümünün üstüne oturması bu politikanın bileşen bir parçasıdır.

ABD emperyalizmi, NATO'nun Güneydoğu kanadının çözülmesini önlemek amacıyla ambargoyu kaldırma, silâh verme oyunları ile Türkiye üzerinde baskısını artırıyor. Örneğin, Vaşington, ambargonun kaldırılmasına karşılık, topraklarımızdaki ABD üslerinin genişletilmesini, yenilerinin açılmasını, silâhlanma harcamalarının artırılmasını istedi. ABD, Türkiye'nin sosyalist ülkelerle yakınlaşmasını biteviye önlemeye çalışıyor.

Ama önemli bir olguyu vurgulamak, belirtmek gerek: Artık yalnız işçi sınıfı, geniş emekçi yığınları değil, Türkiye'de kimi askersel çevreler ve kimi toplumsal katmanlar da Kuzey Atlantik blokunun ülkemizin sırtına yüklediği ağır askersel yükler ve yükümlülüklerin ekonomik bunalımın temel nedenlerinden biri olduğunu görüyor. Gerçekçi burjuva politikacıları ekonomik güçlüklerin üstesinden gelebilmek için sosyalist ülkelerle karşılıklı yarara dayanan bağların büyük bir önem taşıdığını anlıyorlar.

(2) 1978 yılının Aralık ayı sonunda, Barış ve Sosyalizm Sorunları dergisinin bu sayısı baskıya verildikten sonra faşist terör tırmanışı Kahramanmaraş'ta kanlı kırım dönüştü. Yüzden fazla insan öldü. Binden fazla yurttaş yaralandı. Tekelci, işbirlikçi burjuvazi, emperyalist ve militarist çevreler hemen bundan yararlandılar, halka sıkıyönetim dayattılar. Yurttaşlık hak ve özgürlüklerini daha da budadılar, kıstılar. (N. R.)

Örneğin, Başbakan Ecevit'in NATO Konsey toplantısında ABD emperyalizminin politikasındaki bazı olgulardan yakınıması ve Sovyetler Birliği'nin Türkiye için bir tehlike oluşturmadığını belirtmesi buna bir kanıt sayılabilir.

Böylesi eğilimlerin doğuşu, Sovyetler Birliği'nin ve diğer sosyalist ülkelerin uyguladıkları barışçı politikanın başarılarının, dünyada yumuşama sürecinin gelişmesinin dolaysız sonucudur. Ülkemiz kamuoyu, Sovyetler Birliği'nin Türkiye'ye karşı barışsever bir politika uyguladığına, halkımıza en zor günlerinde yardım elini uzattığına defalarca tanık olmuş ve olmaktadır. Sovyetler Birliği'nin ülkemizde kurduğu büyük endüstri kombinaları bunun örnekleridir.

TKP, Türkiye hükümetinin sosyalist ülkelerle ilişkileri geliştirmesini ülkemizin ulusal çıkarlarına tümüyle uygun buluyor. Bundan ötürü komünistler, Türkiye hükümetinden imzaladığı Siyasal Belge'ye bağlı kalmasını istemektedirler. Bu belge gereğince Türkiye ve Sovyetler Birliği kendi topraklarında birbirine karşı saldırı eylemlerine yol veremezler. Bu belgenin özüne ve sözüne dayanıp TKP, Türkiye topraklarındaki ABD ve NATO askersel üslerinin kaldırılması için savaşıyor. O, emperyalizmin diktasına hükümetin boyun eğme politikasına kesinlikle karşı çıkıyor.

TKP, yumuşama ve silâhsızlanma uğrunda verilen savaşıma büyük bir önem veriyor. Ülkemizin NATO ve CENTO'dan çıkması, Türkiye'deki ABD ve NATO askersel üslerinin kaldırılması, silâhlanma yarışının («Ulusal Savunma Endüstrisi» adı altında kurulmak istenen de içinde) durdurulması, komşularımızla, herşeyden önce sosyalist ülkelerle barışçı, dostluğa dayanan ilişkiler kurulması, bağlantısız, eylemsel anti-emperyalist, barış bir dış politika izlenmesi. İşte TKP'nin barış ve ulusal bağımsızlık savaşında başta gelen amaçları bunlardır. TKP, Kıbrıs'ın bağımsızlığı, toprak bütünlüğü ve egemenliğini savunuyor. O, Kıbrıs'tan Türk ordu birlikleri de içinde tüm yabancı askerlerin çekilmesini, Ada'da bulunan yabancı askersel üslerin sökülüp atılmasını istiyor. TKP, Kıbrıs sorununun her iki toplumun yararına, Birleşmiş Milletler Örgütü'nün denetiminde ve uluslararası bir konferans çerçevesinde, barışçı yoldan çözümünü için savaşıyor. O, Ege kara sahanlığı sorununu ABD ve NATO karışmadan Türkiye ile Yunanistan arasında bu bölgedeki tüm halkların çıkarlarına uygun bir biçimde çözülmesini istiyor.

Dış politika sorunlarında TKP'nin konumunu belirleyici, yönlendirici temel ilke şudur: Bizim için, Türkiyeli komünistler için ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm için verilen savaşım, barış için verilen savaşımından ayrılmaz. TKP'nin kanısı, bu savaşımında başarı sağlamanın en önemli, zorunlu koşulu dünya komünist ve işçi hareketinin bütünlüğü, tüm kollarının eylem birliğidir.



1978 yılı ilkyazında yapılan TKP MK Plenumu bugün partinin önünde duran en önemli sorunları saptadı. Burada sözkonusu olan, herşeyden önce, faşist tehlikeyi ortadan kaldırmaktır, emperyalizmin Türkiye'yi ezmesine, onu kendisine bağımlı tutma politikasına karşı koymaktır, ekonomik bunalımların yükünü emekçilerin sırtına yükleme çabalarını engellemektir. Partimizin bu platformu içeriği, özü bakımından toplumun ve devlet aygıtının demokratikleştirilmesi yolunda ulusal çıkarların, emekçilerin çıkarlarının korunması uğrunda da bir eylem programı niteliğini taşımaktadır.

Kuşkusuz, Türkiye'nin yaşadığı bunalımın üstesinden gelmek yalnız günlük istemlerle olanaksızdır. Ülkemizde bunalımın temel kaynağı emperyalizme bağımlılık ve ülkedeki tekellerin egemenliğidir. Bundan ötürü işçi sınıfımızın, halkımızın bugün önünde duran en önemli ödev, emperyalizme bağımlılığa son vermek, tekellerin egemenliğini yıkmak ve büyük toprak ağalığını ortadan kaldırmaktır. Bu belirttiklerimiz, 5 milyonu bulan işçi sınıfının çıkarlarına, 10 milyonlarca köylünün, kentlerde orta katmanların çıkarlarına, Kürt halkının ve tüm azınlıkların çıkarlarına, bunun yanı sıra burjuvazinin emperyalist tekellerle sıkı bağları olmayan kesiminin çıkarlarına uygundur.

TKP'nin kanısınca bu ödev devrimci sürecin önümüzdeki aşamada özünü, içeriğini belirlemektedir. Ülkemizde işçi sınıfının hegemonyasında (önderliğinde) tüm halkçı güçlerin birleşmesi sonucunda ve işçi-köylü bağlaşıklığına dayanılarak emperyalizmle işbirliği yapan tekelci burjuvazinin erki alaşağı edilecektir. Ülkede anti-emperyalist, anti-tekelci demokratik devrim gerçekleştirilecektir. Eski devlet aygıtı yerine ileri, demokratik bir devlet kurulacaktır.

Ama devrim sürecinin bu aşamasında da toplumun temel çelişkisi, yani emekle sermaye arasındaki çelişki ortadan kalkmayacaktır. Ülkemizde genel devrim sürecinin ikinci aşaması sosyalist devrim olacaktır. Bu, partimizin uzun erimli amacıdır. Ancak sosyalizm yolunda, proletarya diktatörlüğü ile, derin bunalımlardan çıkmak, ekonomik yıkımı aşmak olanaklıdır. Türkiye'de toplumun çok çetin sosyal sorunları ancak sosyalizm koşullarında çözülebilir. Ulusal sorun da ilkesel bakımdan, Leninci açıdan yine bu aşamada çözüme kavuşabilir.

TKP, emekçilerin en önemli, dirimsel istemleri için olan savaşı, demokratik devrim savaşını, sosyalizm için olan uzun erimli savaşla organik, kopmaz biçimde işte bundan ötürü bağlıyor.

TKP, kurulduğundan bu yana devrim sürecinin tüm aşamalarında tüm anti-tekelci güçlerin ortak ve baş düşman emperyalizme karşı bir ulusal tek cephede birleşmeleri için savaşmıştır. Şimdi, tarihsel sorumluluğunun bilincinde olan TKP, tüm ulusal demokratik güçlerle (CHP'nin sol kanadı

da içinde) eylem birliği yapmaya ve Ulusal Demokratik Cephe kurmaya hazır olduğunu açık ve kesin bir biçimde belirtiyor.

Emperyalizme bağımlılık, tekelleşme sürecinin gelişmesi, ekonomik, sosyal ve politik bunalımlar, yalnız işçi sınıfının durumunu kötüleştiriyor. Küçük üreticilerin, köylülerin yıkımı, köyde sosyal ayrışma süreci de hızlanmıştır. *Burjuvazinin içindeki ayrışma bütün hızıyla sürüyor. Burjuvazinin tekelci olmayan kesiminin çıkarları zarar görüyor. Tüm bunların sonucunda işçi sınıfının, çıkarları zarar gören öteki sınıf ve sosyal guruplarla geniş bir cephe kurması için temel oluşuyor, oluşmuştur. Bu cephe emperyalizmle işbirliği yapan tekelci burjuvaziye karşı yöneliktir.*

Geniş halk yığınları ABD emperyalizminin gerçek yüzünü sınıf savaşları içinde daha iyi görüyor, onu daha iyi anlıyor. Ülkemizde anti-emperyalist eğilimler güçleniyor. Faşist gurupların azıtması karşısında Ulusal Demokratik Cephe zorunluğunu şimdiye kadar kavrayamayan politik çevreler bile artık buna inanmaya başlıyor. Anti-sovyetizm ve anti-komünizm giderek iflas ediyor. Tek cephenin, kurulmasına başlıca ideolojik engeller aslında bunlar olmuştur.

Bu belirttiğimiz koşullar Ulusal Demokratik Cephe belgisinin, tüm anti-emperyalist, anti-tekelci, anti-faşist güçlerin birliği idelerinin yalnız işçi ve sendikal hareketinde yayılmasına yol açmakla kalmadı. Bu koşullar, ülke çapında birçok demokratik yığın örgütleri arasında da bu ülkünün geniş ölçüde yayılmasına yardım etti. Birçok kentlerde değişik parti ve gurupların temsilcilerini içine alan Tek Cephe Komiteleri oluşturuldu. Bu Komitelerin çabalarıyla anti-emperyalist, anti-faşist miting ve toplantılar düzenlendi. Ulusal Demokratik Cephe sorunu şimdiye kadar hiçbir zaman tüm partileri, tüm yayın ve basın organlarını içine alan böylesine geniş bir tartışma konusu olmamıştı. Bu sürecin çözümleyici etkeni TKP'nin politik etkisinin artmasıdır. Onun ardıcıl uygulayageldiği birlik politikasıdır.

Ama, hemen şunu da belirtmeliyiz ki, Ulusal Demokratik Cephe'nin kurulması sorunu hâlâ çözüme kavuşmuş değildir. Bundan çıkararak TKP Merkez Komitesi 9 Haziran 1978 günlemlı çağrısında tüm ulusal demokratik güçlere, partilere, örgütlere, tek tek kişilere, yurtsever bilim adamlarına, sanatçılara, yazarlara, sayınlara, subaylara seslendi. O, «TKP, ulusal demokratik güçlerin birliğine temel olacak platformu oluşturmak ve cephe birliğinin örgütsel sorunlarını görüşmek için biraraya gelmeyi, bir forum toplamayı öneriyor» dedi.

Ulusal Demokratik Cephe'yi kurma ödevi birbirine bağı birçok sorunun çözümünü için ardıcıl savaşımı gerektiriyor. Bu sürecin en önemli halkalarından biri, işçi sınıfının birliğini sağlamaktır. Ülkemizde işçi sınıfı sendikal alanda olduğu gibi, politik bakımdan da parçalanmıştır. İşçi sınıfı

son zamanlarda gerici burjuva ideolojisinin etkisinden önemli ölçüde kurtulmuş olsa da, emekçiler arasında yine de burjuva reformizminin etkisi güçlüdür. İşçi hareketinde önceleri olduğu gibi şimdi de revizyonist, sağ ve «sol» oportünist akımların var olduğu ortadadır. Türkiye’de birkaç legal sosyalist parti var. Sosyal demokrasi eğilimi ise tutucu, reformist bir burjuva partisi olan CHP’nin bir kanadınca temsil ediliyor.

Sol güçler arasında birliğin sağlanması, işçi sınıfının politik birliğinin gelişmesinde önemli bir etkidir. TKP, sosyalistler ve sosyal-demokratlarla diyalog kurmak ve eylem birliği yapmak için tüm olanaklardan yararlanmaya çalışıyor. Ama bugün ancak, bu partilerin sıradan üyeleriyle eylemleri ayarlama, uyumlaştırma yolunda bazı başarılar sağlanmıştır. Bu partilerin ön yargılardan yürüyen yöneticileri, eskiden olduğu gibi, bugün de bizim emperyalizme ve faşizm tehlikesine karşı güç birliği yapma önerilerimizi geriteyorlar.

Ulusal Demokratik Cephe’nin temelini işçi-köylü bağlaşıklığı oluşturur. TKP, köylüler arasındaki ayrışmayı gözönünde tutuyor. TKP, fakir ve orta halli köylüleri (bugünkü aşamada köy burjuvazisinin belirli bir kesimini de) toprak ağalarına, büyük kapitalist çiftlikçilere ve tarım tekellerine karşı verdikleri savaşta destekliyor. TKP’nin politikası, geniş köylü yığınlarını burjuvazinin etkisinden kurtarmak ve işçi sınıfından yana çekmektir.

TKP, ulusal ezgiye karşı, zorla özümsemeye karşı, her tür şöenist ezgiye karşı savaşan Kürt halkını Ulusal Demokratik Cephe’ye çekmek için büyük çaba harcıyor. Kürt halkı eşitlik hakkını ancak kendi programına, ulusların eşitliği ve yazgılarını kendilerinin belirlemesi gibi Leninci ilkeleri temel yapmış olan TKP’nin yönetiminde savaşan Türkiye işçi sınıfıyla omuz omuza vermekle elde edebilir. Öte yandan milyonlarca Kürt ve Türk emekçisinin birleşik eylemi emperyalizme, faşizme ve tekellere karşı ortak savaşta başarı sağlanması için de bir zorunlu koşuldur.

Tekellerin ezgisi altında olan, sömürülen orta katmanların Ulusal Demokratik Cephe’ye girmesi yaşamsal önem taşır. TKP, bunların çıkarlarını savunuyor. Küçük tüccar, esnaf ve zanaatçılar üzerinde faşistlerin, gerici politik güçlerin etkisini yalıtıma çalışıyor. Öğretmenler, mimarlar, mühendisler, teknikerler, doktorlar arasında, genellikle aydınlar arasında, onların dernek ve sendikal örgütlerinde ilerici, demokratik eğilimler güçleniyor. Bu toplumsal gurupların Ulusal Demokratik Cephe’ye katılma isteği artıyor. Gençlerin, kadınların, barışseverlerin savaşı sürekli güçleniyor. Ve bu savaşın rolü artıyor. Gençlerin, kadınların, barışseverlerin savaşı gündün güne daha büyük bir önem kazanıyor.

TKP, ulusal burjuvaziye de, yani burjuvazinin tekeli olmayan, emper-

yalızmla sıkı bağları bulunmayan kesimini de Ulusal Demokratik Cephe'ye çekmeye çalışıyor.

Tüm bu güç ve katmanların, bunların politik örgütlerinin tek cephede birleşmelerini sağlamak için kimi önemli politik ve ideolojik engelleri ortadan kaldırmak gerekiyor. Bununla ilgili olarak her şeyden önce tekelci burjuvazinin TKP'yi ve onun tek cephe politikasını gözden düşürmek için tüm araçlara başvurarak yürüttüğü kampanyayı belirtmek gerekir. Burjuvazi tek cephenin kurulmasını engellemek amacıyla TKP'nin legalleşmesine kesinlikle karşı çıkıyor. Bu koşullarda TKP üzerindeki yasağın kaldırılması savaşımı Ulusal Demokratik Cephe için savaşla birleşiyor.

TKP, tek cepheyi kurmaya çalışırken kendi politikasını ötekilerine dayatmak niyetinde değildir. TKP, çokkez belirttiği gibi, bu cepheye katılacak tüm parti ve güçlerin örgütsel eşitliğinden, bağımsızlığından, bunların kardeşçe ve savaşkan birliğinden yanadır. Ama bu, işçi sınıfının önderliği, hegemonyası ilkesinden TKP'nin vazgeçtiği anlamına gelmez. Tamtersine demokratik cephe ancak işçi sınıfının önderliğinde kurulabilir.

TKP'nin tek cephe kurma politikasının başarısı, önemli ölçüde onun kendi sıralarını bundan böyle daha da güçlendirmesine bağlıdır. Son yıllarda TKP bu yolda önemli adımlar attı. Burjuva terörünün açtığı derin yaralar sarıldı. Oportünist etkinin sonuçları ortadan kaldırıldı. TKP yalıtık durumdan çıktı. Onun savaşkan eylemlerini dünya kamuoyu, geniş yığınlar gündən güne daha çok öğreniyor. Onun dünya komünist hareketiyle bağları, ilişkileri gelişiyor ve güçleniyor. Bugün o, enternasyonal görevini daha büyük bir etkinlikle yerine getiriyor.

TKP'nin deneyleri bir gerçeği açık seçik gösteriyor: Parti ancak Marksizm-Leninizme bağlı kaldığı, proletarya enternasyonalizmi konumlarında dımdık durduğu, anti-Sovyetizme ve oportünizmin her türüne karşı ardıcıl savaştığı zaman, savaşkan halk yığınlarıyla sınıksız bağlandığı zaman önüne çıkan tüm güçlükleri yenebilir. Bunları kılavuz edinerek TKP örgütsel, ideolojik ve politik birliğini yeni, daha yüksek bir aşamaya yükseltiyor. Onun savaşkan Leninci politikası gündən güne daha geniş yığınları kendinden yana çekiyor.

TKP, Türkiye'nin en eski partisidir. O, doğrudan doğruya Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin etkileri altında doğmuş, ulusal kurtuluş savaşlarının ateşleri içinde kurulmuştur. Bununla birlikte TKP, Türkiye'nin en genç partisidir. Komünistlerin ortalama yaşı 30'u bulmuyor. Parti kadrolarını genç komünistler dolduruyor. Eski kuşakların, yaşlı komünistlerin savaş deneylerinden genç kuşaklar yararlanıyor. Bunların ateşli duygusallığı, özverili savaşımı ve girişkenliği partiyi daha da güçlendiriyor. Partinin sosyal yapısının önemi büyüktür. TKP üyelerinin %60'ı işçi sınıfından gelmez. TKP, «Fabrikalar kalemizdir!» belgisini kılavuz edinmiştir. Partiye alınan

yeni üyeleri sınıf savaşımı içinde eğitmenin, onları Marksizm-Leninizm bilimiyle donatmanın yaşamsal önemi büyüktür.

TKP'nin yaşamında olağanüstü önemli bir olay da 1977 yılında partinin yerel örgütlerinin geniş ölçüde temsil edildiği parti konferansının yapılmasıydı. Bu konferansta yeni parti Programı ve yeni parti Tüzüğü onaylandı ve partinin yönetim organları seçildi. Böylece partinin Leninci birlik temeli güçlendirildi. Bu Konferans'tan az sonra, Politik Büro ülkenin tüm bölgelerinden yerel parti örgütlerinin sorumlu temsilcileriyle bir sıra toplantılar düzenledi. Bunlar 1978 yılının ilk yarısında yapılan MK Plenumu'nun hazırlıkları için önemli adımlardı. Plenum çeşitli alanlarda partinin önünde duran politik, ideolojik ve örgütsel ödevleri saptadı, belirledi. Plenum, partide kollektif yönetimi güçlendirdi.

TKP, nicel ve nitel bakımdan gelişiyor. Onun bu yönde attığı her adım komünistlerin sınıf savaşımında yönetici rolünü yükseltiyor. Onların yığınlarla bağlarının güçlenmesine, ülkenin politik yaşamında etkilerinin artmasına yardımcı oluyor. Partinin gelişmesinde Merkez Komitesi organı Atılım ve Marksizm-Leninizm'in legal yayılmasına yardım eden partinin öteki yayınları büyük rol oynuyorlar.

Biz hiç bir abartma yapmadan kesinlikle şunu söyleyebiliriz: TKP, ülkemiz işçi sınıfının yığınsal Marksist-Leninist partisi olma yolundadır. Partimiz, yığınlarla bağlarını güçlendiriyor. Yığınlara iniyor, onların savaşlarını yönetiyor. Komünizmin aydın ülküleri uğrunda savaşta yeni yeni güçleri kazanıyor.

## Sosyalizm ve Komünizm Kuruculuğu ve Dünya Gelişmeleri

### *Uluslararası Teorik Konferans*

12–15 Aralık 1978 tarihinde Sofya’da, «Sosyalizm ve Komünizm Kuruculuğu ve Dünya Gelişmeleri» konulu bir uluslararası teorik konferans toplandı. Toplantıyı, «Barış ve Sosyalizm Sorunları» ile işbirliği içinde Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesi düzenledi.

Konferans’a şu 73 Komünist ve İşçi Partisi’nin ve devrimci demokratik örgütün delegasyonları katıldı: ABD Komünist Partisi, Almanya Sosyalist Birlik Partisi, Alman Komünist Partisi, Arjantin Komünist Partisi, Avusturya Komünist Partisi, Bangladeş Komünist Partisi, Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi, Belçika Komünist Partisi, Bolıvyaya Komünist Partisi, Brezilya Komünist Partisi, Bulgaristan Komünist Partisi, Büyük Britanya Komünist Partisi, Cezayir Sosyalist Öncü Partisi, Çekoslovakya Komünist Partisi, Danimarka Komünist Partisi, Dominik Komünist Partisi, Ekvador Komünist Partisi, El Salvador Komünist Partisi, Endonezya Komünist Partisi, Etyopya Sosyalist Partisi, Fas İlerleme ve Sosyalizm Partisi, Filipin Komünist Partisi, Finlandiya Komünist Partisi, Fransız Komünist Partisi, Guatemala Emek Partisi, Guyana İlerici Halk Partisi, Güney Afrika Komünist Partisi, Haiti Birleşik Komünist Partisi, Hindistan Komünist Partisi, Hollanda Komünist Partisi, Honduras Komünist Partisi, Irak Komünist Partisi, İran Halk Partisi (TUDEH), İrlanda Komünist Partisi, İspanya Komünist Partisi, İsrail Komünist Partisi, İsveç Komünistleri Sol Partisi, İsviçre Emek Partisi, İtalya Komünist Partisi, Kanada Komünist Partisi, Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi (AKEL), Kolombiya Komünist Partisi, Kongo Emek Partisi, Kosta Rika Öncü Halk Partisi, Küba Komünist Partisi, Lübnan Komünist Partisi, Lüksemburg Komünist Partisi, Macaristan Sosyalist İşçi Partisi, Malta Komünist Partisi, Meksika Komünist Partisi, Mısır Komünist Partisi, Moğolistan Devrimci Halk Partisi, Mozambik Kurtuluş Cephesi (FRELIMO), Norveç Komünist Partisi, Panama Halk Partisi, Paraguay Komünist Partisi, Peru Komünist Partisi, Polonya Birleşik İşçi Partisi, Portekiz Komünist Partisi, Romanya Komünist Partisi, Sovyetler Birliği Komünist Partisi, Sri Lanka Komünist Partisi, Sudan Komünist Partisi, Suriye Komünist Partisi, Şili Komünist Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Uruguay Komünist Partisi, Ürdün Komünist Partisi, Venezuela Komünist Partisi, Vietnam Komünist Partisi, Yemen Sosyalist Partisi, Yunanistan Komünist Partisi ve ayrıca BSS Yazı Kurulu üyeleri. Konferans’a katılanlar arasında 60 dolayında kardeş parti Başkan ve Genel (Birinci) Sekreteri, Politik Büro tam ve aday üyesi ve Merkez Komitesi sekreteri vardı.

Konferans başkanı Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesi sekreteri ve Politik Büro üyesi Aleksandr Lilov konferansta ilk sözü açış konuşmasını yapmak üzere BKP Merkez Komitesi Birinci Sekreteri ve Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Devlet Konseyi Başkanı Todor Jivkov'a verdi.

Konferans, çalışmalarını tam üyeli oturumların yanısıra, şu komisyonlarda yürüttü: «Reel Sosyalizm ve Dünyadaki Toplumsal Gelişme Eğilimleri», «Sosyalist Ülkelerin Uluslararası Politikası ve Bunun Dünyadaki Süreçler Üzerindeki Etkisi» ve «Sosyalist Ülkeler ve Devrimci Güçlerin Dayanışmasını Sağlama Sorunları».

Bu sayımızda Todor Jivkov'un konuşmasını veriyor ve konferansta yapılan öteki konuşmaların kısaltılmış metinlerini yayımlamaya başlıyoruz.

TÜSTAN

# Sosyalizmin Tarihsel Görevi

*Todor Jivkov*

*Bulgaristan Komünist Partisi  
Merkez Komitesi Birinci Sekreteri,  
Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Devlet Konseyi Başkanı*

Biz Bulgar komünistleri hareketimizin teorik temel çalışmasına her zaman en büyük önemi vermişizdir. Partimizin doğuşunda öncülük eden, onun ideolojik ve örgütsel olgunlaşmasına yol gösteren kişi zamanının en önde gelen Marksist teorisyenlerinden *Dimitir Blagoev*'di. Parti'nin Leninist fikir temelinde yeniden silâhlandırılmasına önderlik eden, 1923 Eylülünden 9 Eylül 1944 utkusuna dek keskin sınıf savaşlarının başını çeken ve ondan sonra da Parti ile halkın sosyalist dönüşüm yolunda ilk büyük adımlarına yön veren kişi ise *Georgi Dimitrov*'dan başkası değildi. Biz, eski bir enternasyonalist gelenek uyarınca dünya komünist hareketinin öteki kollarının savaşımını sıkı bir özen ve yürekte sempatiyle izliyor, onların deneylerinden öğreniyor ve onların Marksizm-Leninizm'in yaratıcılıkla uygulanması ve geliştirilmesine yaptıkları katkıları benimsiyoruz. 90 yıldan beri devrimci teorinin sorunları BKP'nin devrimci savaş ve çalışmalarının gündeminde yer almıştır. Başlıca ilğimiz, teori üzerinde, teoriyi derinliğine incelemek, geliştirmek ve yaratıcılıkla uygulamak, çarpıtmalar ve yanlış yorumlamalardan sakınmak yönünde olmuştur.

Bu toplantı komünist ve işçi partilerinin bir konferansı değildir; herhangi bir karar alacak değildir. Sofya toplantısı, kardeş partilerden bir çok ileri politik kişilerin ve komünist hareketin teorik düşüncesinin önde gelen temsilcilerinin yer aldığı bir bilimsel konferanstır. Toplantının muazzam önemi tartışılan dev sorunun, yani sosyalist ve komünist kuruculuk ve dünya gelişmeleri konusunun taşıdığı teorik, ideolojik, politik ve pratik değerden gelmektedir.

Toplantıyı düzenleyen Parti olarak, bu konferansın konusunu ve niteliğini önerirken hangi düşüncelerden hareket ettik?

Konuyu kararlaştırma görevi en zorlarından biriydi. Olağandışı, özgün bir şey bulmak gibi bir niyetimiz yoktu. Tersine, bir konu gerçek bir toplumsal süreci ne denli geniş kapsamlı ve enine-boyuna dile getirirse, toplumun düş ürünü olmayan, gerçek bir gelişme sorununu, çözümünü halkların ve tüm ulusların gelecekleri açısından önde gelen bir önem taşıyan ve tarihin şimdiki kuşakların omuzlarına yüklemiş bulunduğu baş sorunu ne denli yansıtırsa, çekiciliğinin ve yararının o denli büyük olacağı görüldüğünden yola çıktık.



Partimizin, her Marksist Parti gibi, Şu soruya teorik bir yanıt getirmek zorunda kaldığı zamanlar olmuştu: Sosyalizm nedir ve ülkemizde onun yeŐermesine elverişli zemin var mıdır? Bugün bunun yanıtı bağımsız bir toplumsal ve ekonomik kalkınma yoluna koyulmuş bulunan genç devletlerin gznde bile aktır.

Sosyalist ve komünist kuruluş ve dünya gelişmeleri, bir dünya gerçekliği ve geleceğin tüm dünyasının bir gerçekliği olarak yeni toplumsal sistem; yüzyılımızın konusu, çağımızın dev konusu budur. Bu, yalnızca komünistlerin değil, yalnızca tüm ilericilerin değil, sınıf düŐmanlarımızın gznde de aktır.

Bunun yüzyılımızın konusu olduğunu söylemek büyük bir savdır. Böyle bir savı ancak çağımızda insanlığın nne dikilen Şu evrensel sorunları czmŐ ya da czm için olanaklar yaratmış olan bir toplum ve bir hareket ileri sürebilir; insanlığın sömürü ve toplumsal ezgiden kurtulması, ulusların sömürge boyunduruğundan kurtuluşu, barışın güvence altına alınması ve dünyanın savaş karabasanından kurtarılması.

Dünya komünist hareketi böyle bir savı ne sürmek için her hakka sahiptir.

Sosyalist ve komünist kuruculuk ve dünya gelişmeleri yüzyılımızın konusudur, nk tarihte ilk kez insanın insan tarafından sömürüsü reel sosyalist toplumda ortadan kaldırılmış, çalıŐmaya karşı yeni bir tavır ve yeni bir yaşam tarzı yaratılmış ve zgr ve onurlu insan cokynl ilgi gereksinimleriyle baŐıca değer olmuştur. Sosyalizm insan için, insanın genliği ve mutluluğu için varolan ve çalışan bir toplumdur.

Bu, yüzyılımızın konusudur, nk reel sosyalizm dünyanın toplumsal ilerlemesinin ana kalesi ve nc koludur. Onun ortaya koyduğu örnek, ideolojik ve maddi gücü ađdaŐ dünyada devrimci dönüŐümlere hız veren, uluslararası komünist ve işçi sınıfı hareketinin boyutlarının büyümesini kolaylaŐtıran ve ilerlemesine katkı yapan tarihin lokomotifidir.

Bu, yüzyılımızın konusudur, nk sosyalist toplum ve uluslararası komünist hareket, Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının özgürlük ve bağımsızlık savaşlarında, ulusal kurtuluş devrimlerini tamamlama ve derinleŐtirme çabalarında dayandıktan ve yenismrgeciliğin entrikaları karşısında onların kazanımlarını koruyan gcl bir dayanak olmuştur ve olmaktadır.

Bu, yüzyılımızın konusudur, nk dünya komünist hareketinden, dünyadaki barış yanlış gclerden sağlam bir destek gören varolan sosyalizm uluslararası barışı güvence altına alan gctr. Reel sosyalizm ülkeleri, gcleri ve Leninist politikaları ile, emperyalizmin savaş ve askersel tehdit yoluyla uluslara kendi isteklerini dayatma olanağını elinden almış ve

tarihte ilk kez dünya savaşlarını insanoğlunun yaşamından çıkarma ve barışı, barış içinde yanyana yaşamayı geri döndürülemez kılma olanağını gerçekleştirmişti.

Bu, yüzyılın konusudur, çünkü sosyalizm ve komünizm güçleri tüm ülkeler ve kıtalarda, halk yaşamının tüm alanlarında taarruz halindedir. Bu olgu, dev ve tarihsel bakımdan yeni sorunların ele alındığı, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin çarpıcı başarılarında dile geliyor. Bu olgu aynı zamanda kapitalist ülkelerdeki komünist partilerinin tekellere karşı, emekçilerin dirimsel çıkarlarını savunma, barış, demokrasi ve sosyalizm savaşımının güçlü atılımında dile geliyor. Yine bu olgu ulusal kurtuluş hareketinin kapitalist gelişme yolunu reddetmesi ve bizim örneğimize, bizim teorimize, sosyalist doğrultuya yönelmesiyle giderek daha çok belirginleşen yeni aşamasında dile geliyor.

Sosyalizmin ve komünizmin ilerleyişi çağımızda dünya çapındaki gelişmenin eğilimlerini belirliyor. Bu, savaşımızın ana içeriğidir ve böylelikle de son derece doğal olarak konferansımızın konusunu oluşturmaktadır. Ama bu ilerlemenin başarı ve kazanımlarıyla yetinebileceğimizi düşünürsek, komünist ününe yaraşmayız. Bu konferansın konusu özünde ve hepsinde önce sosyalist ve komünist kuruluşun ve dünyadaki gelişmelerin doğurduğu sorunları, toplumsal pratikte karşılaştığımız ve teorik sorunlarımızı önümüze çıkaran yeni oluşum ve süreçleri içermelidir.

Lenin, komünistlerin sosyalizm yolunu en son ayrıntısına dek bilmediklerini, yalnızca bu yolun doğrultusunu ve bunu izleyen sınıf güçlerini bildiklerini, bundan ötesinin ise milyonlar işleri kendi ellerine aldıkları zaman, onların deneyiyle aydınlığa çıkacağını söylemişti. (1)

Oktobr Devrimi'nden bu yana altmış yıl geçti. Onyıllardır dünyanın değişik bölgelerinde sosyalist devletler var. Yüzmilyonlarca insan uzun ve ürün veren bir yolu geride bıraktı, muazzam deneyim birikti, temel ilkeler pratikte doğrulandı ve yeni yasallıklar bulundu. Yine de, Lenin'in uyarısı bugüne dek geçerliliğini korudu. Biz, sosyalist devletlerin komünistleri kendi pratiğimizde ekonomi, politika ve insan ilişkilerinin çetin sorunlarıyla, ayrıca bunların karmaşık ve henüz billurlaşmamış çözümleriyle karşı karşıya kaldığımızda, arzuladığımız şu ya da bu değişikliğe erişmeye pratik gücümüz yetersiz kaldığında, bu uyarının tam bilincindeyiz. Sosyalist olmayan ülkelerdeki savaş kardeşlerimiz de çeşitli ortak ve özgül çetin sorun ve çözümlerle karşı karşıyadırlar. Üstelik, bizimle olaylar arasında, tarihçi ile geçmiş arasında olduğu gibi bir zaman uzaklığı yoktur. Engels'in Marks örneğini vererek belirttiği gibi, biz «büyük tarihsel olayların niteliğini, getirdiklerini ve zorunlu sonuçlarını, bu olaylar henüz gözlerimizin önünde süregiderken ya da daha yeni yer almışken açıkça

(1) Bkz. V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 25, s. 281.

kavramak»la yükümlüyüz. (2) Bu durumda bilimsel, teorik açılım son derece değerlidir, onsuз olmaz ve bu konferansımızın hem konusu hem de niteliği için tamamen geçerlidir.

Konferansımıza, toplumsal gelişmenin teorimizin önüne koyduğu başlıca kilit sorunları ve yeni oluşumları, süreçleri, sorunların durumlarını çözümleneceğimiz bilimsel, teorik bir konferans olarak baktık ve şimdi de öyle bakıyoruz. Son sözü pratiğin söyleyeceği bizce açıktır. Ama bunun, pratikte sınanmış olan doğruların ve bilimsel tartışma içinde bir zihinsel sınanmanın rolünün değerini hiç bir biçimde azaltmadığı, tersine çoğalttığı da bizce aynı derecede açıktır; çünkü pratiğin hükmünü bekleyerek, körükörüne ilerleyemeyiz. Görüş değiştokuşu ve bakış açılarının karşılaştırılması *Marksizm-Leninizm'in stili ve ruhudur. Bunlar, içinde her bakış açısının, her düşüncenin, her konunun kendi nitelik ve geçerliliğini sergileyeceği, yeni bir unsur taşıyıp taşımadığını, taşıyorsa bu yeni unsurun bilimsel yaklaşımın, Marksist-Leninist bilimde ulaşılmış bulunan düzeyin istemlerine yanıt verip vermediğini göstereceği son derece değerli bir yöntemi meydana getirirler. Yaratıcı bir konferans, açık sözlü, yoldaşça bir atmosferde ve komünistlere yaraşır yöntem ve araçlarla doğruyu arama, teorik ve pratik deneyimin yaratıcı bir değiştokuşu; işte bizim amacımız budur ve bunun böyle olacağından da hiç kuşğumuz yoktur.*

Dünya devrimci sürecinin eşi görülmelik ölçüde boy attığı, yeni, sosyalist tip uygarlığın inşa edilmekte, olduğu çağımız koşullarında Marksist-Leninist teorinin rolü ve önemi sürekli artıyor. Somut tarihsel durumu dikate alarak devrimci teorimizi geliştirme ve yaratıcılıkla uygulama becerisini göstermeden, yeni oluşum ve süreçleri denetlemek, yığınları komünizm için başarılı bir atılıma örgütleyip yöneltmek olanaksızdır. Marksist-Leninist öğretinin bir dogmalar koleksiyonu değil, vazgeçilmez bilimsel bir eylem kılavuzu olduğunu zaman kanıtlamıştır. Bu öğretinin büyük gücü, onun yaşama koşut olarak gelişme, yeni tarihsel deneyimi özümleyip uygulama ve tüm olarak hareketimiz ve tek tek her parti için gerçekçi açılımlar çizme yeteneğinde yatar.

Marksizm-Leninizm'in başarılarının artmasına oranlı olarak, yalnızca tescilli düşmanları değil, ona yönelik eleştiriler ve «eleştiriciler» de kat kat artarken, teorimizi yeni düşünce ve görüşler yaratmaktan yoksun diye karalama girişimleri yapılırken; Lenin'i Marks'a, Leninizm'i Marksizm'e karşı dikerek teorimizi bölüp parçalama çabalarına girişilirken; Marksizm-Leninizm'in temel önermelerinden sapmalar, bilerek bilmeyerek, bu teorinin yaratıcılıkla zenginleştirilmesi diye gösterilmeye çalışırken, *Lenin'in bilimsel sosyalizmi yaratıcılıkla zenginleştirmeye getirdiği yaklaşımı anımsamamız, bu yaklaşıma azimle ve ardıcıl bir biçimde sahip çıkamamız gerekiyor.*

(2) K. Marks ve F. Engels, *Seçme Yapıtlar (Üç ciltlik)*; c. 2, s. 178.

Lenin, Marksizm'in temel önermelerini, bunları zenginleştirip geliştirerek, çağın, devrimci savaşımın gereksinimlerine ve yeni koşullarına uygun olarak devrimci savaşımın gerek teori gerekse pratiğinde cesaretle ileri giderek benimsedi. Lenin'in yeni fikirleri, devrimci teorimizin ayrılmaz parçası olarak, değişen koşullarda proletaryanın sınıf savaşımının gelişimine yeni boyutlar kattı ve onu utkuya ulaştırdı.

. O günlerde kimileri Lenin'i Marks'ın karşısına dikmeye kalkıştı. Bugün de, sözümona Marks ve Marksizm adına, sözümona savaşımın çıkarına Lenin'i yadsımayı öğütleyenler var. İnsan da sanır ki, o geçmiş yıllarla günümüz arasında, sanki işçi sınıfının ve ezilen insanlığın tarihsel kazanımlarından oluşan bir zincir, dünyanın görünümü ve niteliğini bütünüyle yeni baştan biçimlendiren ve yüce Marksizm-Leninizm'in kıvılcığına bayrağı altında elde edilen bir kazanımlar zinciri değil de, bir yenilgiler dizisi yer almış!

Hayır, bölünmez olanı bölemezsiniz! Bunu yapamazsınız, çünkü iki devin başını çektiği işçi sınıfı savaşımı tüm dünya için birdir, çünkü bilimsel sosyalizm tektir. «Marks'a geri dönüş!» belgisini ileri sürmek, teorimizi bir kez ve her zaman için konan donmuş önermelerin aritmetik bir toplamı olarak anlamak, komünistleri ve devrimci hareketi günümüzün sorunları ve gereksinimlerine uygun düşen güvenilir bir teorik doğrultudan yoksun bırakmak demektir.

Bu belgi özden yoksundur, çünkü Lenin büyük buluşlarını Marksizm'i atlayarak değil, ama kesinlikle Marksizm'in tabanı üzerinde gerçekleştirdi. Marksist teori ve yöntembiliminin çekirdeğini oluşturan bilimsel ve devrimci ilkelere şaşmazca ve ödünsüzce dayanarak, bu ilkeleri iç mantıkları doğrultusunda zenginleştirip derinleştirdi.

Biz, bugünkü komünist kuşak Marks'ı ve Lenin'i, Lenin'in Marks'ı ele aldığı biçimde ele almamız gerektiğinin tümüyle bilincindeyiz. Görevimiz ilk öğretmenlerimiz Marks, Engels ve Lenini'n mirasını daha ileri geliştirmektir. Bunlar bizi zincirlemiyor. Aksine, bize yaratıcılık özgürlüğü veriyor, çünkü bu Marksizm-Leninizm'in ruhu ve anlamıdır. Marksizm-Leninizm'in yaratıcı doğası teorimizi kısmen ya da tümüyle – ki ikisi de aynı kapıya çıkar – yadsımamızı değil, onu yeni ortamda, yeni koşullarda geliştirip zenginleştirmemizi gerektiriyor.

Bugünün Marksist-Leninistleri olan bizler tarihin bize haksız davranışından ve teorimize yeni sorunlar getirmedeğinden şikayet edemeyiz.

Afrika'daki bir dizi kardeş ülkeye yaptığım son geziden edindiğim gözlemi kısaca aktarmama izin verin. Bu ülkelerde son derece ilginç politik, ekonomik ve toplumsal süreçler yol alıyor. «Sosyalizm yönelimli ülkeler», «kapitalist olmayan gelişme yolu» ve benzeri kavramların olağanüstü karmaşık ve çeşitli bir toplumsal pratiği yansıttığı açıktır. Burada teorimiz

tarafından tümüyle aydınlanmış, açıklanmış ve kavranmış olduğunu kolay kolay ileri süremeyeceğimiz eğilim ve yasallıklar gözlenebilir.

Ya da sermaye dünyasına bakalım. Örneğin, emperyalizmin yeni uluslararası ve uluslarüstü ekonomik, politik ve ideolojik uluslararasılaşması biçimleri gibi önemli süreçlerle ve bu süreçlerin ulus ve dünya çapında sınıf savaşımına yaptığı ve yapacağı etkiyle ilgili olarak teorimizden yeni istemlerden bulunmaktan kaçınmıyoruz.

Reel sosyalizmin gelişiminin ortaya çıkardığı kimi önemli sorunlara açık ve sonul bir teorik yanıt getirmiş olduğumuzu da söyleyemeyiz.

Yine de, Marksizm-Leninizm'in teori ve yaklaşımının karşısında çaresiz kaldığı hiçbir yeni oluşum ve süreç yoktur. Bu sorunlara yalnızca bizim teorimizin yanıt getireceği değil, ama doğru yanıtları getirecek biricik teorinin o olduğu da her türlü kuşkunun ötesindedir.

Lenin, Oktobr Devrimi'nin önem ve anlamından söz ederken, bu devrimin açtığı tarihsel çağın özüne ilişkin olarak şu tanımı yapmıştı: «Kapitalizmin ve onun çürüten organlarının ortadan kaldırılması ve komünist düzenin temellerinin kurulması dünya tarihinde başlamış olan yeni çağın içeriğini oluşturur.»<sup>(3)</sup> Zaman bu sözleri tümüyle doğruladı. Önce SSCB'nde, sonra da öteki kardeş ülkelerde sosyalizmin kurulması gerçekten de gezegenimiz üzerinde sosyal-tarihsel ilerlemenin ana eğilimi ve belli başlı bir kazanımı, başıçeken ve büyük bir itici gücü olmuştur. Varolan sosyalizm dünya proletaryasının, dünya devrimci sürecinin ve sınıf savaşımının çağımızdaki en büyük kazanımıdır; o, Marksist-Leninist teorinin doğruluğunu, gücünü ve dirimliliğini parlak bir biçimde sergilemektedir.

Bu kazanım dünyanın bazı kesimlerinde elde edilmiştir. Ama boyutları ve önemi tüm insanlığa bir mesaj sunuyor, çünkü o yalnızca ulusal öncü müfrezelerin çabalarının değil, aynı zamanda dünya komünist ve işçi hareketinin kardeşçe desteğinin de ürünüdür; çünkü o, iç sonuçları ve uluslararası etkileri bakımından yalnızca sosyalizmin utkuya ulaştığı ülkelerde değil, tüm öteki ülkelerdeki işçi sınıflarının, emekçilerin de çıkarları doğrultusundadır; çünkü o, kapitalist egemenlik ve sınıfsal baskıdan toplumsal ve ulusal kurtuluş için artan ölçüde elverişli koşullar yaratmıştır ve daha da yaratmaktadır. Dünya sosyalist topluluğunun oluşması Sovyetler Birliği'nin varlığı olmadan nasıl düşünülemezse, Küba, Vietnam, Angola, Laos, Etyopya, Mozambik, Güney Yemen, Afganistan ve öteki ülkeler halklarının emperyalizme karşı devrimci utkuları da sosyalist topluluğun varlığı ve başarılı gelişimi olmadan düşünülemez.

Sosyalizmin coğrafi sınırlarının genişlemesi sosyalizmin kurulu bir düzen olarak varolduğu ülkelerin maddesel ve zihinsel güçlerinin sürekli

(3) V. I. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 31, s. 392.

pekişmesi ve gelişmesiyle bağlı düzenli bir süreçtir. Emperyalist burjuvazi bu düzenliliğin farkındadır ve bu nedenle de toplumsal sistemimiz ve yaşantımız hakkında düzmeceler yaymakla, varolmayan sıkıntı ve dertleri varmış gibi göstermekle uğraşiyor. Bu nedenle sosyalist devletlerin saldırgan oldukları uydurmacasını yayıyor. Bu nedenle sosyalist toplumun ve sosyalist yaşam tarzının örneğinin çekiciliğini silmek, sömürülen ve ezilen halkların bu örneği izlemeye gösterdikleri büyüyen kararlılığı yıkmak amacıyla karaçalmayı sürdürüyor.

Reel sosyalizmin en büyük gücü onun elle tutulur başarılarında ve bu başarılarla ilişkin mutlak, tam ve derin doğruda yatar. Reel sosyalizmin ulusal ve uluslararası ölçüde çözmekte olduğu toplumsal sorunların niteliği ve bunların çözüm yöntemleri sosyalist sistemin üstünlüğünün bir ölçütüdür.

Çok iyi biliyoruz ki, ülkelerimizde sosyalizm, gelişmesinin sınırlarına ulaşmış olmaktan uzaktır. Yeni sistemin, tarihsel olanaklarından tam anlamıyla yararlanılabilmesi için ciddi, çetin sorunlar çözüme kavuşturulmalıdır. Herhangi bir başka toplumsal organizma gibi varolan sosyalizm doğuşundan olgunluğa dek çeşitli aşamalardan geçer. Her aşama önceki aşamaların gücü ve kapsamından ötelere giden yeni başarılarla damgalanır. Aynı zamanda her aşama önümüze yeni, zorlu görevler koyar. Örneğin, ülkemizin şimdiki aşamasını alın. Şimdi bir gelişmiş sosyalist toplum kuruyoruz. Bu süreç biriken maddi, toplumsal ve kültürel önkoşulların temelinde başladı. Doğal olarak gelip çattı ve kendi nesnel yasallıklarına göre gelişiyor. Ama bu yasallıklar elbette ki kendi kendilerine işlemiyor. Olgun sosyalizmin gelişme hızı ve bu sürecin en etkinlikli gelişimi en elverişli biçimlerin, en uygun somut yol ve araçların seçimine bağlıdır. Kendi payına, en etkin yollar, örgütlenme ve yönetimde, halkın alışkanlık ve düşünüşünde önemli değişiklikler gerektirir. Biz şimdi emeği değerlendirme biçimlerini değiştirmek gibi ivedi bir zorunlukla karşı karşıyayız. Sosyalist dağıtım biçimi, ki bu sosyalist toplumsal sistemin temelini oluşturur, temelde değişmeden kalacaktır, ama çalışmanın niteliğinin iyileştirilmesinin öncelik kazanacağı bir dönemde bunun somut uygulanış biçimlerinde önemli değişiklikler gereklidir. Bu son derece zor ve karmaşık bir süreçtir. Halkın yakın çıkarlarını ve modern ekonominin hemen hemen tüm alanlarını kapsar ve etkiler.

Ama gelişmenin nesnel çelişkilerinden ya da belirli bir aşamada gelişme düzeyimizin belirlediği sınırlardan kaynaklanan güçlükler başka şey, çağı geçmiş anlayışlardan, hareketsizlikten ve tutuculuktan gelen yetersizlik ve yanılgılar başka şeydir. Bunlar toplumsal düzenin özünden çıkmazlar ve biz bunlarla amansızca savaşıyoruz. Ne var ki, bu toplumsal sistemin özü, eleştiri ve özeleştiriye, sosyalist normlardan her sapışa karşı savaşmanın, geri götürücü olan çağı geçmiş ya da ömrünü tüketmiş an-

layışları yeni baştan değerlendirmenin, ivedi sorunları erken teşhis etmenin, yeni ve ilerici olan Parti ile halkın desteğini sağlamanın gerekli ve etkin bir aracı olarak kullanma olanağını kesinlikle sağlamaktadır.

Bizim ülkemizde böylesi bir eleştiri-özeleştiri var mıdır? Herhangi bir gazeteyi açın, radyo ya da televizyonun düğmesine basın, resmi Parti belgelerine göz atın. Hepsi de baştan sona eleştiri ve özeleştiriyle doludur. Elbette ki, bu ülkede, eleştiri ve özeleştiriye tanıdığımız yaygın açıklıkla, düşmanca anti-sosyalist propagandanın değirmenine su taşımakta olmamızdan korkanlar vardır. Son Parti kongremizde bu gibi kuşkulara yanıt verdik. Kimi çevrelerin kendi açığa vurduğumuz kusur ve eksiklikleri kullanıp, spekülasyon yaparak Partimizi ve halkımızı karalamaya kalkışacaklarını biliyoruz. Bu bizi ne ürkütüyor ne de ilgilendiriyor.

Bizi şaşırtan ve içimizi burkan bir şey daha var. Sosyalist fikir ve ülkülerden esinlenmiş kişilerin bile amacı pek açık ve bilinir olan, eksiklik ve kusurlarımızı reel sosyalizmin can damarı, özü, gerçek yüzüymüş gibi göstermekten ibaret olan spekülasyonlara teslim olmaları bize acı veriyor.

Ana nokta, asıl gerçek, sosyalizmin toplumu ekonomik kaos ve toplumsal eşitsizlik zincirinden çekip çıkartmış olmasıdır. Sosyalizm ulusal ekonomide hızlı bir ilerleme ve halkın genliğinde sürekli bir yükselme sağlamıştır. Yığınları zihinsel ve politik bakımdan özgürlüğe kavuşturmuş ve onlara özgür, yapıcı bir yaratıcılık aşılamıştır. Emekçi halkın toplum yönetimine çeşitli biçim ve düzeylerde yığınsal ve en etkin biçimde katılımının koşullarını sağlayarak, halkın en geniş haklarını ilân etmekle kalmamış, bunu aynı zamanda güvence altına almış olan temelde yeni tip bir demokrasiyi, sosyalist demokrasiyi pratiğe geçirmektedir. Sosyalizm, emperyalizmin dünya çapında egemenlik kurmasını ve evrensel bir yıkımı, kendi gücüyle, halklarının moral ve politik birliği, yurtseverlik ve enternasjonalistliğiyle önüyor.

Reel sosyalizm henüz insansal ve toplumsal yetkinliğin örneği değildir. Eksiklik ve yanlışlarımız var. Belki günahlarımız da var. Ama bunları silme ve safdışı etmenin yolu, toplumsal ilerleme yolu herhangi bir varolmayan sosyalizmden çok, varolan sosyalizmin sürekli geliştirilip yetkinleştirilmesi yoludur.

Burjuvazi her zaman «böl ve yönet» ilkesine bağlı kalmıştır. Kendi buluşu olmasa da, bu politika ona her zaman iyi hizmet etmiş, düşmanlarını parça parça – önce işçileri sonra köylüleri, önce komünist sonra sosyalist partileri – altetmesini sağlamıştır. Son birkaç yıldır emperyalizmin strateji çizicileri Sovyetler Birliği ile öteki sosyalist ülkeler arasında, ayrıca tüm olarak sosyalist topluluk ile öteki ülkelerdeki komünist hareket arasında bir çatlak yaratmak için vargüçleriyle çabalıyorlar. Diploması ve propagandada, ekonomik ve ticari ilişkilerde çeşitli ülke ve partilere,

hatta bazı Parti liderlerine titizlikle farklı bir yaklaşımda bulunuluyor. Dahası, bunların değerlendirmeleri kesinkes değişmez, her zaman için aynı kalacak şeyler değildir, doğrudan ya da dolaylı olarak, kabaca ya da ince karışmalarla değişmekte ve sürekli yeni baştan değerlendirilmektedir. İtiraf edelim ki, emperyalistler özellikle biz Bulgarlardan fazla hoşnut değiller: BKP, diyorlar, SBKP'yi körükörüne izliyor, Bulgaristan SSCB'nin bir uydusudur. Bu ve öbür yakıştırmalardan amaçlanan kendimize olan saygımızı yitirmemizi ve bizim de dağları devirebileceğimizi gösterecek birşeyler yapmamızı sağlamaktır. Sizi temin edebilirim ki ve sanırım kendiniz de bilirsiniz, BKP ve Bulgaristan'ın Sovyetler Birliği'ne karşı bir iki söz etmesi ya da herhangi bir şeyde SSCB'ye karşı çıkması üzerimize övgüler yağması için yeterli olacaktır. Elbette bize inanmaları koşuluyla.

Sovyetler Birliği'ne yönelik saldırılar bizi Bulgar aleyhtarı propaganda-dan da daha az etkilemiyor. Bulgar halkının Bulgaristan Komünist Partisi'nin önderliğinde elde ettiği başarılarından duyduğumuz kıvancın, yurt-severliğimizin yeterince kanıtını sunduk ve bir ulusal nihilizm suçlamasından korkumuz yok. Ama inanıyoruz ki, bugün sosyalist ülkemizin bir yurt-severi olmak demek, onun geleceğinin başta Sovyetler Birliği olmak üzere, kardeş sosyalist ülkeler topluluğunun varlığı ve gücüyle bağlı olduğunun bilincinde olmak demektir.

Varşova Antlaşması Örgütü'ne üye olmayan sosyalist ülkeler bile Sovyetler Birliği ve dünya sosyalist sistemi varolduğu için varolabilir ve gelişebilirler. Durum budur. Biz Bulgar komünistleri, Bulgar halkı, geleceğimizi Sovyetler Birliği ile öteki sosyalist topluluk ülkelerinin geleceğiyle bağlarken, dünya sosyalizminin geleceği, insanoğlunun geleceği karşısındaki kendi tarihsel sorumluluk payımızı da yükleniyoruz.

Emperyalizm dünya sosyalizmine karşı, başka bir deyişle yalnızca varolan sosyalist topluma sahip ülkelere değil, sosyalist yönelimli ülkelere ve öteki devletlerin komünist ve işçi partilerine karşı da topyekün bir ideolojik savaş yürütüyor. Anti-komünist savaşın yol, araç ve yöntemleri, askersel istila ve karalamadan başlayıp, cesaret verme, övgülere boğma ve silâh sağlamaya dek uzanan bir çeşitlilik içindedir.

Yine de, ana darbe Sovyetler Birliği'ni hedef alır. Bu pek doğaldır. Çünkü, ilk olarak, sosyalist topluluk ülkelerinin çevresinde toplandığı Sovyetler Birliği emperyalizmin planlarının karşısına dikilen başlıca ekonomik, politik, ideolojik ve askersel güçtür. İkinci olarak, Sovyetler Birliği, kimilerinin önyargılı olarak bunu reddetme çabalarına karşın, dünya üzerindeki yüz milyonlarca insanın kafasında varolan sosyalizmin örneği durumdadır. Üçüncü olarak, Sovyetler Birliği'ndeki sosyalist sistemin aşagılanması, doğrudan bütünüyle varolan sosyalizmin ve sosyalist olmayan ülkelerdeki komünist hareketin aşagılanması demektir.



Sosyalizmin bir düşünce olarak, «kurtarılması»nın ancak sosyalizmin bir gerçeklik olarak feda edilmesiyle mümkün olabileceğini sanan dürüst insanlar kendilerini son derece ve çarpıcı bir biçimde kandırmaktadırlar. Politik saflığın ya da bu tür bir amatörlüğün kimseye yarar sağlaması mümkün değildir. Bu gerçekle bize şöyle bir soru yöneltiliyor: Ne yapmamızı istiyorsunuz; sizi savunmak ve hata ve günahlarınızı bağışlamak mı? Biz hatalarımızın hasıraltı edilmesini istemeyiz. Ama komünist olarak, komünistlerden gerçekliğimize çalınan kararı geri çevirmelerini, başarı ve kazanımlarımızın emekçiler tarafından bilinmesini sağlamalarını ve uluslararası arenada barış politikamızı desteklemelerini istemeye hakkımız vardır. Kapitalist ve gelişmekte olan ülkelerin komünistleri, varolan sosyalizm hakkındaki doğruları anlatmakla bizi savunuyorlar ve elbette ki biz buna minnettarız. Ama biz onların bizi savunmakla kendilerini de, kendi parti ve halklarını da savunduklarına inanıyoruz. Çünkü bir gerçeklik olarak, bir politika olarak sosyalizm hakkında güvensizlik yaymak, mutlaka, burjuva gerçekliğinden bir çıkış yolu muşçasına bir teori olarak, sosyalizm hakkında kuşku yaymak ve yine uğrunda savaşmaya ve özveride bulunmaya değer bir gelecek olarak da sosyalizm hakkında kuşku tohumları ekmek demektir.

Reel sosyalizmin ve politikasının savunulması yalnızca komünist hareketi ilgilendirmekle kalmayan son derece önemli bir başka yöne de sahiptir. Bu, savaş ve barış sorunudur. Biz savaşı kaçınılmaz görmüyoruz. Bununla birlikte olgulara da gözümüzü kapayamayız. Ve olgular, emperyalist devletlerin iki toplumsal sistem arasındaki çatışmayı, savaş yoluyla çözüme bağlama düşüncesinden vazgeçmemiş olduklarını gösteriyor. Saldırgan emperyalist NATO bloğunun kapitalist devletlerin askersel bütçelerini şişirme ve yeni silâh tipleri ve sistemlerini geliştirip üretme yolundaki son kararları bunun açık bir göstergesidir. Batı'da kamuoyunun moral ve psikolojik yönlendirilmesi de daha az açık değildir. Sovyetler Birliği'nin dış politikasının ısrarla ve arsızca çarpıtılması, Batı Avrupa'ya yönelik bir Sovyet istilasına ilişkin uydurmacalar, politik muhalefet hakkındaki yaygara ve şamatalar, sözümona sistemin ideolojik karşıtlarının tıklıldığı kamplar ve psikiyatri klinikleri gibisinden düzmece, vb. – karışıklık ve sıkıntılar doğurmak, terör çıkarmak ve savaşa karşı halk muhalefetinin kolayca bastırılabilmesi için bir atmosfer yaratmayı hedefleyen kampanyalar – sosyalist ülkelere karşı olası bir saldırıya kamuoyu hazırlamaktan başka ne gibi bir amaç taşıyabilir. Kanımca, yalnızca komünistler değil, akli az çok başında her insan, bu emperyalizmin biricik bile olsa ona karşı bir ölüm-kalım savaşı vermek gerektiğini açıkça görebilir, çünkü savaş her türlü ideolojik tartışmayı, yakınmayı ve gecikmiş özleştiriyi anlamsız kılacaktır.

Reel sosyalizm barışın tarihsel sorumluluğunu omuzlarında taşıyor. O,

savaşı uluslararası ilişkilerden defetmek ve önüne geçmek için, dünya barışını koruyup pekiştirmek için olanca gücüyle çalışmıştır ve halen de çalışmaktadır. Bu yüzdendir ki, Partimiz, SBKP ve öteki kardeş partilerle birlikte barışı en yüce amaç ve dış politikanın temel taşı olarak ilân etmiştir. Bu yüzdendir ki, gerici emperyalist güçlerin askersel tasarı ve planlarına karşı amansızca ve ardıcıl bir savaş yürütüyoruz. Bu yüzdendir ki, burada da saklamaya gerek görmeksizin savaş hazırlıklarını açıkta açığa devlet politikası düzeyine çıkaran Çin liderlerinin hareketlerine şiddetle karşı çıktığımızı belirtmeliyiz. Bu, sosyalizmin özü ve çıkarlarıyla ve ayrıca Çin halkının kendisi ve tüm dünya halklarının çıkarlarıyla tam bir zıtlık içinde olan bir politikadır. Sosyalizm ve barış ayrılmaz; bunu anlamayan parti sosyalist toplumsal sistemin en yüce fikirlerinden ve en özlü yanlarının birinden uzaklaşmış olur.

## Enternasyonalist Dayanışmanın Büyüyen Rolü

Hermann Axen

*Almanya Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi  
Politik Büro Üyesi ve Sekreteri*

30. yıldönümü Ekim 1979'da kutlanacak olan Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin doğuşu ve gelişimi, dünya devrimci sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. DAC'nde sosyalist dönüşümlerin yaşama geçirilme deneyimi, bir komünist partisinin Marks, Engels ve Lenin'in yarattığı ve SBKP ile öteki sosyalist ülkeler kardeş partilerinin geliştirdiği teoriyi kendi ülkesinin somut koşullarına ardıcıl ve yaratıcı bir biçimde uygulaması halinde, yeni bir toplum kuruluşuna en başarılı bir biçimde yol göstericilik edebileceği gerçeğini doğrulamıştır. Bizimle birlikte, bu teori sanayileşmiş bir ülkede uygulanmış oldu. Marksizm-Leninizm ilkeleri ve sosyalist devrim ile sosyalizm kuruculuğunu yönlendiren genel yasalar, gelişmemizin her aşamasında yeni toplumu kurarken karşılaştığımız karmaşık sorunları çözerken yolumuzu bulmamızda güvenilir bir yardımcı oldu.

DAC'ndeki sosyalist devrim deneyi, Lenin'in sosyalizme yönelen ulusların sayısı arttıkça, bu geçişin somut biçimleri, hızı, devlet erkini biçimlendirme yolları vb. nin daha bir çeşitlilik kazanacağı yolundaki parlak öngörüsünü bir kez daha doğrulamıştır. (!) Somut tarihsel durumun ve ulusal özgüllüklerin zamanında, titiz ve yaratıcı bir çözümlemesinin Parti için taşıdığı dirimsel önemin bilincindeydik. Anımsanacağı gibi, ulusal yanın küçümsenmesi sosyalizm davasına birçok kez zarar vermiştir. Bu bakımdan ASBP, Programında da belirtildiği gibi, sosyalist yurtseverliğin sürekli geliştirilmesine büyük bir özen göstermiştir.

Partimiz aynı zamanda, sosyalizme geçiş biçimlerinin gittikçe çeşitlenmesinin dünya devrimci sürecinin yalnızca bir yönü olduğu görüşünü her zaman çıkış noktası almıştır. Bir öteki yön de, üretimin ve değişimin uluslararasılaşmasının yol açtığı, sınıf savaşımının uluslararasılaşmasının artması, sosyalizm ile kapitalizm arasındaki çatışmanın evrensel çapta keskinleşmesi ve barış, silâhsızlanma ve silâhların sınırlandırılması, ulusal ve toplumsal kurtuluş için savaşımın, açlık ve yoksulluğun yok edilmesi, çevre korunması, kara, deniz ve uzaydaki doğal kaynakların geliştirilmesi ve gözetilmesi gibi insanoğlunun yakıcı sorunlarının çözümü uğrunda yürütülen savaşımın gerekleridir.

Sınıf savaşımının nesnel ve hızlı uluslararasılaşması doğal olarak proleter enternasyonalizmi ve uluslararası dayanışmanın güçlenmesine yol açmıştır.

Tarihimizden, deneyimizden çıkardığımız başlıca sonuçlardan biri de,

(!) V. İ. Lenin, Toplu Yapıtlar, c. 23, s. 69–70.

kardeş ülkelerin ve tüm öteki anti-emperyalist güçlerin dayanışmasının, en başta da Sovyetler Birliği'nin muazzam politik, ekonomik ve askersel desteğinin Orta Avrupa'da sosyalizmin batıdaki bir ileri kalesi olan DAC'-nin bütün emperyalist saldırılara karşı ayakta durmasını ve bunları geri püskürtmesini sağlamış olduğudur. Bugün Cumhuriyetimizde proleter ve anti-emperyalist dayanışmanın tüm Parti'nin, yurttaşlarımızın ezici çoğunluğunun, özellikle de genç kuşağın düşünce ve eylemlerini baştan aşağı sarmış olduğunu söylemek için yeterli gerekçemiz vardır. ASBP Merkez, Komitesi Genel Sekreteri ve DAC Devlet Konseyi Başkanı Erich Honecker'in formüle ettiği «DAC dayanışmaya dayanmıştır ve biz de aktif dayanışma gösteriyoruz» özdeyişi milyonlarca insanımızın düşünce ve eyleminin temelini oluşturur. Bizim DAC'nde sosyalist toplumu güçlendirmek için yaptığımız herşey sosyalist topluluğu ve tüm dünya devrim ve kurtuluş hareketini güçlendirme hedefine yöneliktir.

Sınıf savaşımının uluslararasılaşması bir başka vargıya daha yol açıyor: Toplumsal ilerlemenin gelmiş geçmiş en önemli ve yüksek kazanımı olan reel sosyalizmi hep birlikte ve kararlılıkla savunmak zorunludur.

Proleter enternasyonalizminin gelince, Alman Sosyalist Birlik Partisi Sovyetler Birliği Komünist Partisi'yle, Lenin'in ülkesiyle kopmaz savaşkan bağlılığa olan bağlılığını bir kez daha ifade eder, çünkü günümüzde anti-komünist ve anti-sosyalist saldırıların başlıca amaçlarından biri sosyalist ve kapitalist ülkelerin komünist partileri arasında sürtüşmeler çıkarmak, sosyalist devletlerin birliğini ve Sovyetler Birliği çevresindeki doğal kenetlenişlerini dağıtmaktır.

Barış için çaba göstermek sosyalizmin doğasında vardır. Bu yüzden, başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerin barışın savunucusu ve güvencesi olmaları mantık gereğidir. DAC, sosyalist topluluğun öteki ülkeleriyle sıkı işbirliği içinde, sürekli gelişen politik, ekonomik ve öbür potansiyellerini barış davasının ve dünya çapındaki anti-emperyalist savaşımın hizmetine sunma ve uluslararası sorunların olumlu yönde çözülmesine katkı yapma yönündeki amaçlı çabasını sürdürecektir.

Varşova Antlaşması Politik Danışma Komitesi'nin son Moskova toplantısı, halkların dikkatini, uluslararası gelişmelerin tümüyle yumuşamanın çıkarları doğrultusunda yol almakta olduğu gerçeğine çekti. Tekelci sermayenin saldırgan çevreleri silâhlanma yarışını tırmandırıyor, sosyalizme, yerkürenin sosyalist olmayan kesimindeki işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketlerine karşı politik ve ideolojik savaşı giderek daha eşgüdümlü biçimde yürütüyorlar. Uluslararası ortamın kızışması belli başlı emperyalist güçlerle Pekin arasında barış düşmanı bir blok çatma çabalarının hızlanmasıyla doğrudan bağlıdır. Çin'le askersel ve askersel-sanayi işbirliği şimdilik yalnızca tek tek emperyalist devlet ve şirketler arasında gerçekleştiriliyor, ama resmen NATO tarafından yürütülüyor. Parti ve devletimizin bu tehlikeli gelişmeye kulak asmaması düşüncesizlik olur. Biz, poli-

tik uyanıklığı ayakta tutmaya, ülkemizin savunma kapasitesine gereğince özen göstermeye ve Varşova Antlaşması ile Ekonomik Yardımlaşma Konseyi çerçevesinde politik, ekonomik ve askersel alanlarda kardeş sosyalist ülkeler arasındaki karşılıklı ilişkiyi derinleştirmeye devam etmenin ödevimiz olduğu inancındayız.

Yığınların, en başta da barış hareketinin emperyalist hükümetler üzerindeki baskısını – nitelik ve nicelik bakımından – yoğunlaştırmayı başarırızsa, barış, güvenlik ve silâhsızlanma savaşımında yeni etkili sonuçlar elde edebiliriz. Bu temel uluslararası sorunları çözme çabaları, diplomatik alanla sınırlandırılmaz. Biz komünistlerin geniş yığınları ve ırk, milliyet ya da inançları ne olursa olsun tüm barış güçlerini daha da etkinlikle seferber etmeye çalışmamız gerekir. Bütün demokratik örgüt ve hareketlerin karşılıklı ilişkileri daha bir etkinlik kazanmadıkça, dünya gelişmelerini barış ve silâhsızlanma yönüne doğrultmak kolay kolay mümkün olmaz.

Bununla birlikte, bu ancak barış çabasında bütün komünist ve işçi partilerinin azami birliği sağlandığında gerçekleştirilebilir. Hareketimiz içinde bazı önemli konular da dahil, çeşitli konularda ayrılıklar var ve bizler bunları hasıraltı edecek ya da görmezden gelecek değiliz, bunların üstesinden gelmeye çalışıyoruz. Ama bu ayrılıklar, ASBP'ye göre, tarihin komünistlerin önüne koyduğu ana göreve, yani bir termonükleer savaş tehdidini savuşturma, sonunda da yok etme ve uluslararası ilişkilerde barış içinde yanyana yaşama ilkelerini sağlamca oturtma görevine ilişkin sorunları hep birlikte çözmemize hiç bir zaman bir engel oluşturmamalıdır.

Sosyalizm bugün dört kıtada kök salmıştır. Üç ana devrimci akım, emperyalizmden güçlü olduğunu göstermiştir. Sosyalist devrimin, sömürücü sınıfların erkine dayanan ilişkilerin yerini sonsuza dek alacak olan yeni toplumsal sistemin kurulmasının gittikçe daha çok yol ve biçimleri ortaya çıkıyor. Dünya komünist hareketi genişlik, derinlik ve hız kazanıyor. Bu, onun, halklar karşısındaki, tüm insanlık karşısındaki sorumluluğunu artırıyor. Zamanımızın karmaşık sorunlarına ancak Marksizm-Leninizm bir yanıt getirebilir; bu yanıt kapsamlıdır, bilimsel temele oturmuştur, işçi sınıfı ve emekçilerin çıkarlarına uygun düşer, ki bu yüzden de doğrudur.

Bu, modern çağın şu dev sorununa, kalıcı barış nasıl sağlanacaktır, insanlık savaştan nasıl kurtarılacaktır, yumuşama sürecini geri döndürme yönündeki tüm emperyalist ve gerici girişimler nasıl geri püskürtülecektir sorusuna getirilen yanıtıdır. Bu, emperyalizmin ve gericiliğin halkların öz-yazgılarını belirleme hakkı, ulusal özgürlük ve toplumsal ilerleme uğrunda haklı savaşımına karşı bir bağlaşıklık kurma planlarının nasıl suya düşürüleceği sorusuna verilen yanıtıdır. Bu, sömürüye son verme ve tüm insanlığın yüce geleceği olan sosyalizmi ve komünizmi kurma savaşımında komünistlerin ve tüm öteki devrimcilerin enternasyonalist dayanışmasının somut biçimleri sorununa getirilen yanıtıdır.

## Reel Sosyalizm ve Uluslararası Önemi

*Boris Ponomaryov*

*SBKP Merkez Komitesi Politik Büro Aday Üyesi ve Sekreteri*

Başlıca uluslararası ve toplumsal sorunlara ve bunlar arasındaki ilişkilere doğru yaklaşım, ancak reel sosyalizmin dünya içindeki nesnel yerinin doğru ve tam olarak gözönüne alınmasıyla olanaklıdır.

Çağdaş dünyada olup bitenlerin odak noktasında yer alan konu, savaş ve barış sorunudur. Lenin, dünya savaşlarının, ki bu tehlike emperyalizmden gelmektedir, insan toplumunun varlık koşullarını yokedebileceği uyarısında bulunmuştu. Nükleer füzeler çağında bu tehlike keskin bir gerçek olarak boy gösteriyor. Ama, şimdi artık uluslararası arenada insan uygarlığını kurtarmakla yükümlü ve buna yetenekli bir güç ortaya çıkmış ve gelişmiş bulunmaktadır. Bu tarihsel özgevi sosyalizm yüklenmiştir. Emperyalizmin elindeki güç, bir savaş tehlikesi kaynağıdır. Sosyalizmin sahip olduğu güç, barışı güvence altına almanın ve savaş tehlikesini azaltmanın bir aracı haline gelmiştir. Bu geçmişte de böyleydi, bugün de öyledir.

Sovyet devletinin gücü öteki sosyalist ülkelerin gücüyle sıkı sıkıya bağlıdır. Bu ülkelerin ortak gücü komünist ve işçi sınıfı hareketinin, aynı zamanda ulusal kurtuluş hareketi ve de tüm ilericilerin barış savaşımıyla bağlantılıdır. Bu temel olgu daha kapitalizm ortadan kalkmadan dünya savaşını insanlığın yaşamından dışlamanın olanaklılığını anlatır.

Varşova Antlaşması ile NATO'ya aynı karakter ve öze sahip iki örgütmüş gibi bir yaklaşım, tek ve biricik doğru bakış olan Marksist bakış açısından yöneltilecek eleştiri karşısında duramaz. Bu yaklaşımın hepten dayanaksız olduğunu görmek için, NATO'nun son Washington oturumu ile Varşova Antlaşması Örgütü Politik Danışma Komitesi'nin Moskova'daki son konferansını karşılaştırmak yeterlidir.

Anti-komünistlerin uydurması «süper güçler» teorisine gelince, bunların politikalarının değerlendirilmesinde sınıfsal ölçüt yoktur. Ama işçi sınıfı hareketi içinde yayılan kimi kavramlarda bu teorinin yankılarını duyunca, şu soruyu sormak yerinde olur: Komünistler için zorunlu olan bir devletin dış politikasının sınıfsal değerlendirmesi nerede kalıyor? Hepsisi bir yana, bu Marksizmin alfabetesidir.

Barışın baş savunucusu sosyalist topluluk ve komünist hareket, emperyalizmin maddi savaş hazırlıklarını büyük bir hızla sürdürmekte olduğunu her zaman aklında tutuyor. Silâhlanma yarışı gerçekten görülmüş boyutlara ulaştı. Washington'daki NATO oturumunun ardından tüm değeri hesaplanarak «Çin kartı» oynanmaya başladı. Ve bu artık salt

politik demagoji ve SSCB ile öteki sosyalist ülkelere karşı karaçalma planında yürütülmüyor. Askersel-sanayi kompleksler de oyuna katılmışlardır. Böylelikle emperyalist ülkeler bir dünya savaşı başlatmak için son derece tehlikeli bir ocak yaratılmasına kendi elleriyle yardımcı oluyorlar. Ve buna karşı konmayacak olursa, doğuracağı sonuçlar insanoğlu için eşi görülmedik ölçüde trajik olabilir.

Bu durumda sosyalist ülkelerin hareketsiz kalamayacakları açıktır. Onlar da savunma kapasitelerini güçlendirmek için gerekli önlemleri almaya zorlanıyorlar. Ama onlar savunmalarını güvenilir kılmak için mutlaka zorunlu olanın ötesinde hiç bir şey yapmıyorlar ve her türlü silâh düzeyinde iki-yanlı bir indirime her zaman hazırdırlar.

Barışseverlik sosyalist toplum düzeninin ve politik doğrultusunun doğasından gelen organik bir özelliktir. Bunun, dünyanın sosyalist olmayan kesimindeki milyonlarca insan tarafından bilinmesi ve derinliğine anlaşılması zorunludur. Bunun tersine, sosyalizm hakkındaki gerçeklerin gözlerden gizlenmesi sosyalizm uğrunda savaşmak gerektiğini göstermede komünistlerin en inandırıcı kanıtlarından birini zayıflatabilir.

Son yıllarda kapitalizmin ideolog ve savunucularının sosyalist demokrasiyi hedef alan saldırılarındaki artan yoğunlaşma, demokrasi ile sosyalizm arasındaki ilişki sorununu uluslararası ideolojik savaşımın ön cephesine çıkarmıştır.

Emperyalizmin ideologları burjuva demokrasisini tüm insanlık için tek demokrasi modeli olarak göstermeye uğraşıyorlar. Oysa, sınıflarüstü bir demokrasi hiçbir zaman varolmamıştır, olamaz da. Çağdaş dünyada iki demokrasi vardır: burjuva ve sosyalist demokrasi.

Eğer Sovyet yurttaşı özgürlüğün ne demek olduğunu bilmese ve kendini gerçekten özgür hissetmeseydi, sosyalist anayurdu için savaşta öylesine büyük bir özveri ve yiğinsal kahramanlık gösterebilir miydi? Savaşta yıkıma uğrayan ekonomiyi canlandırma çalışmasında öylesine coşku ve büyük bir kendini adanmışlık gösterebilir miydi? Sovyet toplumunun derinliğine demokratik oluşuna, bizim fırtınalı, çalkantılı ve yaratıcı yaşantımızın kendisinden daha inandırıcı bir kanıt bulunabilir mi? Sosyalist ülkelerde gerçek demokrasi halkın egemenliğidir, halkın gereksindiği ve emekçilerin, milyonlarca insanın çıkarlarını karşılayan şey budur.

Demokrasi ve, hak ve özgürlükler alanında herşeyi son sınırına dek başarmış olduğumuzu söyleyebilmekten henüz çok uzağız. SBKP ve sosyalist ülkelerdeki öteki kardeş partiler demokrasinin sürekli yetkinleşmesini sosyalist devletin gelişmesinde başta gelen bir eğilim olarak görüyorlar.

Reel sosyalizmin ulusal kurtuluş hareketi üzerindeki etkisi, onun dünyadaki rolünün önemli bir bölümüdür.

Ulusal kurtuluş hareketi pek çok sosyalist devrim üretmiştir. Geri kalanı da yeni bir tarihsel aşamaya girmiştir. Emperyalizme karşı ulusal bağımsızlığı pekiştirmek, ekonomik bağımsızlığı elde etmek, yıllardır süregelen geri kalmışlıktan kurtulmak ve halkların ulusal özgürlüğün gerçek meyvalarından yararlanmalarını sağlamak: zamanımızın ulusal kurtuluş hareketinin ana içeriği bunlardan oluşur.

Geri kalmışlıktan kurtulmanın anahtarı köklü toplumsal değişim, toplumsal ilerleme yolunda yürümek ve sosyalist topluluk ülkelerinin geniş deneyiminden yararlanmaktır. Sosyalist yönelimli devletlerin gelişimi bu gerçeği doğruluyor. Bu devletler dünya devrimci sürecinde yeni, etkin ve giderek büyüyen bir etkidir.

Sosyalist yönelimli devletler kendi yollarında eski sömürge halklarının bir tarihsel öncüsü durumundadırlar. Emperyalizm yeni özgür ülkeler dünyasında bu devletleri ciddi bir tehlike olarak görüyor ve bunlara karşı baskı, karalama, bölücülük ve hatta silâhlı istila politikasına sarılıyor. Bunu dikkate alarak, bu ülkelere dayanışma ve destek sağlamayı kendimiz için ödev sayıyoruz. Bu politikamız geçenlerde imzalanan Sovyet-Etyopya ve Sovyet-Afgan dostluk ve işbirliği antlaşmalarında açıkça somuta yansıyor.

Reel sosyalizmin dünyanın geri kalan bölümü üzerindeki etkisinin ana doğrultuları nelerdir?

Daha önce de belirttiğimiz gibi, bu en başta onun barışın başlıca etkeni olma rolüyle ilişkilidir.

Reel sosyalizm, dış politikası ile, uluslararası ilişkilerin demokratikleşmesine gündend güne büyüyen bir etki yapmıştır ve yapmaktadır. İlke olarak, zorun egemenliğine ve kullanımına, uluslar ve ülkeler arasında düşmanlık ve güvensizliğe son vermenin mümkün olduğunu kanıtlayarak, devletlerarası ilişkilerde yeni bir tipin meydana gelmesini sağlamıştır. Çin Komünist Partisi yöneticilerinin SSCB ile öteki sosyalist topluluk ülkelere karşı izledikleri politika, Kamboçya'yı Vietnam'ın üzerine sürmeleri vb. sosyalizmin ürünleri değil, sosyalizm ilkelerinden yüzçevirmenin bir ürünüdür.

Sosyalist ülkelerin hızlı ve istikrarlı ekonomik gelişmeleri, halkın genlik düzeyinin sürekli iyileşmesi, kapitalist dünyayla ekonomik, bilimsel ve teknik yarışmada yeni yeni doruklara ulaşmaları sosyalist düşüncelerin çekiciliğini çoğaltır ve sınıf savaşımında sol güçlerin konumlarını güçlendirir.

Sosyalist ülkeler, halklarına dirimsel sosyal-ekonomik hak ve özgürlükler sağlamakla ve gerçek demokrasiyi sürekli derinleştirmekle, kapitalist ülkeler emekçilerinin aynı hak ve özgürlükler için verdikleri savaşıma bir



ivme ve ölçüt sağlar ve sermaye egemenliğine karşı savaşta olanaklarını olabildiğince yükseltir.

Ne yazık ki, emperyalizmin insan hakları, sosyalist demokrasi konusunda açtığı karalama kampanyaları Batı'daki kimi dostlarımızı da yanıltmıştır. Bu bozguncu faaliyetlerin yalnızca bize karşı değil, kendilerine karşı da olduğunu herkes kavrayabilmiş değildir. Ama bunların, anti-Sovyet ve anti-sosyalist girişimleri başlatan emperyalistlere karşı birlikte ilkel bir tepki göstermenin çıkarlarını görmemesi mümkün değildir.

Sosyalist dünya sisteminin varlığı emperyalizmin açıktan açığa karşı-devrim ihracına başvurma olanaklarını ciddi ölçüde sınırlandırır. Bu, işçi sınıfı ve bağlaşıklarını, erki barışçıl yollardan da ele geçirmeye, iç savaştan kaçınmaya, burjuva demokrasisinin mevcut biçimlerini, özellikle de parlamentoyu kullanmaya yönelmelerine olanak sağlar.

Enternasyonalist dayanışmanın büyük rolünün doğru anlaşılması bakımından bu söylediklerimiz son derece önemlidir. O, dünyanın toplumsal ilerlemesinin her zaman başlıca etkeni olmuştur ve halen de öyledir. Bu dayanışmanın temel unsuru, eskiden olduğu gibi, dünyanın sosyalist olmayan kesimindeki devrimci güçler ile varolan sosyalizm arasındaki işbirliğidir.

Şimdiki aşamada dünya devrimci güçlerinin varolan sosyalizmle dayanışması, en başta, bütün ulusların yakın çıkarlarına uygun düşen sosyalist barışçı dış politika hakkındaki, toplumu sosyalist temeller üzerinde dönüştürme uğratma pratiği hakkındaki ve sosyalizm ülkülerinin pratikte uygulanışı hakkındaki gerçeğin propoganda edilmesinde kendini gösteriyor. Bu dayanışma, anti-sosyalist karalama kampanyalarına karşı koymayı öngörür. Bu konuda anti-sosyalist eylemleri onaylamak bir yana, tarafsızlık bile her ülkede işçi hareketine zarardan başka birşey getirmez. Varolan sosyalizme karşı nesnellikten uzak ve kusur ararcasına bir tutum aslında, Lenin'in sözleriyle, işçilerin sosyalizmden soğumasına hizmet demektir.

SBKP kardeş parti temsilcilerinin nesnel, dostça görüş ve önerilerine her zaman değer vermiştir ve vermekte devam ediyor.

Yukarıda söylenenlere bağlı olarak, temel önemde çok güncel bir başka konuyu, yani utkan sosyalizmin deneyimine karşı doğru, enternasyonalist bir tutum benimsemekten ne anlaşıldığını ele almak istiyorum. Kimi zaman söylenenlerin tersine, sorun «model»leri, «örnek»leri, vb. kopya ya da taklit etme sorunu değildir.

Böyle bir yaklaşım Marksizm-Leninizm'in yaratıcı ruhuna yabancıdır. Daha 1956'da, SBKP 20. Kongresi'nin bir kararında şöyle deniyordu: «Ülkelerin sosyalizme geçiş biçimlerinin gelecekte giderek daha çeşitli olacağı yeterince doğaldır.» Partimiz her ülkede sosyalizme geçişin kendine özgü özelliklerine ilişkin savı bugün de savunuyor. L. İ. Brejnev yol-

daşın belirttiği gibi: «Sosyalist yola giren her ülke, sosyalist devlet, sosyalist sanayinin gelişmesi, köylülerin kooperatifleşmesi ve yığınların ideolojik yeniden eğitimi sorunlarını farklı bir biçimde, herbiri az-çok kendi yolundan çözümlenmiştir. Farklı gelişme düzeyleri ve ulusal geleneklere sahip öteki halkların ve ülkelerin sosyalizme doğru yolalışlarının sosyalist kuruluşun somut biçimlerine daha da büyük bir çeşitlilik getireceğinden kuşku duyulamaz. Bu son derece doğaldır.»

Ne var ki, kendi yolunu araştırmak, bunun varolan sosyalizmin karşısına dikilmesini hele hele ona karaçalmak için bir araç olarak kullanılmasını hiç de gerektirmez. Sosyalizm yolunda ilerleyen her kardeş partinin, her ulusun, çözümlü konusunda sosyalizmin değeri ölçülemeyecek bir deney toplamış olduğu bazı sorunlarla kaçınılmaz olarak karşılaşacağından kesinlikle eminiz.

SBKP sosyalist kuruluş pratiğindeki eksikliklerine gözlerini kapamıyor. Kongrelerinde, belgelerinde, günlük çalışmalarında bunların nedenlerini ortaya çıkarıyor ve bunları düzeltmenin somut yol ve araçlarını araştırıyor. Bu arada, bu nedenlerden birinin Parti'nin yararlanabileceği herhangi bir pratik deneyin yokluğu olduğunu da belirtelim. Böyle bir deneyim gerçekten yoktu.

Ülkemizin tarihindeki bazı yıllar sosyalist demokrasinin ve Parti yaşamı ile hükümet çalışmasının normlarının çiğnenmesiyle gölgelenmiştir. SBKP 30 Haziran 1956 tarihli SBKP MK kararında bu konuya ilişkin konumunu dile getirmiştir. L. İ. Brejnev yoldaş SBKP MK'nin bir plenum toplantısında SSCB Anayasa taslağına ilişkin raporunda şöyle diyordu: «Parti böylesi uygulamayı kesinlikle mahkûm etmiştir ve bu hiçbir zaman yinelenmemelidir.» Ve gerçekten de, çeyrek yüzyıldır SSCB'de sosyalist yasallığın çiğnendiği hiç görülmemiştir. Bu yüzden, sosyalizm adına konuştuğu savındaki bir kişinin, çok gerilerde kalmış olan kişiye tapınç günlerinin bu çiğnemelerinden zevk alırcasına sürekli dem vurması garip ve zararlıdır.

Leninizm'e kuşku düşürme, onu Marksizm'e karşı dikme ve sözümona bir «Rus» öğretisi düzeyine indirgeme çabaları son derece zararlıdır. Leninizm'i «iptal etme» yanlıları, sosyalizm biliminin gelişmesini savunuyor görünseler de, niyetleri ne olursa olsun, Marksizm-Leninizm'i genel olarak «çağı geçmiş» ilân eden ve işçi sınıfını ideolojik bakımdan silâhsizlendirmeye yeltenenlerin değirmenine su taşıyorlar.

Biz, sosyalizm deneyimine doğru yaklaşımın, en başta onun büyük, çağ-yapıcı başarılarını görmek anlamına geldiğini savunuyoruz. Kazanılmış bulunana karşı özenli bir tavır ve onu çözümleme, kullanma, ondan yararlanma ve onu geliştirme yeteneği, onsuz sosyalizm savaşımının başarıya ulaşamayacağı bir görevdir.

## Dünya Barışı ve Komünistler

Peter Boyçuk

*Kanada Komünist Partisi Merkez Yürütme Komitesi  
Aday Üyesi ve BSS Yazı Konseyi Üyesi*

1978 Aralığında Brüksel'de toplanan son NATO Konseyi toplantısında soğuk savaşın en karanlık dönemini anımsatan pek çok ateşli sözler edildi. Generaller ve politikacılar büyük bir ciddiyetle «NATO'ya yönelik yeni bir tehdit»i tartıştılar, NATO'nun güney kanadının «güçsüzlüğü ve hassaslığı»ndan yakındılar ve orduların «caydırıcı gücünü» pekiştirmek amacıyla ülkelerinin askersel harcamalarını yılda % 3 artırma niyetlerini yinelediler. Oturum öncesinde Batı dünyasındaki insanlar telaş dolu birkaç ay geçirdiler. Norveç'ten Akdeniz kıyılarına denk tanklar kırılan katetti, uçakların gümbürtüsünden pencerelerin camları zangırdadı ve asker çizmelerinin rap-rapları Hollanda'nın temiz caddelerinde, İtalya'nın antik meydanlarında yankılandı. Kuzey Amerika havaalanlarından Atlantik ötesine asker ve silâh taşıyan ağır nakliye uçakları havalandı. NATO, «bir politik bunalım ya da düşman saldırısı halinde Avrupa'yı güçlendirme» yeteneğini sınamak gibi resmi bir amaçla bir dizi büyük çaplı tatbikat yapıyordu.

Zaten aşırı derecede şişirilmiş askersel bütçelere daha milyarlarca dolar ekleme ve ölüm saçan daha etkili silâhlar geliştirme çağrılarında birbirleriyle yarışan NATO, Pentagon ve Beyaz Saray generalleri, politikacı ve yöneticilerinden gelen gürültülü istemlerde, adam öldürmek için geliştirilmiş metal çeşitlerinin şakırtıları yankılanıyordu.

ABD'nin Vietnam'a karşı yürüttüğü kirli savaşta yer almış olmanın alçaklığından kendini hiç bir zaman temizleyemeyecek olan kara-ünlü General Aleksandr Haig, NATO Genel Sekreteri Joseph Luns ve Kuzey Atlantik İttifakı Birliği'nin 24. yıllık konferansına katılanlar NATO'ya daha yüksek düzeyde radyasyona sahip silâhlar, yani nötron bombası verilmesini istediler. ABD Başkanı'nın sağ kolu Zbigniew Brzezinski, Ekim 1978'de Şikago'da yaptığı bir konuşmada, bilimsel ve teknik üstünlüğe dayalı ve ABD'nin çıkarlarını ister Basra Körfezi, Güney Kore, Uzak Doğu isterse Atlantik olsun her yerde (gerçekten de pek geniş bir ulusal güvenlik anlayışı doğrusu!) savunmaya yetecek güçlü bir ulusal güvenlik sistemi istemini dile getirdi.

Tehlike nereden geliyordu? Elbette, SSCB'den, sosyalist topluluk ülkelerinden, komünistlerden. Emperyalist propaganda aygıtının, sokaktaki

adamı, barışa, yönelik tehdidin SSCB'den, sosyalist topluluk ülkelerinden geldiğine inandırmaya çalışması için haklı nedenler var.

Birçok ülkenin kapitalist basını da bu konuda bir başkalık göstermiyor. Kanada'nın en büyük gazetesi «The Toronto Star»da çıkan «Sovyetler'in Silâhlanma Yarışı Kanada'yı Ateşe Atıyor» (1) başlıklı bir yazıda Margaret MacMillan, Sovyet kuvvetlerinin Kuzey Norveç'e – «savunması» NATO tarafından Kanada'ya verilmiş olan bir alan – hayali bir saldırısını anlatıyor. Bu kişinin verdiği kaynağa General Haig'den başkası değildir. Bu tür yazılar hiç de raslantı değildir; bunlar emperyalist propogandanın açıkça gözlenen bir çizgisidir. Yorulma bilmez anti-Sovyet Mark Gayn, sütununda Sovyet komünistlerinin Sosyalist Enternasyonal'in Silâhsızlanma Konferansı'nda yaptıkları birleşik barış eylemi çağırısına şiddetle çatıyor. (2) Bu gazetede imzasız bir başyazı «komünist etkinliğin yayılmasını durdurmak» için şimdide dek girişilmiş olan sınırlı eylemler üzerinde yaygara koparıyor. (3)

Beklenebileceği gibi, Brzezinski, Haig, Luns ve Gayn gibisinden ağır propaganda topları, efendilerinin gizli tutmayı yeğledikleri şeyleri her zaman açıklamakla ciddi ciddi övünen cılız sesler de dahil olmak üzere daha az anti-komünist ve anti-Sovyet bombardıman ustalarında da yankılanıyor. Yine böyle bir patlamada Kahire'de çıkan «Akhbar al-Yom» «Uluslararası komünizm her şeyde Sovyetler Birliği'nin ve öteki Varşova Antlaşması ülkelerinin arkasında yer alıyor» (4) diyor.

İşte sizin korktuğunuz da budur, baylar! Bu yeni değil! Komünizm hayaleti, parababalarının yüreklerine korku salarak, Avrupa'da hemen hemen 150 yıldır dolaşiyor. Bu sözleri kaleme alan bir Mr. W. Rafat'la tartışmak gibi bir niyetim yok. Üstelik, kendini adanmış bir komünist olarak, SSCB'de sosyalizmin utkusunun ve sosyalist topluluğun meydana gelmesinin tüm uluslararası komünist hareketin dev bir kazanımı olduğuna ve Sovyet komünistleri ile öteki sosyalist ülkeler komünistlerinin bu hareketin en önünde yer aldığına, öteki savaşılar için toplumsal adalete giden yolu açtığına inanıyorum. Ama, SSCB, sosyalist topluluk ve Varşova Antlaşması olmasaydı, komünistlerin ve tüm öteki toplumsal kurtuluş ve ulusal özgürlük, demokrasi ve barış savaşılarının öteki ülkelerde içinde çalışmak zorunda oldukları koşullar çok daha zor ve – dürüst olalım – başarılarımız çok daha küçük olurdu.

Ama kapitalist dünyadaki sıradan yurttaş, bir Sovyet ya da komünist «tehlikesi»yle ürktüme amaçlayan toplu saldırının insanların kafalarına bazı şeyler sokmuş olduğunu da görmek gerekir.

(1) «The Toronto Star», 6 Nisan 1978.

(2) Agy., 25 Mayıs 1978.

(3) Agy., 2 Haziran 1978.

(4) «Akhbar Al-Yom», 9 Temmuz 1978.

Önümde ABD'de Savaşa Karşı Koyanlar Birliği'nin yayımladığı bir haber bülteninin geçen yılki son sayıları var. Birlik üyeleri Birleşik Amerika ile SSCB'ye ciddi bir silâhsızlanma çağırısı yayımlıyorlar. (5)

SBKP üyelerinin içtenliğinden, barışçı çabalarından hiç kuşuk yok. Ama başı çeken emperyalist güçle, kurucusunun silâhsızlanmayı sosyalizmin ülküsü ilân ettiği ve ilk yasal hükmü Barış Bildirgesi olan dünyanın ilk sosyalist devletini aynı kaba koymak için kişinin politik gerçeklerden tümüyle habersiz olması gerekir. İnsan sanır ki, Avrupa'daki askerlerinin sayısını her yıl artıran sanki ABD değil de, SSCB'dir; askersel gücünü yapılandırmak için 15 yıllık bir ortak program üzerinde anlaşmaya varan sanki NATO değil de Varşova Antlaşması ülkeleridir; nötron bombasını, nükleer füzeleri ve öteki canice toplu kırım araçlarını geliştiren sanki Washington değil de Moskova'dır.

Ne yazık ki, SSCB ile Birleşik Amerika'yı, emperyalizm ile komünizmi böylesi aynı kaba koyma girişimlerine barış, demokrasi ve toplumsal ilerleme hareketinin öteki kolları arasında da rastlanıyor. Bu, özellikle hareket gelişip genişlemeye başladıktan beri, böylece çeşitli ülkelerde komünistler ve hareketimizin ölkü ve erekleri hakkında genellikle pek muğlak ve çarpıtılmış bir fikre sahip olan nüfusun gittikçe daha geniş kesim ve gruplarını da içerdiğinden beri böyledir.

İşte bu nedenle, komünistlerin savaş ve barış sorunlarına ilişkin asıl tavrının bir kez daha incelenmeye değer olduğunu düşünüyorum.

Komünist hareketinin tarihi ile barış, savaşı ve silâhsız bir dünya savaşımının tarihi birbirinden ayrılmaz. Komünistler iç ve dış politik çizgilerini saptarken toplumsal kurtuluş ve ulusal kurtuluş savaşı ile barış davası arasındaki sıkı bağlantıyı her zaman gözönüne almışlardır. Onlar insanlığın ilerlemesinin «hayat iksiri yerine ölümlerin kafatasından içmeyi yeğleyen iğrenç dinsiz putu»na (6) benzemesini önlemeye her zaman çaba göstermişlerdir. Uluslararası İşçi Birliği'nin Açılış Bildirgesi, barış için savaşımın «işçi sınıfının kurtuluşu için verilen genel savaşımın bir parçası» (7) olduğunu belirtiyordu. Komünistler savaşın insanlığa yalnızca ölüm ve yıkım getirmekle kalmadığına inanırlar ve tarihsel deneyim bunu doğrulamıştır. Emperyalistlerin başlattığı savaşlar, yayılmacı amaçlarından ayrı olarak, her zaman sermayenin sınıf erkini güçlendirmeyi hedefler; her zaman proletaryanın ve öteki emekçilerin çıkarlarına, devrim ve ulusal kurtuluş hareketlerine karşı yöneltilmiştir. 1914'de Lenin, Alfred Maykosen adlı bir gazeteciye Rus bolşeviklerinin Avrupa'da yaklaşan savaşa ilişkin tavrılarını şöyle anlatıyordu: «Savaş ve seferberliği önlemek için elimden gelen herşeyi yapıyorum ve yapacağım. Milyonlarca proleterin

(5) «WRL News», Sayı 208, Eylül-Ekim 1978.

(6) K. Marks ve F. Engels, Seçme Yapıtlar, Üç ciltlik, c. 1, s. 499.

(7) Agy., c. 2, s. 18.

birbirlerini yokederek kapitalizmin kudurganlığını kanlarıyla ödemelerini istemiyorum . . . Bir savaşın gelişini nesnel bir biçimde önceden görmek ve başladıktan sonra ondan azami ölçüde yararlanmak başka bir şey, savaş istemek ve onun için çalışmak başka bir şeydir.»<sup>(8)</sup>

Emperyalist savaşların kaçınılmazlığı ve emperyalist savaşı iç savaşa dönüştürme çabasıyla burjuva hükümetlerinin yayımlacı planlarına karşı savaşmanın zorunluğu sonucunun, Lenin'in altmış yıl önce vardığı bu sonucun emperyalizm dünyaya paylaşmaksızın egemenken, dünyadaki paylaşmasız emperyalist egemenliğine son veren Büyük Oktober Sosyalist Devrimi'nin etkusunun hazırlanması ve gerçekleştirilmesinde muazzam bir rol oynamış olmasında kesin bir diyalektik bütünlük vardır.

Oktober Devrimi'nden bu yana geçen altmış yılda dünyada büyük tarihsel değişiklikler yer almıştır. Emperyalizmin başlattığı iki dünya savaşının sosyal-politik sonuçları, dünya arenasında sınıf güçleri dengesini köklü bir değişime uğratmıştır. Bugün emperyalizm kudretli bir sosyalist uluslar topluluğuyla, güçlü bir ulusal kurtuluş hareketiyle ve işçi sınıfının, öteki geniş toplumsal ve politik ilerici güçlerin yükselen savaşımıyla karşı karşıyadır. Tüm bu etkenler karşısında, komünistler şimdi genel olarak yeni bir dünya savaşını önlemenin olanaklı olduğuna inanıyorlar; ama kuşkusuz emperyalizm varolduğu sürece bu bir tehlike olarak kalacaktır. Bugün tüm devrimci hareket için bu vargının muazzam bir önemi vardır.

Elbette ki, her tarihsel çağda barış sorunları kendine özgü özellikler taşır ve çeşitli devletler arasındaki ilişkiler daha farklılıkla biçimlendikçe, bunların çözümleri için farklı olanaklar ortaya çıkar. Bugün uluslararası yaşam keskin çatışmalar, gergin durumlar ve patlama anlarıyla dolup taşıyor. Bu ortamın kendisi politika ve devlet adamlarından bir seçme yapmaları isteminde bulunuyor: insanlık karşılıklı korku, kuşku ve silâh yığınları yapımının geliştirilmesine giden ve savaş uçurumunun kıyısında denge kuran yolda mı yoksa güven ve işbirliğinin, yumuşama ve silâhsızlanmanın, kalıcı barışın geliştirilmesine giden yolda mı ilerleyecek?

Komünistler seçimlerini yapmışlardır. Bugün gerçek devrimciler devrimin başarılarını ve sosyalizm ve komünizm kuruculuğundaki ilerlemeleri savaşa karşı verilen savaşımınla bağlaşıyorlar, ama bu pasifizmi, ne pahasına olursa olsun sağ kalma isteğini değil, insanlığa daha iyi bir gelecek için devrimci savaşımı gerektirir; barış, yumuşama ve barış içinde yanyana yaşama bu savaşım için yeni yeni açılımlar, yeni yeni olanaklar açar.

Hümanizmin en yüksek ifadesi olan bilimsel komünizm ve onun pratikte somutlanışı olan varolan sosyalizm, iki sistem arasında bir termonükleer

(8) Aktaran: Max Reimann, «Barış, Savaş ve Devrim», BSS, Ağustos 1974.

çatışma olasılığını ortadan kaldırarak, toplumsal gelişmenin nesnel gidişini, insanlığı toplumsal ilerlemenin utkusuna en acısız biçimde vardırarak bir yola yöneltmeye uğraşiyor.

İnsanlık, tarihinde çeşitli önderler ve hareketler, politik ve toplumsal örgütler savaşa karşı programlar ileri sürmüşlerdir. Ama bu savaşım ancak dünya arenasında utkan sosyalizmin ortaya çıkmasıyla, ilk önce SSCB, ardından da tüm sosyalist topluluk barış hareketinin başına geçip, ona enerji dolu ve amaçlı bir nitelik kazandırdığı zaman gerçek bir tabana sahip oldu.

Sosyalizm ve komünizmi kurmakta olan ülkelerin komünist partileri erkeklerini halkların gözünden gizlemiyorlar. Bu erkekler herkesin anlayabileceği şu yalın sözlerde ifadesini buluyor: dünya halkları barış, özgürlük ve mutluluk içinde yaşayabilirler, yaşamalıdır. Sosyalist ülkelerin komünist ve işçi partilerinin çabalarının hedefi budur. SBKP'nin 24 ve 25. Kongreleri'nde, sosyalist topluluğun öteki kardeş partilerinin kongrelerinde işlenen sosyalizmin dış politikasının genel çizgisi tüm ilerici dünya kamuoyunda içten bir onay görmüştür. Bu çizgi, SSCB ve öteki sosyalist ülkelerin bir dizi önerilerinde, özellikle de Varşova Antlaşması Politik Danışma Komitesi'nin Kasım (1978) toplantısında yayımlanan Deklarasyon'da somuta yansıyor: Bu Deklarasyon silâhların ve silâhli kuvvetlerin nicelik ve nitelik bakımından daha da geliştirilmesine derhal son verme görüşmelerinde kesin bir karara varma zamanının gelmiş olduğunu vurguyla belirtiyor. Barışı arzulayan tüm insanlar, Varşova Antlaşması ülkelerinin hiçbir ülkenin güvenliğine zarar vermeden, sınırlandırmaya ya da ortadan kaldırmaya hazır olmadıkları bir silâh tipinin bulunmadığı yolundaki bildirimlerini derin bir hoşnutlukla karşıladılar. Ayrıca SSCB, ABD, İngiltere, Fransa ve Çin'in nükleer silâhları cephaneliklerden çıkarıp atma ve nükleer enerjiyi salt barışçı amaçlar için kullanma konusunda görüşmelere bir an önce başlanması önerisi de büyük bir anlam taşıyor. Sosyalist ülkeler NATO'yla aynı anda Varşova Antlaşması Örgütü'nü dağıtmaya ve ilk adım olarak askersel güçlerde karşılıklı bir indirime başlayarak, askersel örgütlerini tasfiye etmeye hazır olduklarını hep yineliyorlar.

Varşova Antlaşması ülkelerinin önerileri varolan sosyalizmin, ancak anlaşılacağı gibi tarafların eşit güvenliği ilkesinin her aşamada gözetilmesi koşuluyla, silâhsızlanma yolunda en köklü adımları atmaya hazır olduğunu bir kez daha gösteriyor. Sosyalist topluluk kendisi için tek yanlı yararlar sağlama peşinde değildir, ama emperyalizmin askersel gücünün sürekli büyümesi karşısında da bu tür çağrılarını desteklemek için ne gibi demagojik savlara başvurulursa vurulsun, kendi savunmalarının gücünü tek yanlı zayıflatmaya razı olamazlar.

Elbette ki, özellikle bugün dünyada her biri yeni bir dünya çatışmasını

ateşleyebilecek olan pek çok tehlikeli bölge varken, silâh ve silâhlı kuvvetler düzeyinde bir indirim konusunda anlaşmak pek öyle kolay değildir. Bu yüzden komünistler, karşılarındakilerden barış özlemini dile getiren genel bildirim yerine mevcut antlaşma ve sözleşmelere uymak gibi, uluslararası güvenliğin derecesini yükseltecek yeni antlaşma ve sözleşmelere imza atmak gibi gerçek ve somut eylemlere geçmelerini bekliyorlar.

Bu antlaşmalar imzalanırsa dünyadaki durum ne denli durgun olurdu! Öyleyse engel nedir? Silâhsızlanma ve yumuşamayı köstekleyen güçler hangileridir?

Herhangi bir ülkenin komünistleri için yumuşama ve insanlığın barışçı gelişmesi savaşımı, Palmiro Togliatti'nin sözleriyle, «en haklı, en sosyalist dava için» savaşımıdır. Kapitalizm, barışın açılımlarına başka bir açıdan bakıyor. Son birkaç yılda emperyalist politika daha incelikli bir görünüme bürünmüş olsa da, hâlâ sömürgeci ve ırkçı baskıdan kurtulmak için, yenisömürgeciliğe karşı, bağımsızlık ve toplumsal ilerleme kavgası veren halklara yöneliktir.

Öncü gücü Birleşik Amerika da dahil olmak üzere emperyalist kamp, yumuşamaya kendi politik çizgisindeki belli bir gelişmeden ötürü katılmış değildir. O, komünistlerce geliştirilen ve SSCB ve öteki sosyalist topluluk ülkelerince önerilen dış politika çizgisini kabullenmek zorunda kaldı, çünkü başka bir seçenek yoktu. Dünyadaki yeni güçler dengesi nükleer savaş üzerine kumar oynamayı bir intihar niteliğine kavuşturmuştur. Ne var ki, bunun emperyalizmin saldırgan karakterinin ya da dünyaya egemen olduğu günlere geri dönme olasılığına ilişkin hayallerinin yok olması gibi bir etkisi olmamıştır.

Bu hayalleri, askersel-sanayi kompleks, sağ karşı-devrimci çevreler ve çeşitli anti-sosyalist, anti-Sovyet güçlerin geniş bir bağlaşıklığı besleyip yayıyor. Yumuşamanın hasımları önce onu ciddiye almadılar ve ilk başarılarını uluslararası gerginliklerin sıradan, gelip-geçici bir yumuşaması sandılar. Ama yeni politik iklim emperyalizm için elverişsiz bir hal alınca ve Avrupa'da yumuşamanın başarıları Yunanistan, Portekiz ve İspanya'daki gerici rejimlerin alaşağı edilmesine yardımcı olan, her kıtada ilerici anti-emperyalist hareketleri güçlendiren bir dış etken niteliğine kavuşunca, silâhsızlanma açılımları tekellerin kârları ve kapitalist ülkelerin güç sistemi içinde askersel-sanayi kompleksin başta gelen konumları için bir tehlike oluşturunca, bu güçler soğuk savaşı dirilterek ve olanak bulurlarsa bir sıcak savaş başlatarak dünyada kendilerince istenmeyen değişikliklere karşı koymak çabasıyla bir karşı saldırıya geçtiler.

SSCB ile ABD arasında SALT-II anlaşmasını yıllardır sallantıda bırakanlar, Avrupa'da asker ve silâh indirimine ilişkin Viyana görüşmelerini donduranlar ve NATO ülkelerinin askersel harcamalarında ve silâhlı kuv-



vetlerinin sayısal güçlerinde bir artış sağlamaya çalışanlar bunlardır. <sup>(9)</sup> Savaş yanlısı Pekin yönetimiyle yakınlaşma, cephaneliklerinin ve askersel araştırma merkezlerinin kapılarını Pekin'e açma ve bir dergide «Çin + Batı = Kapana kısıtlanmış Rusya» <sup>(10)</sup> formülüyle ifade edilen umutlarını gizlememe çizgisini tutmuş olanlar da yine bu güçlerdir; bu çizgi ise tüm insanlık için bir tehdittir.

Rusya'yı, Sovyet devletini ve dünya komünist hareketini sarsma yönündeki emperyalist girişim hiç de yeni değildir. Geçmişte olduğu gibi, onun başına yine bir şey gelmeyecek. Emperyalistlerin toplumsal ilerlemenin durdurulamayacağını artık anlamaları zamanının gelip geçmekte olduğu düşünülebilir. Düşmanlarının tüm çabalarına karşın SSCB yetmiş yıla yakın bir süredir sosyalizm ve komünizmin doğasından kaynaklanan barış ve insanların mutluluğu politikasını sürekli yürütüyor. Sosyalist topluluk güçleniyor. Bütün dünyadaki komünistlerin uluslararası gelişmeler ve yığınların bilinci üzerindeki etkisi devamlı artıyor. Berlin Konferansı, Komünist ve İşçi Partilerinin, öteki demokratik ve barışçı güçlerle birlikte, politik girişimlerde yumuşamaya geçişi olanaklı kılan ve Avrupa'da güvenlik ve işbirliğini güçlendiren çok büyük bir rol oynadığını belirtiyor. <sup>(11)</sup> SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri ve SSCB Yüksek Sovyeti Prezidyum Başkanı, öndegelen bir barış, yumuşama ve evrensel güvenlik savaşçısı olan Leonid Brejnev'in kendisiyle yapılan röportajlardan birinde belirttiği gibi, komünistler «nükleer savaş olasılığına, sivil kurbanların belli bir yüzdesini «kabul edilebilir» sayan duygudan yoksun niceliksel yaklaşımı lanetliyorlar. Biz, bir nükleer dünya savaşında dünya nüfusunun «ancak % 10'unun yokolabileceği ve bunun da, dünyanın sonu demek olmadığı, söylendiği gibi hiç de korkulacak bir nitelik taşımadığı gibisinden Batı'da yapılan kehanetlerden hiç mi hiç hoşnut değiliz. Biz hiç kimsenin, bir tek erkek ya da kadının bu «% 10» içinde yer almasını istemeyiz.» <sup>(12)</sup> Komünistler dünya barışını, evrensel, adil ve kalıcı bir barışı sağlama savaşımına giderek artan bir katkıda bulunmuşlardır ve bulunmaya devam edeceklerdir.

<sup>(9)</sup> Bu, NATO'nun Avrupa'daki ana vurucu gücü olan Federal Alman ordusunun güçlendirilmesinde görülüyor. FAC Savunma Bakanı Apel geçenlerde en üst savaş kategorisindeki birliklerin sayısının 33 tünden 36'ya çıkarılacağını, her tümenin 3 yerine 4 tabura, her taburun da 3 yerine 4 bölüğe sahip, olacağını söyledi.

<sup>(10)</sup> «The Economist», 18 Kasım 1978.

<sup>(11)</sup> «Barış ve Sosyalizm Sorunları», Ağustos 1976.

<sup>(12)</sup> «Vorwärts», 4 Mayıs 1978.

## Demokrasiden Yana Bir Değişiklik Arayışı

Aarne Saarinen

Finlandiya Komünist Partisi Başkanı

Okuyucuya işçi sınıfı hareketimizin ve özellikle Komünist Partisi'nin bugünkü rolü hakkında sağlam bir fikir verebilmek için, tarihteki bazı olguları belirtmek yararlı olacaktır.

Finlandiya, ulusların özyazgılarını belirleme hakkını ilân eden ve güvence altına alan Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nden hemen sonra bağımsız bir devlete kavuştu. Sovyet Rusya Finlandiya'yı egemen bir devlet olarak tanıyan ilk ülke oldu. Bu, 1917'nin son gününe rastlar. Finlandiya Çarlık Rusyası'nın bir parçası olarak çok büyük ölçüde bir iç özerkliğe sahipti, ancak ordu gibi bir zor kullanma aygıtından yoksundu. İşçi sınıfı hareketi görece olarak güçlüydü ve sınıf savaşımına bağlıydı. 1916 genel seçimlerinde Sosyal Demokrat Parti çoğunluğu elde etti.

Oktobr Devrimi Finlandiya işçi sınıfını ulusun bağımsızlığı ve kapitalist sömürden kurtuluş için savaşıma esinlendirdi. Artık bağımsız olan ülkede burjuva ile işçi sınıflarından hangisi egemen güç konumuna gelecekti? Bu can alıcı bir sorundu ve o ortamda ancak silâhlı bir çatışma yoluyla sonuca bağlanabilirdi. İç savaş yaklaşık üç ay sürdü ve Almanya imparatorluğunun silâhlı güçleri tarafından desteklenen burjuvazinin etkusuyla sonuçlandı. Devrimci işçi hareketine, Sovyet Rusya'ya düşman bir «Beyaz Finlandiya» ortaya çıktı. İşçilerin davası uğrındaki savaşımın başarıya ulaşabilmesi için yeni tip bir parti – bir komünist partisi – gerekliydi. Bu parti 29 Ağustos 1918'de Moskova'da kuruldu. Kurucular arasında komşu genç sosyalist devlete sığınmış olan Finlandiya işçi sınıfı ve devrimci hareketinin önde gelen liderleri bulunuyordu.

FKP kurulduğu günden silâh bırakışması anlaşmasının imzalandığı 1944 Temmuzuna dek 26 yıl yeraltında çalıştı. Bu anlaşma sonucu zindan ve toplama kamplarındaki tüm komünistler salıverildi ve Parti legal çalışma olanağına kavuştu. Geniş tabanlı bir hükümet kuruldu. Bu hükümet işçiköylüleri temsil eden sol ve merkezi güçlerden oluşuyor ve FKP'ni de içine alıyordu. İç ve dış politikada köklü bir değişim yer aldı. Finlandiya ile Sovyetler Birliği arasındaki ilişkiler dostluk ve barışçı işbirliği temeline oturtuldu. Bu yeni ilkeler için sol sosyal demokratlar ve burjuvazinin gerçekçi düşünen üyeleriyle birlikte FKP tarafından bir savaş yürütüldü.

Ne var ki, bu yeni politikaya karşı olan güçler gerek o günlerde, gerekse daha sonraları uzun bir süre önemli bir düzeydeydi. 1948 yılında

sağcılar Sol-Merkez hükümet koalisyonunu böldüler. Bu, soğuk savaş yönünde dünya çapındaki kayışla çakışıyordu. Demokratik cephenin yıkılmasında ana etken sağ sosyal demokratlardı. Bunların amacı Finlandiya'nın iç ve dış politikasını savaş öncesindeki hattına döndürmek, FKP'ne bir darbe indirmek ve onu politika sahnesinden uzaklaştırmaktı. Ne ki, bunda ancak kısmen başarılı olabildiler.

Otuzlardan savaş bitene dek Finlandiya Sosyal Demokrat Partisi tek yasal işçi partisiydi. (1) Bu Parti'nin yöneticileri en kudurgan anti-Sovyet ve anti-komünistler arasındaydılar. FKP ile FSDP arasındaki ilişkiler kopma noktasına gelmişti. Savaş sırasında ve sonra FSDP'nde meydana gelen bir bölünme komünistler, sol sosyal demokratlar ve öbür solculardan oluşan ortak bir örgütün, Finlandiya Demokratik Halk Birliği'nin (FDHB) kurulmasına olanak sağladı. Bu olay, FKP'nin yasallaşmasıyla hemen hemen aynı günlere rastladı. O tarihten bu yana FKP tüm seçimlere, seçmenlerin yaklaşık % 20'sinin desteğini alan bu Birlik içinde katıldı. Birliğin parlamento üyelerinin sayısı (sayıların toplamı 200'dür) 38 ile 50 arasında kaldı, bugün bu sayı 40'tır. Ve bunların çok büyük çoğunluğu her zaman komünistler olagelmıştır.

Komünistlerin sendikal hareket içindeki rol ve etkinlikleri de büyüktür, özellikle 1960'ların son yarısında artmaya başlamıştır. Bu yıllar, sosyal demokrat yöneticilerin Komünist Partisi ve Sovyetler Birliği'ne karşı tavırlarını yapıcı bir biçimde gözden geçirdikleri yıllardır. Bu, sendikal hareketin örgütsel birliğini yeniden kazanmaya başladığı ve bunun sonucunda Sendikalar Merkez Örgütü üye sayısının 4,7 milyon nüfuslu bir ülkede 250.000'den 1 milyona çıktığı günlere denk gelir.

6 Nisan 1948'de Sol-Merkez hükümeti, düşmesinden birkaç ay önce, Sovyetler Birliği'yle bir Dostluk, İşbirliği ve Yardımlaşma Antlaşması imzaladı. Finlandiya'nın dış politikasını sağlam bir zemine oturtan böyle bir anlaşmanın bağlanmasında komünistler ve öteki sol güçler belirleyici bir yer tutular. Koalisyon dağıldıktan sonra çeşitli politik güçler FKP'ni hükümetten uzak tuttular; aynı zamanda Parti'nin birçok başka alanda da yalıtılmasını istediler. Bu, 1966'nın ortalarına değin, 18 yıl sürdü. Parti'yi güçten düşürmek ve yalıtılmak için ne gerekiyorsa yaptılar; ama sonuç tam aksi oldu: Komünistlere sağlanan destek hatırı sayılır ölçüde artarken, (ellilerin sonunda) FSDP'nde ciddi bir bölünme meydana geldi. Bu bölünme bir yandan Sosyal Demokrat yönetimin politikasından, öte yandan ise komünistlerin iki parti arasında işbirliği sorunu ve bunun ilkeleri konusundaki doğru tavırlarından ötürüydü.

(1) Yirmilerde Sosyalist İşçi Partisi de yasal olarak çalışmaktaydı; bu partiyi komünistler ve sol sosyal demokratlar 1920 yılında kurmuşlardı. — Editör.

Altmışların ortalarında işçi sınıfı hareketinde ve ülkede yeni bir ortam doğdu. FSDP yönetimi bazı kişisel değişikliklere giderek, FKP ile ilişkilerini iyileştirme yönünde adımlar attı. Sosyal demokratların önceki politikalarının yol açtığı işçi sınıfının ortak yığın örgütleri içindeki ayrılıkları da gidermeye yöneldi. Bu, sosyal demokratlara ülkede daha büyük bir destek kazandırdı. 1966 genel seçimlerinden sonra FSDP'ne hükümet kurma yetkisi verildi. Sonuç, 18 yıllık bir aradan sonra yeni bir Sol-Merkez hükümet koalisyonu oldu.

O tarihten bu yana, komünistlerin burjuva hükümetlerine katılmaları komünist ve demokratik halk hareketimiz açısından önemli bir konu olarak süregeldi. Finlandiya, iç evrimi ve dış politikasının durumu bakımından kendisini öteki kapitalist Avrupa ülkelerinden ayıran koşullar içinde buldu. FKP, hükümete katılıp katılmama konusunda bir seçme yapabilir. Başka hiçbir kapitalist Avrupa ülkesi böyle bir seçme durumuna tanık olmamıştır. Bunun bir çok nedeni vardır. Birincisi, FKP'yi ve demokratik halk hareketini zayıflatma çabaları bozguna uğramıştır ve bunların her ikisi de işçi sınıfı ile kırsal nüfus arasında süregiden bir desteğe sahiptir. İkincisi, uluslararası konularda komünist harekete yakınlaştıkça, FSDP'nin konuları güçleniyor. FSDP SBKP ile, öteki sosyalist ülkelerin komünist ve işçi partileri ile ilişki kuruyor ve sürdürüyor. Üçüncüsü, Finlandiya herhangi bir askersel bloka dahil değildir, ayrıca bazı anlaşma ilişkileriyle bu topluluğa bağlı olmakla birlikte, AET üyesi değildir. Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (EYK) ile işbirliği anlaşması imzalamıştır. Fin-Sovyet ilişkileri Dostluk, İşbirliği ve Yardımlaşma Antlaşması'na ve tüm kamu alanlarını kapsayan pek çok başka işbirliği anlaşmalarına dayanmaktadır. Sovyetler Birliği'nin dış ticaretimizdeki payı  $\frac{0}{100}$  20 dolayındadır ve bu rakam sürekli yükselmektedir. Sanayideki işbirliği genişlemektedir. *Son olarak, Cumhurbaşkanı'nın elindeki geniş anayasal yetkiler onun hükümetlerin kuruluşuna etki yapmasına olanak sağlar.* Cumhurbaşkanı Urho Kekkonen anti-komünist değildir; Fin-Sovyet ilişkilerinin gelişmesinde kilit bir rol oynar ve komünistlerin hükümete girmesine asla engel çıkarmaz.

Demek ki, bunlar komünistlerin hükümete girmesine olanaklı kılan en önemli etkenlerdir. Partimiz 1966'dan bu yana Sol-Merkez hükümetlerde temsil olunmuştur (yalnız, 1971–1974 dönemi dışında). Katılmamızın nedenleri nelerdir? *Fin devletinin kuruluşundan bu yana geçen altmış yılda ekonomisi muazzam ölçüde gelişmiştir; nüfusunun yapısı ve bileşimi büyük ölçüde değişmiştir; hizmet sektöründe çalışanların oranı yüksek bir hızla artarken, köylülerin oranı keskin bir düşüş göstermiştir (şimdi  $\frac{0}{100}$  12–13 dolayındadır).* Finlandiya kapitalist bir sanayi ülkesi diye tanımlanabilir. *Son altmış yılda ülkede, savaşın bitiminden sonra bile devrimci bir durum hiç doğmamıştır. Nüfus hâlâ büyük ölçüde burjuva ve*

reformist etkisi altındadır. Ve işçi sınıfı hareketi tüm olarak hatırı sayılır bir etki sahibi olmakla birlikte, burjuva partileri parlamentoda ve belediyelerde çoğunluğu ellerinde bulundurmaktadırlar.

Dahası var, burjuvazinin, aynı zamanda burjuvazi ile sosyal demokratların birlikte ülkeyi, komünistleri toplumsal tabanlarını genişletmek için herhangi bir değerli fırsattan yoksun bırakacak biçimde yönetebildiklerini deneyim gösteriyor. Buna ek olarak hükümet ve devlet aygıtının yasalar alanında ve ekonomik gelişmede oynadığı rolün artmasıyla, tekelci-devlet (kapitalizmi – çn.) eğilimleri yoğunlaşıyor. Hükümet, yasamanın giderek merkezi etkeni haline geliyor. Buna karşılık parlamentonun rolü azalıyor. Buradan da, hükümetin yasaları ve özünü, aynı zamanda da ekonomipolitika önlemlerini parlamentodan daha güçlü bir biçimde etkileyebilecek bir konumda olduğu sonucu çıkıyor. Geniş bir parti tabanına dayanan hükümetin önerileri, yönetimdeki partilerin parlamento grupları bu konuda anlaşmadıkça, parlamentoda değiştirilemiyor. Bu koşullarda muhalefetin değişiklik istemleri havada kalıyor. Hükümete katılmamızın nedenlerinden biri budur.

İkincisi, hükümete katılmamız sağcılarını hükümetten uzak tutabilmemize, dolayısıyla da hükümetin politikası üzerindeki burjuva etkisini zayıflatabilmemize olanak sağlıyor. Başka bir deyişle, ileride köklü toplumsal değişiklikleri gerçekleştirmek için Sol-Merkez işbirliğinin ilerletilmesi ve pekiştirilmesine daha etkin bir biçimde yardımcı olabiliyoruz. Bu değişiklikler Partimizin stratejik hedefidir, ama bunların gerçekleştirilmesinin politik önkoşulları şu anda yetersizdir.

Süregiden kapitalist bunalım ve ekonomik durgunluk karşısında Partimiz, yönetimdeki partilerden biri olarak, emekçilerin çıkarlarını muhalefette olduğu zamankinden daha etkinlikle savunma durumundadır. Aynı zamanda yığınlara onların çıkarlarını gereğince dikkate alarak ve devrimci amacımızı ve Parti'nin ideolojik ve teorik temellerini, Marks, Engels ve Lenin'in öğretilerini yadsımadan sorumluluğu üstlenmeye hazır olduğumuzu gösteriyoruz. FKP düşünce ya da ereklarını halktan gizlemeyi, bunları elindeki tüm olanaklarla yayar. Partimiz hükümete katılmakla, amaç ve görüşlerini iletişim araçlarıyla daha da geniş ölçüde yaygınlaştıran olanağına sahip olmuştur. Bu, ülkemiz için dirimsel önem taşıyan Fin-Sovyet dostluk ve işbirliğine daha verimli bir katkıda bulunmamıza olanak sağlıyor.

Sol-Merkez hükümetinin her önleminden hoşnut değiliz. Ama bizim durumumuz, yığınların ruh hali, etkinlik derecesi ve özlere öyle bir noktada ki, kendi irademizi benimsetemiyoruz. Ve hükümetin düşmesini, yerini daha sağ bir hükümete bırakmasını istemiyorsak, ödünler, zaman zaman da acı veren ödünler kaçınılmaz oluyor.

Komünist hareketinin geleneksel değerlendirmeleri ve komünistlerin burjuva hükümetlerine girmeleri konusundaki değişken tavırlarına bağlı olarak, biz Finlandiyalı komünistlerin sorunu çözmemiz hiç de kolay birşey değildir. Bu yüzden Partimizin 18. Kongresi (Haziran 1978) bu soruna büyük bir özenle eğildi. Hükümete katılmak gerektiği konusunda ciddi bir ayrılığın olmadığı görülüyor, bugün ana sorun hükümet politikasının içerdiği. Parti hükümetin politikasının her bakımdan tatmin edici olmadığı konusunda görüş birliği içindedir, ama delegelerin net bir çoğunluğu Merkez Komitesi'nin hükümette yer alma kararını savunmaktadır. Bu nedenle, Parti'nin gelecek genel seçimlere (Mart 1979) dek hükümette kalacağı kesindir. Ondan sonra sorunu yeniden ele alacaktır, bu yeniden değerlendirmenin sonuçları ise büyük ölçüde seçim sonuçlarına bağlı olacaktır.

Parti'nin oybirliğiyle benimsediği strateji geniş bir demokratik anti-tekelci cephe kurulmasını amaçlıyor. Bu cephenin en önemli gücü bugünkü yönetici partileri destekleyenler, yani çoğunlukla ücretli işçi ve köylüler olacaktır. Böylece, Sol-Merkez işbirliğinin gelişmesi köklü demokratik değişimlerin koşuludur. Bu işbirliği, öbürlerinin yanısıra, hükümete katılmakla da yürütülür.

FKP'nin 18. Kongresi bir politik belgeyi onayladı: «Demokratik Değişim İçin: Finlandiya'nın İç ve Ekonomik Politikasının Değiştirilmesi İçin FKP'nin Önerileri.» Parti, kongreler arasında hükümetin ister içinde ister dışında olsun, bu belgeye dayalı çalışacaktır; Program'ına ve (özellikle ekonomi alanında, ayrıca hükümet ve öteki alanlarda) daha geniş demokrasi ve yığınların maddi ve kültürel düzeylerinde yükselme sağlanması gibi özellikle önemli amaçlar da içinde olmak üzere, bu belgede belirlenen hedeflere emekçilerin desteğini kazanmaya uğraşacaktır.

Program, kendi alanında tekeli bir konuma ulaşmış bulunan bir işletme ulusal ekonominin çıkarlarına karşıt bir işlerlik içinde olduğu zaman, bir sanayi ya da işletme yabancı sermayenin denetimi altında olduğu ya da böyle bir olasılık doğduğu zaman ya da devletin bir özel işletmede yüklü bir payı olduğu, onu desteklediği zaman demokratik ulusallaştırmanın özellikle zorunlu olduğunu söylüyor.

Demokratik ulusallaştırma, kapsamlı planlamaya ve işçilerin demokratik denetimine dayalı olması bakımından, tekellerin çıkarına yapılan ulusallaştırmadan farklıdır. Programımıza göre böyle bir ulusallaştırma öncelikle büyük özel bankalara ve ana sanayilerdeki tekeli işletmelere karşı yöneliktir.

Ne var ki, böylesine geniş çaplı bir ulusallaştırmanın koşulları henüz yoktur. Aynı zamanda devlet ve hükümetin, kendi sınıfsal çıkarlarından hareket eden burjuvazi ve işçi sınıfıyla birlikte, çeşitli önlemler aracılı-

ğıyla ekonomik yaşama giderek daha çok el atacağı görüşü geniş ölçüde savunulmaktadır. Ayrılıkların bu müdahalenin özü ve biçimi konusunu kapsadığı ortaya çıkıyor.

Sürekli işsizlik ülkenin en dayanılmaz sorunlarından biridir. Son yıllarda ortalama işsizlik oranı işgücünün % 6-8'i dolayında yol almıştır. Bu, hem kapitalizmin genel yasalarından, hem de ekonomi politikanın yönlendiricilikten uzak olması, yetmişlerde dış borçlarda açığa yol açan özellikle aşırıya kaçan ve büyük ölçüde spekülative olan yatırımlardan kaynaklanıyor. Sonuç, bir genel kapitalist çöküntü ortamında yalnızca işsizliği çoğaltan keskin bir yatırım düşüşüdür. Bugün yatırımların ana yoğunluğu teknoloji ve otomasyon kullanımının artırılmasına gidiyor, bu da elbette ki işgücü istemini azaltıyor. Bu politika Finlandiya'nın dış pazardaki rekabet kapasitesini yükseltme gerekçesine bağlanıyor. Geniş bir kamuoyu gelecek birkaç yılda ekonomik gelişmenin her durumda daha düşük olacağına garanti gözüyle bakıyor. Bu bakımdan, işsizlik sorununun çözümü çıkmazdadır ve tek çıkış yolu Partimizin bunalıma son verme alternatifidir. Ama daha önce de söylediğimiz gibi, hemen şu anda böyle bir çözümün politik koşulları yeterli değildir. Mart 1979 genel seçimleri daha köklü değişiklikler için politik koşulların varolup olmadığını gösterecektir.

1977 ve 1978'de enflasyon daha öncekine kıyasla yavaş bir artış hızı gösterdi. Onyıllardır pasif kalan ticaret dengesi şimdi aktiftir ve ödemeler dengesi düzelmiştir. Bu olumlu bir gelişmedir kuşkusuz, ama öte yanda yığınsal işsizlik gibi olumsuz bir gerçek var. Bu durumda Parti, devleti ve belediyeleri konut ve yol yapımına, sulama ve çevre korunmasına büyük yatırımlarda bulunmak için özendiriyor. Bu alanda bazı olumlu sonuçlar elde ettik ama bunlar yeterli değildir. Partimiz iş gününün kısaltarak, yıllık tatilleri uzatarak ve daha erken yaşta emekli olmayı kolaylaştırarak iş gücü fazlalığında bir düşüş sağlanmasını da istiyor. Fazla çalışma kökünden yasaklanmalı ve öğrenim süresi genişletilmelidir. İş bulma durumunda bir iyileşme sağlayacak olan bu önlemler sendikal hareket ve FSDP'nin bir kesimi tarafından da savunuluyor. Bu alanda aynı görüşü paylaşan sol güçler önerilen önlemleri destekleyen güçlü bir yığın hareketi yürütmeyi pekala başarabilirler.

Sovyetler Birliği'yle ekonomik işbirliğinin gelişmesi emekçilerimizin önünde güzel perspektifler açıyor. Son otuz yılda bu alanda çok yararlı ve çeşitli deneyler kazanılmıştır. Binlerce Finlandiyalı işçi Sovyet topraklarında, Finlandiya sınırına bitişik yörelerdeki yapı projelerinde çalışıyor. Bu yapım sitelerinde iş bulanların sayısı kısa zamanda artacaktır, bu da işsizliği azaltacak bir etkidir. Finlandiya, Sovyet yardımıyla modern bir demirli metaller sanayii kurmuştur; öyle ki, bugün ülkemiz demirli madenlere olan kendi gereksinimini tümüyle karşılıyor ve üstelik bunları ihraç edecek bir durumda bulunuyor. Yine Sovyet yardımıyla Finlandiya'da ilk

atom enerjisi istasyonu kurulmuş olup, bir ikincisi yapıma hazırdır, öbürleri ise tasarım aşamasındadır. Sovyet doğal gazı Finlandiya'ya akmaya başlamıştır. Üçüncü ülkelerle ortak çelik işletmeleri, atom istasyonları ve başka projelerin yapımı planları vardır.

Sovyet topraklarındaki en büyük Fin projesi Kostomukşa maden çıkarımı köyü ve Sovyet Karelia'sında konsantrasyon fabrikasıdır. Projenin ilk kesiminde çalışan Fin işçilerinin sayısı 5.000'i bulacaktır. Bunun yanısıra, proje bizzat Finlandiya'daki insanların iki mislisine iş bulacaktır. Kapitalist ekonomik buhran kendi payına, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle aynı zamanda gelişme halindeki ülkelerle işbirliğini kamçılıyor.

Bunalımdan demokratik bir çıkış yolu ve ulusun ilerlemesi işçiler, büro çalışanları, köylüler ve aydınların ve aynı zamanda burjuvazinin tekelci olmayan kesiminin birleşik bir cephesine gerek duyuyor. Bu cephe büyük sermayenin baskısına karşı savaşımında bu sınıf ve katmanların ortak çıkarlarına dayalı olacaktır. Sağlam bir bağlaşıklık kurmak için her nüfus grubunun özel çıkar ve özlemlerini gereğince dikkate almak zorunludur. İşçi sınıfının önderlik rolü bağlaşıklığın ardıcılığı ve şaşmaz anti-tekelci doğrultusu için vazgeçilmez bir güvencedir. Bunu gerçekleştirmek için işçi sınıfının, işçi sınıfı hareketinin çeşitli müfrezelerini birleştirecek hedefler ileri sürmesi ve tekellerin ezgisi altındaki öteki nüfus gruplarının çıkarlarını savunmaya gönüllülük göstermesi gereklidir.

Bu ekonomik çöküntü döneminde emekçilerin hak ve çıkarları uğrunda yürüttükleri savaşım, büyük burjuvazinin etkisini güçlendirmeyi başarmasının kaçınılmaz olmadığını gösteriyor. İşçileri ve onların sendikal hareketini güçsüz düşürme çabaları boşa çıkmıştır. İşçi sınıfı, ücret artışı ve daha iyi çalışma koşulları istemlerinin yanısıra üretim, yatırım ve dış ticaretle ilgili istemler de yükseltiyor. Bu, yığınların demokratik denetim ve planlamayı uygulamada dayanacakları bir taban yaratıyor. Savaşım sürederken, anti-tekelci güçler arasında kalıcı bir demokratik işbirliği oluşurma olanakları giderek artıyor; bu işbirliği ülkemizde kökleri eskiye uzanan bir gelenek olmakla birlikte, şimdiye dek hep belirli özel konular üzerinde odaklaşmıştı. Geçmişte olduğu gibi bugün de bu işbirliğinin ileri yol almasının önündeki ana engel FSDP ve Merkez Partisi yöneticilerinin, büyük kapitalistlerin erkini kısıtlamaya yönelik önlemleri benimsemeyi reddetmeleridir. Şimdiki durum bu işbirliğini niteliksel bakımdan yeni bir düzeye çıkarmak ve tüm kamu alanlarını kapsayan, yığınların aktif desteğine sahip ve büyük sermaye ile politik gericiliğe karşı yönelik olan kalıcı bir bağlaşıklık oluşturmak yönünde adımlar atmayı gerekli kılıyor. Demokrasiyi genişletmeyi, halkın yaşam düzeyini iyileştirmeyi ve plana göre sürekli ekonomik ilerlemeyi sağlamayı hedefleyen böyleleri bir işbirliği ülkesimizin gerçek ulusal çıkarlarına uygun düşer ve tekelci sermayenin ortaya attığı sahte «ulusal birlik» belgisine karşı bir seçenek oluşturur.



Geçen yıl altmışıncı yıldönümünü kutlayan FKP bütün demokratik güçler arasında yapıcı işbirliğinin ilerletilmesinde önemli bir role sahiptir. Parti tüm tarihi boyunca barış, demokrasi ve toplumsal ilerlemeyi savunmuş, onun için çalışmıştır, tekelci sermayenin ezdiği nüfusun bütün gruplarını mümkün olan en geniş temel üzerinde ortak savaşıma seferber etmeye uğraşmış ve onların dikkatlerini şaşmaksızın en yakıcı sorunlara çekmiştir.

FKP'nin tarihi dosdoğru bir rotada dümdüz yol almış değildir. Parti 1918'deki dramatik olaylardan buyana inişli-çıkışlı bir yol izlemiştir. Finlandiya'da ve yurtdışında tanınan önemli bir güç haline, geçtiğimiz dönemde gelmiştir.

Köklü demokratik değişiklikler isteyen ve geleceğin yolunu Finlandiya toplumunun sosyalist ilkeler üzerinde devrimci dönüşümünde gören işçiler ve nüfusun öteki ileri kesimleri Parti'nin faaliyetlerini umutla gözlüyorlar.

Finlandiya'daki pek çok insan yirmili ve otuzlu yıllarda ve de savaş yıllarında, komünistlerin Sovyetler Birliği'yle dostluk ve işbirliği ilişkileri kurma çağrılarında ve savaşa karşı yaptıkları uyarılarda haklı olduklarını, onları ulusal çıkarların yönlendirdiğini ve o sıralar illegal durumdaki Komünist Partisi'nce güdülen politikanın temel öngörülerini bakımından Finlandiya'nın son onyıllarda izlemekte olduğu resmi politika haline gelmiş olduğunu itiraf ediyor.

FKP'nin faaliyeti öncelikle yığınlar arasındaki günlük çalışmadır. Parti'nin görevi aynı zamanda işçilerin ruh halleri ve deneyimlerini incelerken, savaşımalarına önderlik etmektir. FKP, önderlik rolünü salt ilân etmek yoluyla yerine getirmiyor. Bugün bu rol, en başta tekellerin politikasının yorulmaksızın açığa vurulmasında, Parti'nin bir demokratik seçenek önerme yeteneğinde ve tekelere, politik gericiliğe karşı, emekçilerin demokratik haklarının genişletilmesi, kalıcı barış ve sosyalizmin önkoşullarının oluşturulması için bir demokratik cephe kurmak olan genel çizgisini uygulamaya hazır oluşunda somuta yansıyor.

FKP gerçek demokrasiye ulaşmanın, çok yönlü toplumsal ilerleme ve Finlandiya emekçileri için genlik sağlamanın biricik yolunun toplumu sosyalist bir temel üzerinde yeniden yoğurmak olduğuna kesinlikle emindir. Komünistler ulusal koşulları ve toplumsal gelişmenin genel yasalarını gözönüne alarak ve emekçilerin iradesine uygun olarak sosyalizm için savaşıyorlar.

## Hedefler Belirlendi

*Hermann Gautier*

*Alman Komünist Partisi Başkan Yardımcısı*

Alman Komünist Partisi'nin (AKP) yeni kongresi, 20–22 Ekim günlerinde, geleneksel işçi merkezi Baden-Württemberg'in Mannheim kentinde yapıldı. Kongreye, yaklaşık 900 delege, ayrıca FAC'nden ve diğer ülkelerden birçok konuk katıldı. Kongre AKP Programı'nı onayladı. Biz bu nedenle, kongreyi, ülkemiz işçi hareketinde ve partimizin yaşamında tarihsel bir olay sayıyoruz.

Mannheim Kongresi'nde oybirliğiyle onaylanan AKP Program Tasarısı, önceden bir yıl boyunca görüşüldü. Bu cümleden olarak, beş binden fazla parti toplantısı tertiplendi. Sosyal-demokratlarla, sendika üyeleri ve partiszilerle birçok tartışmalar yapıldı. Kongreye, görüşülmek üzere, her biri tasarıya ilişkin, Program'ın somutlandırılmasını ve hükümlerinin kesinleştirilmesini amaçlayan 1.290 öneri sunuldu.

Biz komünistler, programımızda, AKP'nin FAC işçi sınıfının devrimci partisi olduğunu duyuruyoruz. Partimiz, işçi sınıfının, köylülerin, aydınların ve diğer emekçilerin çıkarlarını, büyük sermayenin kazanç yığına ve egemenliğini pekiştirme hırsıyla ara vermediği saldırılarına karşı savunmayı en yüksek ödevi sayıyor. AKP'nin politik pusulası, kılavuzu, izlediği politikanın bilimsel temeli, Marks, Engels ve Lenin'in öğretisidir. AKP, işçi sınıfının bilimsel dünya görüşünü ülkemizin somut koşullarına yaratımla uygulamaktadır.

Biz, Program'da saptandığı üzere, emekçilerin karşı karşıya buldukları en önemli ve ertelenmez sorunları komünistlerin nasıl çözmeyi düşündüklerini gösteriyoruz. Program, bunun yanı sıra, işçi sınıfının toplumsal dönüşümler uğrunda, sosyalist Federal Almanya Cumhuriyeti'ni gerçekleştirme uğrunda savaşımların yol ve hedeflerini gösteriyor.

«Biz Federal Cumhuriyet konusundaki tavır ve tutumumuzu, kesin sınıfsal konumlardan, emekçilerin çıkarlarından ulusal sorumluluk duygusundan ve proletarya enternasyonalizmi ruhundan yola çıkarak belirliyoruz. Kapitalist düzenle hiç bir ilişimiz yoktur. Ama biz, partimizin de bir bölümünü oluşturduğu ve bağrından çıktığı ülkemizi ve halkımızı destekliyoruz. Biz ülkemizin ve bu ülke halkının iyiliğini en önemli sayıyor, her şeyin üstünde tutuyoruz.» Kongreye sunulan AKP Yönetim Kurulu eylem raporunda işaret edildiği gibi, «biz, Federal Cumhuriyet'in, emekçilerin haklı olarak anayurt belliyebilecekleri bir ülke, gerçekten barış davasına hizmet eden bir ülke olmasını istiyoruz.»

Kongremize, komünist ve işçi partilerinden ve ulusal kurtuluş hareketlerinden 55 delegasyonun katılması, partimizin etkinliğinin, programındaki görüş ve hükümlerin Federal Cumhuriyet sınırları ötesinde de büyük bir ilgi uyandırdığının açık kanıtıdır. Bu aynı zamanda FAC'nde oluşma halindeki süreçlerin ne kadar büyük bir önem taşıdığını, AKP'nin hangi yoldan yürüdüğüne ne kadar önem verildiğini gösteriyor. Bu ilgi, bu yargı, partimize, emekçilerin sosyal ve demokratik haklarını savunma savaşımında yeni güçler kazandırıyor.

Kongremiz, hasımlarımızın, emekçilere düşman olanların hoşuna gitmedi. Burjuva basını ve aynı zamanda sosyal-demokrat basın, kongremizi şu tipik yargılarıyla değerlendirdiler: «AKP yeni Programıyla bir başka ideolojik politik çehre edinme olanağından yararlanmıyor.» «AKP kendinde yenilenme gücü bulamadı.» «Bu parti, dogmatiktir, ıslah olmaz, herhangi birşey öğrenme yeteneğinden de yoksundur.»

Biz buna, partimizin çehresinin ilerici, yaratıcı, dünyayı yenileyici ve değiştirici fikirlerden, Marks, Engels ve Lenin'in fikirlerinden oluştuğu, oluşmakta olduğu ve oluşacağı yanıtını verdik. Eğer biz, burjuvazinin istediği gibi «bir başka ideolojik-politik çehre» edinmeye kalksaydık, böyle bir yetenış ancak kendi çehremizi yitirmemizle sonuçlanırdı.

Partimizi, «yenileme gücü bulamadığımız» yollu suçlamalara gelince, biz bunları da şöyle yanıtlıyoruz: AKP, kendi deneyiminden, ülkemizdeki sınıf savaşımı deneyiminden dersler çıkararak, aynı zamanda uluslararası komünist ve işçi hareketinin derslerini kendi ödevleri kesitinden geçirecek çalışıyor. Partimiz, FAC'nde sürekli genişleyen politik, sosyal ve ideolojik savaşıma birçok yenilik getirmiş, ülkemizin sorunlarının çözülmesine yapıcı katkılarda bulunabilecek durumda olduğunu kanıtlamış bulunuyor.

Program, Federal Cumhuriyet'te demokratik ve toplumsal ilerleme yönünde bir dönüş sağlamayı partinin ana ödevi olarak ortaya koyuyor. Bu dönüşü gerçekleştirme savaşımı tüm bir aşamada verilen sınıf kavgalarını kapsıyor ve geleceğe açılıyor. Bizim stratejik hedefimiz, anti-tekeldi demokrasiyi kurmak ve sosyalizme geçiş koşullarını yaratmaktır.

Partinin demokratik ve toplumsal ilerleme yönünde dönüşü, her şeyden önce de barışı savunma, toplumsal ve demokratik kazanımları koruma gibi en önemli sorunun çözümüne yönelmesi, bizim halen yüzyüze gelmekte olduğumuz ve pek yakın gelecekte yine karşılaşacağımız politik gerçekliklerden ileri geliyor. Bu demektir ki, birinci olarak, işçi sınıfı ve diğer demokratik güçlerle elele verilerek demokratik ve sosyal kazanımların savunulması, aynı zamanda dünyada yumuşama sürecinin sürdürülmesi gerekiyor. İkinci olarak, sınıf savaşımı süreci boyunca emekçilerin haklarının genişletilmesi, tekellerin egemenliğinin sınırlanması ve güçler dengesinin kesinlikle değiştirilmesi gerekiyor. Ve üçüncü olarak, bu, büyük

sermayenin bunalımdan emekçilerin zararına çıkış çaresi bulma denemelerine yol verilmemesi gerektiği anlamına geliyor.

Ülkemiz emekçileri şimdi, tekelci sermayenin ve burjuva egemenliğinin gitgide artan ve yaşam düzeyini hedef alan saldırısıyla karşı karşıya bulunuyorlar. Bu saldırı birçok doğrultuda geliyor. Birincisi, yığınsal işsizlik ve eğitim sistemindeki yetersizlikler milyonlarca insanın yalnız yaşam düzeyini değil, doğrudan doğruya toplumsal varlığını da tehdit ediyor. İkincisi, iş ücretlerinin pek az yükselmesi, markın satınalma gücünün azalması, vergilerin artması ve sosyal yardım fonlarından kesintilerin çoğalması, reel iş ücretlerinin dondurulmasına yol açmakla kalmıyor, bir yandan bunların bazan düşürüldüğü bile görülüyor. Ve üçüncüsü, devletin sosyal yardımları kısıtlama amaçlı politikası, emeklilerin durumu üzerinde, sağlık işleri üzerinde, tek sözle pratik olarak bütün kamu hizmetleri üzerinde büyük, yıkıcı etkiler yapıyor. Bu yüzden, Federal Cumhuriyet'te emekçilerin durumu, içinde bulunduğumuz onyılın ilk yıllarına kıyasla, kötüleşiyor.

**Partimiz, kapitalist bunalımın işçi sınıfının çıkarlarına zarar verdiğini saptadı, aynı zamanda işçi eylemlerindeki etkinleşmeyi, liman ve gemi yapım işçilerinin, ve çelik döküm işçilerinin, basım işçilerinin ve dizgicilerin grevlerini, tüm savaşımalarını değerlendirdi. Biz, işletmelerde ve semt örgütlerimizde il ve bucak örgütlerimizde parti guruplarının günlük pratik çalışmalarında bu sonuç ve değerlemelerden bir an önce sistemli olarak yararlanma çabaları gösterdik.**

Çalışma hakkının yaşamda gerçekleştirilmesi için, işyeri garantisi için, meslek eğitiminde yeterli sayıda yer sağlanması için, reel iş ücretinin yükseltilmesi için savaşım yürütme gerekliliğinin bilincine varılması bizim için çok önemlidir. Bugün çalışma hakkı güvencesinin iş ücreti düşürülmeden işgününün azaltılması davasıyla karşılıklı biçimde her zamankinden fazla bağlı olduğu, ancak bu bilinçle yeterince açıklığa kavuştu. Sınıf savaşımından çıkardığımız bir başka önemli ders de, işyerini savunmanın, kuruluşlarda yönetime ve denetime işçi kolektiflerinin ve bunların sendikal örgütlerinin demokratik katılımını gerçekleştirmeye bir hayli bağlı bulunduğu gerçeğinin anlaşılması oldu. Ve ülkemiz sınıf savaşımı tarihinde ilk defa olarak işçi sınıfının büyük gurupları, bilimsel-teknik ilerlemenin kapitalizmin çıkarına kullanılmasına kesinlikle karşı çıktılar.

Kapitalizm koşullarında işyerlerinin tamamen korunması olanaksızdır. Çalışma hakkı ancak sosyalizmde garanti edilebilir. Ama bundan, artık yığınla işçi çıkarmalara karşı işyerlerinin korunması için savaşıma yer kalmadığı gibi bir anlam çıkarılması hiç de doğru olmaz. Tam tersine, yığınla işçi çıkarmaları ve kuruluşların başka ülkelere aktarılmasını önleme, rasyonalizasyonların, kısa çalışma günü uygulamalarının yıkıcı sonuçlarını giderme olanağı, sınıf savaşımının düzeyine ve genişliğine, poli-

tik güçler oranında emekçilerin yararına değişmeye bağlıdır. Bir başka değişle, her şey işçi sınıfının kendisine, sınıfsal özbilincine ve savaşıma ne derecede hazır olduğuna bağlıdır. Ve her şeyden önce de, elbirlikli çabalara, sosyal-demokratlar ile komünistlerin eylem birliği yapmalarına bağlıdır.

Büyük sermaye, gitgide derinleşen bunalımla başa çıkamayacağı anlaşıldıkça, bu bunalımın yükünün emekçilerin sırtına, yükletilmesini istemiyenlere karşı, bugünkü felakete eşit durumdan çıkış yolu arayanlara ve kapitalist sistemin yasal dayanağını şu veya bu ölçüde kuşkulu görenlere karşı baskısını artırıyor. Tekelci burjuvazi, demokratik hakları sınırlayıp budamaya bakıyor ve bununla da komünistlerin, sosyalistlerin, sosyal-demokratların, sendikali işçilerin, bütün demokratların eylem olanağını daraltmaya çabalyor.

Bu politikanın en parlak örneği Anayasaya aykırı biçimde uygulanan «meslek yasağı»dır. Bu politika, her şeyden önce, biz komünistlere devlet daireleri kapılarını kapamayı, okullarda ve üniversitelerde öğretmen ve öğretim üyesi olarak, sosyal yardım kurumlarında eğitici olarak görev almamızı, lokomotif makinisti ve posta dağıtıcısı olarak çalışmamızı yasaklamayı hedef tutuyor.

Ne var ki, «meslek yasağı» yalnız komünistlere karşı değil, aynı zamanda ve gitgide artan ölçüde sosyal-demokratlara ve giderek liberallere karşı da uygulanıyor. Bu cümleden olarak yüzbinlerce FAC yurttaşı çeşitli müzevirlik ve jurnalciliklerin kurbanı oldular. İki milyondan fazla yurttaş, kafa yapıları bakımından yoklamadan geçirildi. Bu yüzden bugün, dört bin kadar demokratın, dünya görüşleri ve politik kanıları nedeniyle, kendi mesleklerinde çalışmalarına izin verilmiyor.

«Meslek yasağı» tüm demokratik güçleri tehdit ediyor. Bu politikayla, korku tohumları saçılmak, dalkavukluk yaygınlaştırılmak, emekçiler üzerinde tekelci sermayenin egemenliği sağlanılmak isteniyor. Ama anayasaya aykırı olan bu yasa da, bir bütün olarak demokratik hakların sınırlandırılması da, büyük sermayenin hiç de «güçlü konum» olduğunu göstermiyor. Yönetici çevrelerin politikası, her şeyden önce, kendi halkları karşısındaki korkularından ileri geliyor.

Ülkemizde artık burjuva yığınsal enfomasyon araçlarının «meslek yasağı» uygulamasına dair haberlere yer vermediği, ya da bu politikadan doğan sorunların tartışılmadığı gün yok gibidir: «Meslek yasağı»na karşı girilen ve günden güne genişleyip güçlenen protesto hareketi, bu politikanın gözüdünlük yandaşlarını zor duruma düşürüyor. Bu politikayı getiren ve yürüten, sorumluluğunu taşıyan federal hükümet üyeleri ve sağcı sosyal-demokrat liderler, her yerde hep aynı soruyla karşılaşıyorlar: «Anayasaya aykırı olan ,meslek yasağı' konusunda tutum ve düşüncemiz nedir?»

Mannheim Kongresi'nde, 55 kardeş parti ve ulusal kurtuluş hareketleri temsilcileri, bu ayrımcı ve anti-demokratik «meslek yasağı» konusunda dünya halkları ve ilerici güçlerinin duydukları derin nefreti dile getirdiler. Kendilerine, Federal Cumhuriyet demokratik güçleriyle bu dayanışma duygularından ve gösterdikleri destekten ötürü bir kez daha teşekkür etmeyi bir borç sayıyoruz.

Bununla beraber, bugün ASDP ve Hür Demokrat Parti'nin oluşturdukları federal hükümet temsilcileri «meslek yasağı»na karşı gösterilen tepkileri ve bunun uygulanmasından doğan sonuçları dikkate almak zorunda kalsalar bile, bu hiç de yönetici çevrelerin artık gözüdüldük kurtlar olmaktan çıkarak uslu kuzular haline geldikleri anlamına gelmez. Kaldı ki, sözkonusu yasağın şimdi demiryollarında ve posta idaresinde, yani sosyal-demokrat bakanların yönetimindeki dallarda çok daha büyük bir şiddetle uygulanmaktadır.

Demokratik hakların bir başka alanda sınırlandırılmasına karşı da harekete geçilmesi gerekiyor. Bilindiği gibi, büyük sermayenin temsilcileri, Anayasa Mahkemesi'ne başvurarak, 1976 yılında Bundestag'da kabul edilmiş olan «Yönetime katılma yasağı»nın kaldırılmasını sağlamaya çalışıyorlar. Hatırlardadır ki, bu yasa, işçilere, memurlara ve bunların sendikalarına, konserlerin çerçevesindeki kuruluşlarda başlıca işletmecilik sorunlarında en azından söz hakkı tanımaktadır. Büyük sermaye şimdi bu yasağı baltalama çabalarının yanısıra, gitgide daha sık ve daha kesin biçimde lokavtlara başvuruyor. Federal Cumhuriyet, büyük tepkiler uyandıran bu lokavtların boyutları bakımından kapitalist Avrupa'da başta geliyor.

Biz komünistler, demokratik haklara karşı girişilen bu geniş saldırıyı bir bütün olarak ele alıyoruz ve bunu tekelci sermayenin doğurduğu bir olay olarak görüyoruz. Bu nedenle, yönetici çevrelerin giriştikleri anti-demokratik eylemlerin karşılıklı bağıntısını ortaya çıkarmaya çalışıyoruz. Bu demokratik hakları savunma doğrultusunda daha geniş, daha başarılı bir savaşım yürütülmesine olanak verecektir. Savaşım belgimiz şudur: «Kendi branşında çalışma hakkı için, üretimde demokrasi için!»

Büyük sermaye, bunalımdan çıkış yolu ararken, faşizm ideolojisini diriltmeye kadar varan gerici ideolojiden yararlanıyor. Biz şimdi çeşitli biçimlerde kendini gösteren neo-nazizmin gitgide artan etkinleşmesine kamuoyunun dikkatini çekiyoruz. Kanımızca, bu eğilim, Federal Alman Cumhuriyeti'nin politik yaşamında genel olarak sağa sapmanın öğelerinden biridir.

Biz komünistler, neo-nazizme ve sağa saptamalara karşı savaşımın, demokratik ilkelerini savunmakta kesinlikle kararlı olduğumuz anayasamızın temel politik hükümlerine tamamen uygun düştüğünü belirtiyoruz. Bunun

yanısına, neo-nazizmin gizlediği tehlikeyi küçümseyen veya (örneğin Bundestag'da) bu tehlikeye katlanma tutumunda olanların; yayinevlerini, sine-ma stüdyolarını ve yığınsal enformasyon araçlarını kaplamış durumdaki «Hitlerci dalga»nın kabarmasına omuz verenlerin; faşizmin kaynaklarını açığa vurmayanların (örneğin, okullar için ders kitapları hazırlayanların ve burjuva yığınsal enformasyon araçlarında çalışanların) ciddi bir sorumluluk altına girdikleri uyarısında bulunuyoruz.

Biz, komünistler, nazilerin, gerici faşist ideolojiyi kullanarak, yurttaş-larımızı, özellikle gençlerimizi yanıltabilmek üzere, kapitalizmin bunalımı-nın şiddetlenmesinden ve sağa sapmalardan yararlanmalarına hiç bir zaman yol vermiyeceğiz. Partimiz, eskiden olduğu gibi, bugün de neo-nazizme karşı demokratik haklar için savaşım verenlerin ön sıralarında yürümektedir ve yürüyecektir. AKP Mannheim Kongresi'nin bütün FAC demokratik güçlerine çağırısı şudur: «Tarihten ders alalım. Neo-nazizmin bütün belirtilerine karşı elbirliğiyle savaşım yürütelim. Neo-nazizme karşı geniş bir savunma cephesi yaratalım. Faşizmi diriltme amaçlı bütün dene-meleri, ortak çabalarla, en geniş demokratik güçlerin seferber edilmesiyile önleyelim!»

Partimiz, bilimsel-teknik ilerleme sorunlarına, bu ilerlemenin bir musi-bet mi, yoksa bir nimet mi olduğu sorusunu yaşamın kendisinin gitgide artan bir kesinlikle ortaya koyduğu düşüncesinden yola çıkarak, büyük bir dikkat gösteriyor. Bizim bu konudaki konumumuz apaçık: Bilim ve tek-nik, insana hizmet etmeli ve onun yaşamını kolaylaştırmalıdır. Biz, bilim-sel-teknik ilerlemenin, insanlığın gelişmesi için kesinlikle gerekli bir koşul olduğu ve olmakta devam ettiği kanısındayız. Ama bilimsel-teknik iler-lemeyi sağlayan araçların kimlerin elinde bulunduğu, bu ilerleme sonuç-larının kimlerin yararına kullanıldığı hiç bir zaman unutulmaması gereken önemli bir noktadır.

İşin kötüsü, tekelci sermayenin politik ve ekonomik egemenliği, bilim ve tekniği emekçiler için bir musibete çeviriyor. Bu yüzden, kanımızca, bilimsel-teknik ilerleme toplumsal yaşamda ilerlemeyle aynı zamanda, bir-likte geliştirilmelidir. Bundan başka biz, son çözümde, bilimsel-teknik iler-lemeden bütün değerlerin yaratıcısı olan emekçi yığınların yararına geniş ölçüde yararlanmanın ancak sosyalizmde olanaklı olabileceği düşüncesin-den yola çıkıyoruz.

Bilimsel-teknik ilerlemenin ortaya koyduğu özel, ama ilkesel sorunlar-dan biri de, nükleer enerjinin barışçı amaçlarla kullanılmasıdır. Mann-heim Kongresi'nde, FAC'nde atom elektrik santralleri kurulmasına AKP'-nin karşı çıkmasının, bizim bu atomu bölme işini «şeytan aklı» saydığımız-dan ileri gelmediği belirtildi. Bize göre nükleer enerji, ilkesel olarak, insan tarafından kontrol edilebilir; bilim ve tekniğin gelişmesi ise atom elektrik santralleri üzerinde ve nükleer yakıt artıkları üzerinde kontrol olanaklarını

artırmaktadır. Biz bu sürecin getirdiği, bu sürece ilişkin bilimsel-teknik sorunların karmaşıklığını da hiç bir suretle küçümsemiyoruz.

Nükleer enerjinin barışçı ereklerle kullanılması sorununun sosyal-politik bir karakteri olduğu inaniyoruz. Bu da FAC'nde atom sanayiinin büyük sermayenin elinde bulunmasından ileri geliyor. Bunun anlamı da şudur: Uluslararası gerginliğin azaltılmasına karşı çıkan gerici ve militarist çevreler, nükleer enerjinin barışçı ereklerle kullanılması bahanesine yaslanarak, atom silâhını elde etmeye tırmanabilirler. Biz komünistler, saldırgan Alman emperyalizmine, nice halkların kurbanlar verdikleri tarihsel deneyimi anımsıyarak, bu tehlikeyi daima gözönünde tutuyoruz. Bu nedenle, feodal hükümetin ve enerji konsernlerinin hazırladıkları atom programına kesinlikle karşı çıkıyoruz.

Çağımızda «savaş ve barış» sorununun büyük önemi kongremizde bir kez daha belirtildi. Bu, tüm insanlığın, bu arada Federal Alman Cumhuriyeti'nin de yazgısına ilişkin bir sorundur.

Uluslararası yumuşama savaşımında elde edilen başarılar sayesinde, Avrupa'da savaş tehlikesinin azaltılması olanağı belirdi. Toplumsal sistemleri ayrı devletler arasında işbirliği genişliyor ve derinleşiyor. Biz bu alanda erişilen başarılarla büyük bir önem veriyoruz. Bunlar bütün gerçek barış savaşçılarını esinliyor.

Bununla beraber, gerici, yumuşamanın da düşmanı çevrelerin, politik, askersel ve ideolojik alanlardaki baskılarını artırdıkları, gerginliği körüklemeye çalıştıkları unutulmamalıdır. Güttükleri amaç, uluslararası iklimi iyileştirme savaşımında elde edilen başarıları hiçe indirmektir. Bu çevreler, silâhlanma yarışının emperyalist devletler tarafından hızlandırılmasını ve uzun süreli bir silâhlanma programının NATO üyesi ülkeler tarafından onaylanmış olmasını haklı göstererek, azgınca anti-Sovyetizmi körüklüyor, «Sovyet tehlikesi» ve «Doğu'nun tehdidi» gibi uydurmalarla korkutmacayı elden bırakmıyorlar.

Emperyalizmin böylesine tırmanan saldırganlığının hangi nedenlerden ileri geldiği, NATO'nun bu kadar tehlikeli bir yol tutmasında nelerin etmen olduğu sorunu FAC'nde sık sık tartışılıyor. AKP Kongresi, bu sürecin, 1970'lerin başında emperyalizmin önemli konumlar yitirmesine yol açan bunalımdan, yani kapitalizmin bunalımının şiddetlenmesinden kaynaklandığını saptadı. Emperyalist devletler yöneticilerinin, değişen uluslararası duruma kendilerini uyarıyarak konumlarını sağlamlaştırmayı ve giderek yitirdiklerini de geri almayı başaracakları ümitleri boşa çıktı. Zira yumuşama koşullarının, sosyalist topluluk ülkelerine yeni başarılarla ulaşma olanakları verdiğini, ulusal kurtuluş hareketinde daha öte ve önemli bir ilerleme kaydedildiğini, kapitalist dünyada işçi sınıfı ve bu sınıfın örgütleri için yeni ve elverişli savaşım olanakları ortaya çıktığını gördüler.



Toplumsal ilerleme uğrunda savaşım veren güçlerin daha da gelişmeleri olanağından emperyalistlerin korku duyduklarını savlamak yanlış olmaz. Bunun kanıtları ortadadır. Emperyalistler, Varşova Paktı üyesi devletlerin, Politik Danışma Komitesi Moskova Bildirisi'nin içerdiğine benzer yeni öneri ve yeni seçeneklerden korkuyorlar. Bunun gibi, askersel-sanayi kompleksinin bir parçası olan silâh yapımcısı büyük konserler, silâhlanmanın kısıtlanması ve silâhsızlanma alanında somut adımlar atılması sonucu olarak, ceplemekte oldukları aşırı kazançlarının tehlikeye düşeceğinden çekiniyorlar. İşte yumuşama düşmanı çevrelerin, bu sürecin sürdürülmesine karşı giriştikleri eylemlerin nedenleri bunlardır.

HDB-HSB içindeki en sağcı güçlerin, aynı zamanda silâh üretiminden aşırı kârlar sağlayan tekellerin bağlaştığı duruma geçen Çin yöneticileri, FAC'ndeki gerici çevrelerin yabancı topraklarını özümseme istekli, silâhlanma yarışının artırılmasına yönelik çırpınışlarını destekliyorlar. Pekin liderleri, NATO'nun silâhlanma yarışı politikasını içten desteklemekle, Sovyetler Birliği'ne karşı ara vermedikleri askersel hazırlıklarıyla ve Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti'ne karşı saldırgan eylemleriyle, emperyalizmin en gerici güçleri arasında yer almış oluyorlar.

Ne var ki, bu nitelikte politika, ülkemizin ulusal çıkarlarıyla ve halkımızın barışçı istek ve özleryleriyle büsbütün çelişiyor. Bu nedenle, parti kongremiz, bütün barışsever güçlere, barışı koruma ve silâhsızlanmayı sağlama yönlü eylemlerini artırmaları çağrısında bulundu. Bu, yaşadığımız günün en önemli sorunu ve ödevidir. Biz gerçekten insancıl olan bu isteklerin yaşama geçirilmesi için hiç bir çabayı esirgemeyeceğimizi bir kez daha açıklamış bulunuyoruz. Bizler, barışı savunmak için, yumuşamayı geliştirmek için, silâhlanma yarışına son verilmesi için elimizden geleni yapacağız.

Biz, nötron bombası üretimine karşı ve FAC topraklarına bu silâhın yerleştirilmesine karşı kesinlikle tutum alıyoruz. Federal hükümet, en sonra, silâhlanma yarışını sınırlama ve silâhsızlanma alanında etkili önlemler önermek zorundadır. Bu hükümet, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin yapıcı önerilerine karşı koyma tutumunu bırakmalı, BMO'de olumlu bir rol oynamak için elinden geleni yapmalıdır. Biz, FAC'nin, sosyalist devletlerle imzalanmış olan antlaşmaların özüne ve sözüne uygun biçimde hareket etmesinde ısrar ediyoruz.

Biz, gerici ve intikamcı çevrelerin ülkemizi «soğuk savaş» konularına sürmelerini engellemek üzere reel olanakların varolduğu kanısındayız. Bu olanakları yaşama geçirme çabalarımızda, sendikalar üyelerinin, sosyal-demokratların, liberallerin, barışsever demokratik kamuoyu temsilcilerinin isteklerimize destek olacaklarına güvenebileceğimizi biliyoruz.

Alman Komünist Partisi, şimdi, toplumsal ve demokratik hakları savun-

ma, uluslararası yumuşama ve silâhsızlanma yönünde gitgide artan savaşımın emekçilerin toplumsal ve demokratik haklarının genişletilmesi için, tekellerin egemenliğinin sınırlanması için kavgaya girişecek olan güçlerin birikimine ve açındırılmasına basamak olması gerektiği düşüncesinden yola çıkıyor. Her şey, güçler dengesinin işçi sınıfı ve bütün demokratik çevreler yararına değişmesine ve demokratik ve toplumsal ilerlemede bir dönüm sağlanmasına yöneltmiş bulunuyor. Şimdiki dönemde AKP'nin ana hedefi budur. Bu hedef, ülkemizin nesnel gereksinmelerine ve gerçek durumuna uygundur.

Demokratik ve toplumsal ilerleme yönünde dönüm sağlanması için savaşım, anti-tekelci demokrasinin yaratılmasına yol açmalıdır.

Fakat anti-tekelci demokrasi için yeni bir toplumsal sistem ve hele bir sosyalist sistem oluşturacak değildir. Burada, ancak devrimci sürecin olası gelişme biçimlerinden biri, yeni toplumsal düzene doğru geçiş biçimlerinden biri sözkonusudur.

Anti-tekelci demokrasi, devrimci savaşımında, gelişimi boyunca, bir yandan kapitalizm öğelerinin hâlâ tutunacağı, ama öte yandan da sosyalizm tohumlarının filizleneceği bir dönem anlamına geliyor. Bu aşamada eskinin öğeleri ağır basacak olsa bile, sınıf savaşımı seyri boyunca yeni toplumun güçleri yavaş yavaş üstün gelmeye başlayacaktır. Ve karşıdevrimin devrimci süreci boğmasına ancak böylelikle engel olunabilecektir. AKP devrimci savaşımı anti-tekelci ve sosyalist aşamalarını, kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecinin, bu tek sürecin karşılıklı olarak birbirine bağlı evreleri sayıyor.

FAC'nde, sosyalizmin kurulması zorunluğu, üretimin toplumsal karakteri ile bunun sonuçlarının kişisel biçimde benimsenmesi arasındaki derin çelişkinin ancak temel üretim araçlarının toplumsal mülkiyete geçirilmesiyle giderilebileceği düşüncesine dayanıyor. Ülkemiz sosyalizme gereksiniyor, çünkü ancak üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyet yoluyla toplumsal yönetim ve planlama sağlanabilecek, çünkü yalnızca sosyalizmde bilimsel-teknik ilerleme halkın çıkarlarına hizmet edebilecektir, çünkü yalnız bu toplumsal düzen bütün emekçilerin sosyal güvenliğini garanti edebilecek durumdadır. Ve ancak sosyalizm, emperyalist yayılcı politikanın dayanaklarının, silâhlanma yarışından ve savaştan kazançlar elde etme çarpınılarının köklerinin büsbütün kazanmasına olanak verecektir.

Bize, sosyalizme ve sosyalizmi kurmaya geçişi nasıl düşündüğümüzü sık sık soruyorlar. Biz, gelecek gelişmeyi şimdiden ve ayrıntılarıyla kestirmeye girişemeyiz. Bu yolun somut olarak nasıl olacağı, her şeyden önce, işçi sınıfının gücüne, bu sınıfın devrimci partisinin gücüne, aynı zamanda gericiğin gösterdiği direnişin biçimlerine bağlıdır. Ama, ne olursa olsun, FAC'nde sosyalist toplum şu ana karakter çizgilerini taşıyacaktır: İşçi

sınıfının ve bağlaşıklarının politik egemenliği; temel üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyet; ve bunların halkın çıkarına, planlı biçimde kullanılması.

Sosyalist topluluk devletlerinin deneyimi, sosyalizmin ancak bu belirttiğimiz koşulların varlığı halinde kurulabileceğini gösteriyor. Bu, gelecek sosyalist Alman Federal Cumhuriyeti için de tamamıyla böyledir. Bununla birlikte, ülkemizde kurulacak sosyalizm, üretici güçlerimizin gelişme düzeyine ve değişme halindeki tarihsel koşullara uygun özel ulusal çizgiler de taşıyacaktır. Bu temel soruna ilişkin görüşümüz AKP Programı'nda böyle tanımlanmış bulunuyor.

Bunun yanısıra, Parti Programı'mızda, temel değerindeki bu ilkeleri bütün sosyalist ve demokratik güçlerle görüşmeye hazır olduğumuzu da kesinlikle açıklıyoruz. Biz, bu güçlerle birlikte, Federal Cumhuriyet'in içinde bulunduğu koşullara, emekçilerin çıkarlarına ve görüşlerine en iyi yanıt veren sosyalizme götüren yolu bulmak üzere çabaya ara vermeyeceğiz.

AKP Yönetim Kurulu'nun Kongreye sunduğu eylem raporunda, aynı zamanda Parti Programı'mızda, partimizin, proletarya enternasyonalizmi ruhunda çalıştığı ve çalışacağı belirtiliyor. AKP'nin politikasında, kendi ülkemiz emekçi yığınlarının çıkarlarını ardıcıl biçimde savunma, tüm dünya iletiçi güçlerinin yürüttükleri savaşımın dayanışma ruhunda bir destek gösterilmesiyle bağdaştırılıyor. İşçi sınıfının yükümlendiği tarihsel ödevin enternasyonal karakterli olduğunu hatırdan çıkarmayan AKP, sınıf savaşımında enternasyonal ögenin ulusal ögeye karşı konulması yeltenişlerini kesinlikle önlemeye çalışıyor.

Bu önemli görüş Parti Programı'mızda şöyle formüle ediliyor: «Her komünist partisi kendi politikasını başlıbaşına saptar. Parti bu konuda kendi işçi sınıfı karşısında ve aynı zamanda bütün ülkeler emekçileri karşısında sorumluluk taşır. Sınıf savaşımının enternasyonalleşmesinde hızlanmanın yanısıra, dünyadaki gerici güçlerin birleşmeleri süreci de devam eder. Sosyalizmin güçlenmesinden ve kapitalizmin bunalımının derinleşmesinden, dünya devrim sürecinin daha öte ilerlemesi için yeni olanaklar doğar.»

AKP, komünistlerin, işçi sınıfı ve bu sınıfın partileri arasında enternasyonal işbirliğine ilişkin denenmiş ilkeler, yani, ortak dünya görüşü temeli üzerinde, aynı düşmanlar (emperyalizm) ve aynı amaç (sosyalizm) uğrunda ortak savaşım ilkeleri temeli üzerindeki uyumlu eylemlerinin ve dayanışmalarının daha öte güçlendirilmesinden yanadır. Kongre bunu bir kez daha doğruladı. Biz Federal Alman Cumhuriyeti komünistleri, enternasyonal ödevimize daima bağlı kalacağız.

Biz, varolan sosyalizmin, işçi sınıfının en büyük kazanımı olduğunu her

fırsatta belirtiyoruz. Reel sosyalizmin varoluşu ve örnek olma gücü, onu bütün toplumsal ve ulusal kurtuluş savaşçıları için dayanak haline getiriyor. Onun günden güne artan gücü, emperyalizmin manevra olanaklarını günden güne daha fazla sınırlıyor.

Barışı güçlendirmenin ve toplumsal ilerlemeyi hızlandırmanın ana etkeni Sovyetler Birliği'dir. Bu nedenle, SSCB'yle ve SBKP'yle sağlam bağlaşma, bütün ilerici güçlerin çıkarlarına hizmet ediyor. Halkımızın bütün tarihi bu sonucu doğruluyor. AKP, dünya komünist hareketinin en güçlü ve en deneyimli birliği olan SBKP'yle kardeşçe ilişkileri geliştirmenin Federal Cumhuriyetimiz halkının yararına olduğu kanısındadır.

Ernst Thälmann'ın vasiyetine sadık olan bizler, Sovyetler Birliği konusunda alınan tavrın her komünist için denektaşı, onun devrimci işçi hareketi davasına bağlılığının denektaşı sayıyoruz. Federal Cumhuriyet'te gitgide daha çok yurttaşın gerçeği bilmesini, yani faşist barbarlığın yok edilmesinde Sovyetler Birliği'nin tarihsel katkısını, barış, hümanizm ve toplumsal ilerleme savaşımında oynadığı öncülük rolünü bilmesini sağlamaya çalışıyoruz.

AKP, diğer sosyalist ülkeler kardeş partileriyle ilişkilerini sağlamlaştırmaya büyük önem veriyor. Bizleri, Alman Sosyalist Birlik Partisi ile ortak bir tarih ve gelenekler birleştiriyor. Bu nedenle ASBP'yle ilişkilerimizi geliştirmek için aralıksız çaba gösteriyoruz. AKP ile kapitalist ülkeler komünist ve işçi partileri arasında çok sıkı kardeşçe bağlar vardır. Biz, bu partilerle, her şeyden önce, çok uluslu konserlere karşı, kapitalizmin bunalımının olanca yükünü emekçilerin sırtına sarma denemelerine karşı, barışın güçlenmesi için ve silâhsızlanma için somut ortak eylemlerde bulunmayı gözönünde tutuyoruz.

Partimiz, Asya, Afrika ve Latin Amerika'da komünist ve işçi partileriyle, aynı zamanda devrimci-demokratik partiler ve anti-emperyalist hareketlerle kardeşçe bağlar kurulması, bunların genişletilmesi ve güçlendirilmesi için sürekli bir özen ve çaba gösteriyor. Emperyalizme karşı, ulusal ve toplumsal kurtuluş için savaşım vermekte olan bütün halklar bizim kendileriyle sınırsız dayanışmamıza bugün de eskisi gibi güvenebilirler.

Alman Komünist Partisi uluslararası komünist hareketinin Marks, Engels ve Lenin öğretisi temeli üzerinde birlik ve dayanışmasının güçlendirilmesine daima katkıda bulunmaya çalışıyor; zira zamanımızın ana güçlerinin ortak eylemleri bütün ülkelerde emperyalizme karşı, toplumsal ilerleme uğrunda savaşım bakımından birinci bir önem taşıyor. AKP, uluslararası devrim hareketini güçlendirmenin tek tek ülkelerde devrim hareketinin güçlendirilmesini gerektirdiğini dikkate alarak, FAC'nde barış, demokrasi ve sosyalizm güçlerini bütün araçlarla desteklemeyi başlıca enternasyonal ödevi sayıyor.

Biz, haklı olarak, Mannheim Kongresi'ne, Federal Alman Cumhuriyeti komünistlerinin bir başarısı gözüyle bakıyoruz. Partimizin daha öte gelişmesinde, ülkemizin yaşamında bu kongreye önemli bir rol oynamak düşüyor. FAC büyük sermayesi bunu tanımak zorundadır. Devlet yapısını oluşturan partiler içindeki ve burjuva yığınsal enformasyon araçları içindeki tekellerin politik temsilcileri de bunu tanımak zorundadırlar. Bunlar AKP'yi ülkenin toplumsal yaşamından çıkarmayı başaramadıklarını anlamış bulunuyorlar.

Burjuva yığınsal enformasyon araçları, kongremizin gidişine ilişkin haberler verirken, bizim üretim alanında öncelikle büyük kuruluşlarda, işçi ve öğrenci gençlik arasında, aynı zamanda kadınlar arasında etkimizi genişletmeyi başardığımızı tanımaktan geri duramadılar. Bu enformasyon araçları, komünistlerin, anayasaya aykırı «meslek yasağı»na karşı savaşında başarılar elde ettikleri ve genellikle konumlarımızın güçlendiği yolu saptamalar yapmaktan da kaçınmadılar.

Kongrede, işçi gençliğin ve öğrencilerin, toplumsal ve demokratik haklar uğrunda savaşımda gitgide büyüyen bir rol oynadıkları belirtildi. Yönleri değişik gençlik birlikleri, işletmelerdeki sendika örgütleri ve gençlik gurupları, günden güne daha büyük bir girişkenlik gösteriyor ve bununla birlikte genç kuşağın çıkarlarını savunmada elbirliğiyle hareket ediyorlar. Biz komünistler, bu büyük demokratik ve toplumsal harekette önemli bir rol oynuyoruz; işçi gençliğin ve öğrencilerin hakları uğrunda savaşıma yardımcı nitelikte bütün eylemleri her araçla bundan böyle de desteklemeye hazır bulunuyoruz.

FAC'nin somut koşullarında bu sorunun çözümü, partinin daha öte sağlamlaşması ve yığınlar üzerindeki etkimizin genişlemesi bakımından sonuç belirleyici bir önem taşıyor. AKP, kendisiyle dostluk ilişkileri halindeki Alman Sosyalist İşçi Gençliği ve «Spartaküs» Marksist Üniversiteler Birliği'ne aynı zamanda «Genç Piyonerler» Sosyalist Çocuk Örgütü'ne yardıma ve bunlarla ortak eylemlere devam etmekte kararlıdır. İşçi gençlik, üniversite öğrencileri ve çocuk örgütleri başarıyla çalışıyorlar. Etkileri gitgide artıyor. Gençlik arasında günden güne daha büyük bir rol oynuyorlar.

Alabildiğine karmaşık bir sınıf savaşımı koşulları altında partimizin sayıca gitgide büyümekte olması, özellikle bu olay, ülkemizin politik yaşamında AKP'nin önemli bir etken haline geldiğinin kanıtıdır. Bugün partimizin 46.480 üyesi vardır. Parti gazetemiz *Unsere Zeit*, konumlarını bir hayli sağlamlaştırmıştır. İşletmelerde, kentlerde ve oturma semtlerinde AKP tarafından yayımlanan yüzlerce gazetenin etkisi günden güne artıyor, günden güne daha büyük bir ilgi görüyor. Nürnberg, Fürth, Oldenburg, Marburg, Göttingen, Mannheim ve Bttrop gibi büyük merkezler de içinde olmak üzere, altmıştan fazla kentte partimizi temsil eden saylav,

parlamento-dışı ve parlamento-içi savaşımları başarıyla birleştiriyor, uyumlaştırıyorlar.

Söylediklerimizi özetlersek, Mannheim Kongresi'nin, AKP Programı'nı kabul etmekle, savaşımın amaç ve doğrultularını açıkça belirlediğini, kongrede formüle edilen somut politik vargıların ve AKP Yönetim Kurulu'nun Kongre'de okunan çalışma raporunun, sürekli güçlenen ve genişleyen politik savaşımın seyri boyunca ileri sürdüğümüz nice somut öneriler içerdiğini söyleyebiliriz. Alman Komünist Partisi, sınıf savaşımına etkinlikle ve sürekli biçimde katılan bir politik güç olarak pekişti. FAC komünistleri yerine getirecekleri yeni, güç, büyük ödevler saptadılar. Komünistlerimiz, dün olduğu gibi bugün de barış, özgürlük ve sosyalizm ideallerinin yılmaz savaşçıları olduklarını gösterdiler.

## Devrim Sürecinin Ulusal ve Sınıfsal Yönleri

Zdenek Snitil

Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti Bilimler Akademisi  
Başkan Yardımcısı ve  
Çekoslovakya Komünist Partisi MK'ne bağlı  
Marksizm-Leninizm Enstitüsü Direktörü

Devrim sürecinin ulusal ve sınıfsal yönlerinin birbirlerini etkilemeleri sorunu komünistleri gitgide daha yakından ilgilendirmektedir.

Kuşkusuz, sorunları pratikte başarıyla çözmekte olan komünist partilerinin strateji ve taktikleriyle ilgili zengin deneyim birçok kimseyi yakından ilgilendirmektedir. İşte bundan ötürü dergimiz «Barış, ve Sosyalizm Sorunları», Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti Bilimler Akademisi Başkan Yardımcısı ve Çekoslovakya Komünist Partisi Merkez Komitesine bağlı Marksizm-Leninizm Enstitüsü Direktörü Akademisyen Zdenek Snitil'e başvurarak ÇKP'nin tarihsel deneyimine ilişkin sorularımızı yanıtlamasını rica etti.

Şimdi, okuyucularımıza bu konuşmayı sunuyoruz.

● **Soru:** Çekoslovakya'da bilindiği gibi, demokratik halk devrimi değil, ulusal demokratik devrim ve aynı zamanda, halk demokrasisi düzeninin kurulması söz konusu idi. Bu özellikleri gerektiren koşullar nelerdir? Memleketinizdeki ulusal çıkarlarla sınıfsal çıkarlar ve ulusal sorunlarla toplumu yenileştirme ödevleri arasındaki etkileşimin özgül yönleri nelerdi?

● **Z. Snitil:** Biz, 1944 yılının Ağustos ayında Slovakya'da tüm ulusça başlatılan ayaklanmayı Çekoslovakya'daki devrim sürecinin çıkış noktası olarak kabul ediyoruz. Bilindiği üzere, 15 Mart 1939'da imzalanan Münih antlaşmasından sonra batılı bağlaşıklar ve iktidardaki Çekoslovak büyük burjuvazisinin ihaneti üzerine, memleket parçalanmış, egemenlik yitirilmiş, Alman emperyalizmi Çek topraklarını işgal etmiş ve Slovakya'da dinsel-faşist bir devlet kurulmuştu. Çekler ve Slovaklar için, ulusal özgürlüğü ve devlet bağımsızlığını tekrar elde etme savaşımı, en başta gelen bir yamsamsal ödev haline gelmişti. Bu savaşım, bir yandan da, işçi sınıfının ve tüm emekçilerin eskiden beri var olan sorunlarının çözümü için de gerekli bir koşuldu.

Geniş halk yığınları şu gerçeği anlamışlardı artık: Çekoslovakya devleti, ancak, Alman emperyalizminin bozguna uğratılması, yani Sovyet Ordusunun sonuç belirleyici bir rol oynadığı dünya anti-faşist savaşımının etkisi sonucunda yeni baştan kurulabilirdi. Öte yandan, Münih (antlaşması – çn.) öncesi Çekoslovak Cumhuriyeti'nden, Alman faşizminin işgal döneminden, Slovak dinsel-faşistlerinin ve işbirlikçi Çek burjuvazisinin satılmışlıklarından alınan acı dersler halkta şu kanıyı yaratmıştı: Bun-

dan sonra kurulacak Cumhuriyetin, bundan sonra yürürlüğe konacak ve geliştirilecek demokrasinin kapitalizmle hiçbir bağlantısı bulunmamalıydı. Bundan dolayı, İkinci Dünya Savaşı'nın son yıllarında, memleketin geleceği söz konusu olduğu zaman, geniş halk yığınları, burjuva devletinin tekrar kurulmasının sözünü bile ettirmiyor, yurtdışındaki (Londra'daki) Çekoslovak burjuvazisinin öne sürdüğü ideal burjuva devletini bile istemiyorlardı. Komünistler, halk yığınları arasındaki bu elverişli durumdan yararlanarak, Sovyet Ordusu tarafından kurtarılan bölgelerde, yeni temellere, halk demokrasisi temellerine dayalı bir cumhuriyetin kurulması, bu devletin yalnız ulusal değil, aynı zamanda sosyal adaletli olması gerektiği düşüncesini yaygınlaştırıyorlardı.

Komünistler, şunu belirtiyorlardı: İçinde bulunduğumuz dönemde ana erek, faşist boyunduruğundan kurtulmaktır. Bunun için de, bütün anti-faşist halk güçlerinin olabildiği kadar geniş bir halk cephesinde birleşmesi ve işçi sınıfının yönetiminde ulusal kurtuluş savaşına doğru gelişmesi gerekiyordu. Bir yandan da, ulusal kurtuluş savaşının amaçlarına ulaşmasını sağlayacak dış koşulların yaratılması ve en başta Çekoslovak-Sovyet işbirliğinin geliştirilmesi öngörülüyordu.

Bu politika, ulusal demokratik devrim programında dile getirildi. Taslağı, Klement Gottwald'ın başkanlığındaki ÇKP yönetimince hazırlanan programda, Lenin'in, sosyalist devrim yolunda bir aşama olarak demokratik devrim kavramı, temel olarak alınmıştı. Ve bu program, gelişkin kapitalist üretim ilişkilerine, olgun işçi sınıfına, kent ve köydeki küçük burjuva katmanlarına ve köklü burjuva demokrasisi geleneklerine sahip bir ülkede uygulanıyordu. Belgede sosyalizmin sözü edilmiyordu ama, «kurtuluştan sonraki cumhuriyette kişilerin ve gurupların özel çıkarları, kent ve köy emekçilerinin çıkarlarının üstünde olmayacak» deniliyordu ve tüm içeriğinden, programın, giderek sosyalizme geçişin çıkış noktası olacağı anlaşılıyordu. Nitekim, devrimin gelişmesi, bunun doğruluğunu ortaya koydu.

Söz konusu programda, doğal olarak, gerekli ödünleme ögesi vardı. Komünistlerin girişi ile ve onların yönetiminde hazırlanan, ilkesel olarak onların görüşlerini dile getiren program, aynı zamanda, ulusal burjuvazinin içindekiler de dahil tüm demokratik ve anti-faşist güçlerin programıydı. Bu belge, ÇKP yöneticileriyle Londra'da bulunan Çek politik partileri ve Slovak Ulusal Konseyi temsilcilerinin ortak toplantılarında kabul edilmişti. Aynı görüşmelerde, Ulusal Cephenin kurulacak ilk hükümetinin bileşimi ve programı da onaylandı. 4 Nisan 1945'te böylesi bir hükümet kuruldu. 5 Nisan'da Koşice Programı (1) hükümet programı ilân edildi.

(1) Bu program ilk Çekoslovak hükümetinin ilk toplantısı kurtarılan Doğu Slovakya'nın Koşice kentinde yapıldığı için Koşice Programı adını aldı. (Redaktör Notu)



Bu, bizim devrimimizin tarihsel bakımdan gerekli ve önemli bir aşamasıydı.

● *Soru:* Komünistlerin ortaya attıkları ulusal nitelikli sloganlar, bazılarının savladıkları gibi, «taktik gereği öne sürülmüş geçici» sloganlar mıydı, yoksa, toplumsal yenileştirme programlarının birer organik kesimleri miydi?

● *Z. Snitil:* Demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesine ilişkin tüm Leninci öğreti, ulusal istem ve sloganların kapitalizmden sosyalizme geçiş programında organik olarak yer almasına dayanır. Çekoslovakya'daki ulusal kurtuluş savaşının ve daha sonraları da 1944–1948 döneminin somut koşullarında yapılan en önemli iş, uluslarımızın bütün yaşamsal sorunlarının çözülmesiydi. Bunların arasında köklü toplumsal sorunlar, toplumun ve devletin demokratik temeller üzerinde düzenlenmesi sorunları, ulusal ilişkilerle ilgili sorunlar, Çekoslovak devletinin dış politika alanındaki yönelimleri sorunları da vardı. Burjuva cumhuriyeti bunları çözemişti. Komünistler, söz konusu sorunların çözümü için taslaklar hazırladılar ve bunları, yalnız işçi sınıfının değil, her iki ulusun emekçilerinin çıkarlarına uygun olarak, ardıcıl gerçekleştirdiler ve böylece sağlam bir temel hazırlamış oldular.

Georgi Dimitrov, 1943 yılında şunu belirtmişti: Anti-faşist savaşımı, halkın özgürlüğü savaşımı koşullarında sosyalizme geçiş, ulusal kurtuluş yolu ile gerçekleştirilecektir, yani ulusal kurtuluş yolu, sosyalizme doğru bir anahtar rolü oynayacaktır. Çekoslovakya'da işte böyle oldu. Başka koşullarda kapitalizmden sosyalizme geçiş, kuşkusuz başka bir somut ifadesini bulabilir, sloganlar başka olabilir, ulusal sorunlara daha geri planda yer verilebilir. Ne var ki, ulusun ve devletin köklü sorunları daima çözülecektir ve çözülmelidir.

Komünistler, ulusal ve anti-faşist nitelikli Koşice Hükümet Programını gerçekleştirme savaşımında, kardeş uluslarımızın ezici çoğunluğunu giderek birleştirdiler, geniş halk yığınlarını sefeber ettiler, politik yaşama aktif katılışlarını sağladılar, aynı zamanda, onları yeni yeni değişimlerin yapılması gerekliliğine inandırdılar, yani, devrimin, sadece Koşice Hükümet Programını gerçekleştirmekle sona ermeyeceği, ileri doğru, sosyalizme doğru gelişmesi gerektiği, çünkü burjuva cumhuriyetindeki ilişkilerin yeniden geri dönmesi olasılıklarının var olduğu anlayışı ile bilinçlendirdiler. Ve bu suretle tüm devrim sürecini etkilediler.

Şu da bir yasallıktır: Ulusal ödevlerin ardıcıl çözümü, yalnız, zamanımızın en ilerici sınıfı olan işçi sınıfının konumlarından, onun bilimsel ideali olan sosyalizme doğru ilerleme konumlarından hareket edildiği zaman yeni toplumun, ulusal özgüllükleri dolayısı ile özellikleri olabilir. İyi ama, bu belli başlı özellikler, aynı zamanda enternasyonal niteliklidir.

Çünkü her yeni toplumda bu çizgiler vardır. Mutlaka vardır. Bizim devrimimiz, şu iki önemli sorunu çözdü: Politikada, iktidar sorununu, halkın iktidarı sorununu ve ekonomide, mülkiyet sorununu, toplumsal mülkiyet sorununu. Bizim devlet bayrağımız, halkın dediği gibi, ulusal renklerle enternasyonal devrimciliğin rengi olan kırmızı rengi, birleştirmektedir.

● *Soru:* Komünistler ulusun çoğunluğunu kazanma sloganını ortaya attıkları zaman memlekette toplumsal ortam nasıldı? Sizin sloganınızla Avusturya Marksistlerinin ünlü «yüzde 51» sloganları arasındaki ayrım neydi?

● *Z. Smitil:* Çekoslovakya'nın bağımsızlığının yeniden kazanılması ve işgalcilerle vatan hainlerinin memleketten koğulmalarıyla Ulusal ve Demokratik Programın en önemli ödevi gerçekleştirilmiş oldu. İyi ama, biraz önce de belirttiğim gibi, devrim sürüyordu. Çek ve Slovak burjuvazisinin anti-faşist kesiminin temsilcileri, başlangıçta devrimi destekliyorlardı. Ne var ki, devrimin gidişi tüm kapitalist sınıfının çıkarlarına dokunmaya başlayınca, burjuvazi devrimi durdurma ve tarihin çarkını geri çevirme çabalarına koyuldu. Ve 1946 baharındaki seçim kampanyası sırasında çetin bir sınıf savaşımı patlak verdi. Bu, hem politik alanda, hem devlet aygıtında, hem de kültürel yaşamın her alanında sürüyordu. Burjuvazi, devlet aygıtına ve parlamentoya kendi temsilcilerini sokuşturmak için elinden geleni yapıyordu. Devrimci önlemleri etkisiz bırakmak ve ekonomiyi çöktürmek için sürekli olarak sabotajlar düzenliyordu.

ÇKP Merkez Komitesi, işte bu dönemde, sözünü ettiğim sloganı ortaya attı. «Ülusun çoğunluğu için!» sloganı, yaratılan durumdan çıkışı gerçekleştirmeye yönelik olumlu bir adım olabilirdi. ÇKP MK Plenumunun 23 Ocak 1947 günkü birleşiminde Klement Gottwald şöyle dedi: «Biz, halk demokrasisinin barışçı yolundan geçişerek sosyalizme varmak istiyoruz. Bu yol, karmaşık, güçlüklerle dolu bir yoldur. Fakat, doğru bir yoldur. Halkın temel çıkarları için yürütülen günlük savaşım yoluyla halkın çoğunluğunu kazanmak, sosyalizm yolunda elde edilmiş önemli bir başarı, bir aşama olacaktır.» (2) ÇKP için bunun anlamı şuydu: Parti, kent ve köylerdeki kalabalık orta katmanların büyük bir kesimini kendi yanına çekmeli ve böylece burjuvazinin onları kendi bağlaşıkları durumuna getirmelerini engellemeliydi. Bu ancak, köylülerin, küçük burjuvazinin, memurların ve aydınların haklı isteklerini sınıf savaşımında göz önünde bulundurduğu takdirde gerçekleştirilebilirdi.

Fakat, ulusun çoğunluğunu kazanma sloganının, parlamentoda yüzde 51 çoğunluk kazanılmasına ilişkin reformist görüşle hiçbir ilgisi yoktu. Bu görüşün yandaşları, bilindiği üzere, yalnız, burjuva parlamenter demokra-

(2) Klement Gottwald, 1944–1948, Sbornik Stati a projevu - I, Prag, 1949 str. 125.

sisi kategorileriyle ve burjuva devlet mekanizmasını birtakım reformlarla iyileştirme işleriyle uğraşırlar. Komünistler toplumda, devrim yolu ile emekçilerin çıkarlarına değişimler yapmak için yığınları seferber ediyorlardı. K. Gottwald'ın, bununla ilgili olarak belirttiği gibi, komünistler, «yüzde» politikası güdemezlerdi ve ulusun çoğunluğunu kazanmak gereklidir, dedikleri zaman bunu akıllarından bile geçirmemişlerdi. Onların politikası, gericiliğe karşı aktif bir savaşım politikasıydı, elde edilen konuları pekiştirme ve düşmanı geriletme politikasıydı. Devrim geliştikçe ve komünistlerin öne sürdükleri istekler gerçekleştirildikçe, emekçilerin ÇKP yönetiminde birlikleri sürekli olarak güçleniyordu. Sağ kanattaki partiler, yığınların desteğini giderek yitiriyorlardı. İşçi sınıfı bu koşullarda, ulusun büyük çoğunluğunu kendinden yana kazanmaya, halk demokrasisinin gelişmesini geri döndürme çabalarını etkisiz bırakırken bu çoğunluğa dayanmayı başardı. Ve halk çıkarlarının gerçek savunucusu olarak kendini kabul ettirdi. Görüldü ki, işçi sınıfının köklü çıkarları, burjuva devletin ortadan kaldırılması ve sosyal adalete dayalı toplumun yaratılması, tüm Çekoslovak halkının ulusal çıkarlarına uygundur.

● *Soru:* Devrim savaşımının değişik aşamalarında ekonominin yenileştirilmesi sürecinde ve özellikle üretimin toplumsallaştırılmasında ulusal ve sınıfsal yönlerin etkileşmesindeki özgüllük nasıl belirdi? Devletleştirilen işletmelerle burjuva cumhuriyeti zamanından kalma devlet işletmeleri arasında nasıl bir ayırım vardı?

● *Z. Snitil:* Partimiz, ekonomi kökten değiştirilmeden, ekonomi alanında ufak tefek reformlar yapmak suretiyle demokrasi ve sosyalizmin geliverceği yolunda bir hayal beslemiyordu. Komünistler çok iyi biliyorlardı ki, emek insanının çıkarlarının gerçekleştirilmesi, en başta, toplumsal-ekonomik statüsünün, toplumsal-ekonomik ilişkilerin değişmesi, üretim araçlarından koparılmış sömürülen bir ücretli işçi durumundan üretimin sahibi durumuna dönüşmesi, ancak mülkiyet sorununun kökten çözümü ile olanaklıdır. Bu sorun, elbette yavaş yavaş, aşama aşama çözülmeliydi. Devrim sürecinde gerçekleştirilen ekonomik önlemler dizgesi ekonomik ve politik duruma uygundu.

Çekoslovakya, daha İkinci Dünya Savaşı'ndan önce, üretim alanında tekelleşmenin yüksek düzeyde olduğu bir ülkeydi. Tüm Çekoslovak ekonomisinin çekirdeği olan Çek ekonomisinin Alman askersel sanayi komplekslerine bağlanması tekelleşme sürecini daha da derinleştirdi. Savaş yıllarında sözümona Slovakya Devleti çerçevesi içinde gelişen Slovak ekonomisindeki tekelleşme de arttı.

Yabancı kapitalistlerin (Alman ve Macar kapitalistlerinin) mallarının ve aynı zamanda, Çek ve Slovak vatan hainlerinin ve işbirlikçilerin işletmelerine elkonması, bunların millileştirilmesi tüm ekonominin gelişmesini yönlendiren büyük sanayi ve ticari işletmelerinin, bankaların devletleştiril-

meleri, devrim sürecinin gelişmesinde, yani ulusal ve demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesinde önemli birer etkeni.

ÇKP, gerek ulusal çıkarlarla, gerekse işçi sınıfının sosyalist amaçları ile tam bir uyum halinde, bankaların, sigorta kurumlarının, maden işletmelerinin, metalurji fabrikalarının, kısacası, 500'den fazla işçisi bulunan tüm işletmelerin ve bu arada, 150'den fazla işçi çalıştıran bazı en önemli fabrikaların millileştirilmesi isteğini öne sürdü. Komünistler, bu isteği gerçekleştirmek için işçi sınıfını seferber ettiler ve Ulusal Cephe içindeki partilerle çetin bir çatışmaya girdiler. Bu savaşımında komünistler, orta katmanlar tarafından desteklendiler. Çünkü onlar, millileştirmeye, ulusal ihanet yoluna sapan büyük finans kapitalle haklı bir hesaplaşma gözü ile bakıyorlardı.

Tüm Ulusal Cephe'nin alttan yaptığı güçlü baskı, burjuvazinin direnişini kırıyor, devrimin gelişmesini hızlandırıyordu. Cumhurbaşkanı Beneş, 1945 yılının Aralık ayında Millileştirme Kararnamesi'ni imzaladı, böylece, bütün maden çıkarım ve maden işletme sanayii, enerji sanayiinin yüzde 99'u, kimya sanayiinin yüzde 77'si ve diğer sanayi dallarından birçok işletme halk demokrasisi devletine geçti. Bu suretle bütün işçilerden yüzde 62'sinin çalıştığı işletmeler toplumsal mülkiyet haline geldi. Millileştirilen işletmelerin eski sahiplerine elbette, yalnız anti-Hitlerci koalisyonla yandaşlık yapmış olanlara belirli miktarda bir para verildi.

Aynı zamanda, işçilere ve tüm emekçilere, işletmelerin yönetimine ve üretimin denetimine katılma hakkı veren bir başka kararname yayımlandı.

İşletmelerin millileştirilmesi, bir yandan, memleketi ekonomik bağımsızlıktan, yabancı finans kapitalin etkisinden kurtardı, halk, sağlam ekonomik konumlar elde etti. Millileştirme, işte bu anlamda, son derecede köklü ve derin ulusal ve demokratik bir önlemdi, dolayısıyla da, halkımızın yabancı işgalcilere ve yerel hainlere karşı savaşım verdiği ulusal kurtuluş savaşımının bir devamıydı.

Millileştirme, öte yandan da, ulusal ve demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesi döneminde burjuvaziye karşı verilen sınıf savaşımı için güçlü bir ekonomik dayanak sağladı.

Burjuva cumhuriyeti zamanındaki devlet işletmeleriyle bizim yeni, sosyalist cumhuriyetimiz dönemindeki devlet işletmeleri arasındaki ayırma gelince, birinciler, gelişmeye başlayan Çekoslovak tekelci kapitalizminin öğeleriydiler ve öncelikle finans kapitalin hizmetindeydiler. İkinciler ise, Çekoslovak devriminin sosyalizme doğru başarılı ilerleyişinin dayanaklarıydılar.

Millileştirilen işletmelerin sosyalist tipte işletmeler haline gelmelerinde,

1946 seçimlerinden sonra iktidara gelen ve Çekoslovak tarihinde ilk kez bir komünistin (K. Gottwald'ın) başkanlığında kurulan hükümetin hazırladığı programın sonuç belirleyici bir önemi vardı. Bu programın amacı, ulusal demokratik devrimin kazanımlarını kökleştirmek ve halk ekonomisinin kalkındırılması ve geliştirilmesine ilişkin iki yıl içinde elde edilenleri yasalarla güvence altına almaktı. Ulusal ekonomiyi planlaştırma ilkesini getiren iki yıllık (1947–1948) plan, millileştirmeyi, yalnız hukuksal bir işlem olarak değil, aynı zamanda toplumsal mülkiyetin başlangıcı ve üretim araçlarının toplumsallaştırılması aşaması olarak onaylıyordu ki, bu bakımdan önemi büyüktü.

Hükümet programının ve iki yıllık planın gerçekleştirilmesi sırasında, işçi sınıfı ve halk yığınları ile bu memleket çapındaki halk hareketine karşı koyan burjuvazi arasında çetin bir savaşım başladı. Burjuvazi, ulusal işletmelerin çalışmalarını engellemek için her çareye başvuruyordu. Bu amaçla, işletmelerin, yerli ve yabancı sermayenin ortaklaşa çalıştıracakları şirketlere verilmesi propogandasını yapıyor, türlü sabotajlara başvuruyor, millileştirilen üretimin planlı yönetimini engelliyordu. Spekülatif hareketleri ve karaborsayı yaygınlaştırıyordu. Elkonan işletmelerin (ki bunlar bütün işletmelerin yüzde 12–13'ünü oluşturuyordu) devlete teslim edilmesini geciktirmek için de çeşitli bahaneler bularak buna karşı savaşım yürütüyordu. Fiyat politikası etrafında da bir savaşım veriliyordu. Ekonomik savaşım, politik savaşım ile sıkı bir bağlantı içindeydi ve 1948 yılının Şubat ayında en gergin aşamasına vardı. ÇKP, daha karşı devrim ayaklanması patlak vermeden hazırladığı seçim programında, 50'den fazla işçi çalıştıran tüm sanayi işletmeleriyle tüm dışalım, dışsatım ve toptan satışın millileştirilmesi, 50 hektardan fazla arazisi bulunan toprak sahiplerinin toprak reformu çerçevesine alınması isteğini öne sürdü. Burjuvazinin 1945 Şubatındaki karşı devrim eylemlerini herkes biliyor.

Şubat olaylarından on gün sonra daha 1.300 sanayi işletmesi millileştirildi, sonraki haftalar içinde de 500 kadar toptan ticaret ve ayrıca, 50'den fazla işçi ve memur çalıştıran işletmeler devletleştirildi. Köylerde yeni toprak reformunun uygulanmasına geçildi. Bu devrimci işlevler, Gottwald hükümetinin isteği üzerine parlamento tarafından onaylanarak yassallaştı. Parlatonun birkaç hafta içinde kabul ettiği yeni yasalar ve önlemlerle, yalnız ekonomi alanında değil, Çekoslovak toplumunun bütün diğer alanlarında da sosyalist değişimler yapılması yolu açıldı.

Millileştirmeden ve toprak reformundan sonra, memleketin toplumsal ve ekonomik yapısı, sosyalist gelişmeye son derecede elverişli hale gelmişti. Yukarıda da belirttiğim gibi, kapitalist Çekoslovakya ekonomisinin yüksek ölçüde yoğunlaşmış, merkezileşmiş ve tekelleşmiş olmasının da bunda etkisi olmuştu. Ekonomik dallarla finans kapital arasında sıkı bir bağlantı vardı o zamanlar. Her büyük sanayi işletmesi bankaların dene-

timi altında bulunuyordu. Bankalar, tarım üretimini de denetimleri altında bulunduruyorlardı. Millileştirilen bu merkezileşmiş ve tekelleşmiş işletmeler, memleket ekonomisinde hızla gelişen güçlü sosyalist sektörün temelini oluşturdular. Sosyalist devrim deneyimi, böylece, Lenin'in şu düşüncesini bir daha doğruladı: Tekelci kapitalizm ve tekelci devlet kapitalizmi, sosyalizmin maddi bakımdan en büyük hazırlık dönemleridir.

● *Soru:* Cumhurbaşkanının, işçilerin ve tüm emekçilerin işletmelerin yönetimine katılma ve işlerini denetleme haklarına ilişkin bir kararnameyi imzalamadığını söylediniz. Bu kararname pratikte nasıl uygulanıyordu?

● *Z. Snitil:* Yeni yönetim dizgesinin kökleşip yaygınlaşmasında fabrika konseyleriyle köy komisyonları büyük bir rol oynadı.

Fabrika konseyleri, daha ulusal kurtuluş savaşı döneminde belirdi, fakat asıl kurtuluştan sonra gelişti. Bunlar, sendikaların ulusal komitelerle (bunlar için daha sonra ayrıntılı bilgi vereceğim) birlikte hazırlanan tek listelerle seçiliyor ve kurtarılan bölgelerdeki, Almanlara, Macarlara ya da işbirlikçilere ait işletmelerde derhal yönetimi ve üretimin denetimini ellerine alıyorlardı. 1945 yazında, hemen hemen bir milyon işçinin çalıştığı 9.045 işletme bu işçi konseylerinin denetimindeydi. Memleketin en önemli işletmeleri de bunlar arasındaydı. Bu, ekonomi alanında gerçek bir demokrasiydi, gerçek bir halk iktidarıydı. Çekoslovak işçi sınıfı, böylece, 1918-1920 yıllarındaki durumun yinelenmesini engellemiş oldu. O zaman, üretim yönetiminin emekçilere verilmesi tartışmaları parlamento komitelerinde sonuçlandırılmıştı, fakat sermayenin ekonomik gücüne hiç dokunulmamıştı.

1945 yılında, toprak reformunun ilk aşamasında türemiş olan ve devletin alttan (emekçi köylüler tarafından) gerçekleştirilmesinin bir biçimi halini almış bulunan köylü komisyonları reel bir güç oluşturuyorlardı. En yoksul köylüler – tarım proletaryası ve küçük çiftçiler – bu komisyonlar aracılığıyla devrimi ileri doğru geliştirme savaşımına katılıyorlardı. ÇKP'nin köylü komisyonları üzerinde büyük bir politik etkisi vardı ve parti örgütleri, söz konusu komisyonların yardımıyla kendi tarım politikasını ve işçi sınıfı ile emekçiler arasında bağlantıyı gerçekleştirmeyi başardı.

Köylü komisyonları aktif bir çalışma gösterdiler: Komünistlerin ortaya attıkları istemleri desteklediler, Cumhurbaşkanına, hükümete, Halk Meclisinin tarım komisyonuna, Çek Çiftçiler Birliğine, Slovak Çiftçileri Birliğine, Ulusal Cephedeki partilerin sekretaryalarına heyetler göndererek isteklerini bildirdiler.

Ote yandan burjuvazi, köylü heyetlerine karşı aktif bir savaşıma koyuldu, öyle ki, Halk Meclisine giden köylü heyetinin mahkemeye verilmesini dahi istedi. Bu tutumları ile, kendi demokrasi anlayışlarını da ortaya

koymuş oluyorlardı. Komünistlere gelince, onlar, köylülerin ve tüm halkın kendi delegelerini, kendi temsilcilerini seçme haklarını savunduktan başka, önerilerde bulunarak yasa hazırlama işlerine aktif olarak katılmalarını, gerektiği zamanlarda da, saygıların ödevlerini yapıp yapmadıklarını ve seçmenlerine verdikleri sözleri tutup tutmadıklarını denetlemelerini öneriyordu.

28-29 Şubat günleri Prag'da Köylü Komisyonları Kongresi toplandı. Ve Kongre, ancak, Toprak Reformu Yasası kabul edildikten sonra dağıldı.

Partimiz her zaman şunu çıkış noktası yapmıştır: Ne devlet mülkiyeti, ne de bu mülkiyetin işçi denetimi ile birleşmesi, kendiliğinden, sosyalizmin gelişmesini sağlayamaz ve bunlardan, iktidar sorunu bir çözüme bağlanmamışsa, işçi sınıfının ve tüm emekçilerin çıkarına yararlanılamaz. Devrim yapıldıktan sonra yeni mülkiyet ilişkilerini gerçekleştirme ve emekçilerin üretimin yönetimine katılmaları sorunları büyük bir önem kazanır. Çünkü bunlar, politik düzenle ve işçi sınıfı partisinin bu düzende oynadığı rolle sıkı sıkıya bağlı sorunlardır.

● *Soru:* Ulusal çıkarlarla sınıfsal çıkarlar devlet egemenliği alanında nasıl uyumlaştırılıyordu? Eski burjuva demokratik yönetim biçimlerinden bu alanda ne ölçüde yararlanılabiliyordu? Kurtuluş savaşı ve ulusal demokratik devrim yıllarında kurulmuş olan Ulusal Cephe ile önceki koalisyonlar arasında ne gibi ilkesel ayrımlar vardı?

● *Z. Snitil:* İlk önce Ulusal Cephe sorununu ele alalım. Komintern'in 7. Kongresi'nin Ulusal Halk Cephesi doğrultusu, onun politikasının teorik kaynağı idi. Bu politika, ilk önce, ulusun varoluşunu tehdit eden faşist işgali koşullarında uygulandı. Fakat, Ulusal Cephe'nin, kurtuluş savaşı ödevleri dolayısıyla ön plana çıkmış olan ulusal yönü, işçi sınıfının yönetici rolünde ve devrimci gelişmenin sosyalist eğilimlerinde dile getirilmiş olan sınıfsal yönü **gölgeleyemiyordu.**

Ulusal Cephe, aslında, faşizme karşı, ulusal özgürlüğü yeniden sağlamak, ulusal demokratik devrim amaçlarını gerçekleştirmek, bu bağlaşıklığı oluşturan sınıf ve toplumsal gurupların çıkarlarını dile getiren partilerin ve yığınsal örgütlerin istemlerini yerine getirmek için savaşım veren tüm anti-faşist ve demokratik güçlerin bir bağlaşıklığı idi.

Ulusal Cephenin platformu, Koşice hükümet programına dayanılarak hazırlanan ve memleketteki tüm ilerici güçlerin ortak eylem programı haline gelen bir platformdu.

Bilindiği üzere, burjuva cumhuriyetinde resmi partilerden oluşan beşli bir koalisyon vardı. Bu partilerden biri iktidar partisi olur, ötekiler muhalefette kalırlardı. Böyle olmasına karşın, bütün sorunlar beşli parti tarafindan çözüldü. Bu beşli koalisyon, her şeyi parlamento dışında kendi

aralarında çözüme bağlayan gizli bir komite gibi bir şeydi. Bu, tekeli sermayenin bellibaşlı guruplarını etkisi altında bulunduran bir merkezdi. Ulusal Cephe ise bir partiler koalisyonu değildi, işçi sınıfı ile köylüler arasındaki bağlaşıklık, onun özünü oluşturuyordu. Ulusal Cephe iki yanlı bir baskı altındaydı: Bir yandan halk yığınlarının, öte yandan da ÇKP'nin. Halk yığınları, alttan, Koşice hükümet programının ardıcıl olarak yerine getirilmesini ve gerekliliğini gittikçe daha iyi anladıkları diğer ilerici önlemlerin gerçekleştirilmesini istiyorlardı. ÇKP ise, kendi konularından yararlanarak, halkın istemlerinin yerine getirilmesini ve dolayısıyla devrim hareketinin hızlandırılmasını istiyordu. Biraz önce de belirttiğimiz gibi, burjuvazi, 1946–1947 yıllarında devrimci değişimlerin gerçekleştirilmesini türlü yollardan engellemeye ve böylece Ulusal Cephenin çalışmalarını baltalamaya koyulduktan sonra bunun temsilcileri kendiliklerinden bu cephenin dışında kalmış oldular ve Ulusal Cephe 1948 Şubatından sonra yeni bir temel üzerinde yeniden kurulmuş oldu.

Yeni, demokratik halk devleti, gerçekte, Slovak Ulusal Ayaklanmasıyla, Koşice Hükümetinin kurulması ve onun kabul ettiği programla kurulmaya başlandı. Burjuvazinin hukuksal devlet kavramı, yani Münih ihanetine ve işgale kadar varlığını sürdürmüş olan devlet mekanizmasını o haliyle yeni baştan kurma kavramı da böylece sona ermiş oldu. Kurtulan topraklarda sadece cumhurbaşkanlığı organı kurulabildi. Ne var ki, yeni hükümetin kurulması ve devlet konseyinin ortadan kaldırılmasıyla onun durumunda da değişiklikler oldu. Cumhurbaşkanının kararnameler yayınlama hakkı kısıtlandı. Yasa gücünde kararnamenin ilk önce hükümet tarafından hazırlanması ve ayrıca Slovak Ulusal Konseyinin onayından geçmesi gerekiyordu.

Ulusal komiteler, yeni devlet egemenliğinin temelini oluşturdular. ÇKP, faşizmle savaşım yıllarında, bu halk birliği organlarının kurulması düşüncesini ortaya attığı zaman, ulusal kurtuluş hareketinin tarihsel geleneklerini gözönünde bulunduruyordu. Halk, Birinci Dünya Savaşından sonra, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin etkisi altında ulusal komiteler kurmuş ve bunlar Habsbourg monarşisine karşı savaşımın gelişmesinde ve daha sonraları da bir dizi devrimci önlemlerin gerçekleştirilmesinde önemli bir rol oynamıştı. Söz konusu komiteler, o zamanlar, burjuvazi tarafından yasaklanmıştı. Yeni ulusal komitelere gelince, onlar, değişik toplumsal katmanları kendi etrafından topladılar, faşist rejime karşı olan değişik politik ve dinsel görüşlü örgüt ve kişilerin faaliyetlerini yönlendirip koordine ettiler. Böyle komiteler kent ve köylerde olduğu gibi, işçi yerleşim yerlerinde, fabrika ve atelyelerde kuruldu. Ülkenin kurtuluşundan sonra, bu organlar, savaşım içinde yeni egemenliğin temeli haline getirildi. Bu savaşım, 1948 Şubatında sona erdi ve 9 Mayıs Anayasasında hukuksal olarak pekiştirildi.



Söz konusu savaşım şurada yoğunlaşıyordu: Ulusal komiteler halk egemenliğinin gerçek organları, tüm devlet mekanizmasının omurgası, halkın devlet egemenliğini gerçekleştireceği demokratik organlar olmalı mı? Veya eski burjuva cumhuriyetinde geçerlik kazanmış çifte düzen, yani, devlet yönetimi, bürokratik organlar ve pek önemsiz haklara sahip olan yerel organlar diye ikiye ayrılan düzen yine yenilenmeli mi?

ÇKP, Bolşeviklerin, Rus devriminin zengin deneyiminden ve Vladimir İliç Lenin'in ideolojik-teorik mirasından geniş ölçüde yararlandı. Biz, bu mirasın önemli bir bileşen kesimi olan şu görüşü benimsedik: Devrimci egemenliğin, devrimci organların biçimi değil, bunların çalışmalarının içeriği belirleyicidir, devrimci organların çalışmalarını yönlendiren politik güç belirleyicidir.

Ulusal komitelerde yönlendirici güç komünistlerdi. Onlar, belirli bir süre, Ulusal komitelerdeki partilerin temsilcileriyle oran eşitliği içindeydiler. 1946'daki Kurucu Meclis seçimlerinden sonra partinin durumu büyük ölçüde güçlendi. Komünistler, ulusal komitelerde yine yönlendirici güç haline geldiler. Çekoslovak Komünist Partisi, Prag ve Birno'da ulusal komitelerin başkanlıklarını kazandı, 163 bölge ulusal komite başkanlıklarından 128'ini ÇKP üyeleri elde etti, Ulusal komitelerin yarısından fazlasında (10.671'inden 5.867'sinde) başkanlıkları komünistler kazandı.

Ulusal komiteler, halkla sıkı bağları bulunması yüzünden özellikle yığınların parti politikasını desteklemeleri bakımından, son derecede önemli devletsel-politik örgütlerdir. Aynı zamanda onlar, bir sınıf savaşımı arena-sıydı, parti politikasının somut olarak gerçekleştirilmesi yönünde çetin bir sınıf savaşımı veriliyordu.

1945 yılında yapılan dolaylı seçimler sonucunda ulusal komitelerin temsilcilerinden Geçici Ulusal Meclis kuruldu.

● *Soru:* Bir hayli özgül bir kuruluş olan bu meclis üstüne daha ayrıntılı bilgi verir misiniz?

● *Z. Snitil:* İlk toplantısını 28 Ekim 1945'te yapan Geçici Ulusal Meclis, eşitlik üzerine kurulmuştu. Üyeleri, Ulusal Cephe partileri, Sendikalar Birliği Merkez Konseyi, köylü birlikleri, kooperatif örgütleri ve Slovak Ulusal Konseyi tarafından önerilmişti. Geçici Ulusal Meclis büyük ödevlerle karşı karşıya bulunuyordu. Her şeyden önce cumhurbaşkanlığı seçimini ve onun kararnamelelerini onaylaması gerekiyordu. Bunların önemli bir kısmı devrimci önlemlerin uygulanmasına ilişkindi. Bundan başka, devrimin gelişmesini hızlandıracak yeni yasalar kabul edecekti.

Geçici Ulusal Meclis bir hayli aktif yasama faaliyetinde bulundu. Gerçi, kabul ettiği yasaların yüzde sekseni Cumhurbaşkanının imzaladığı kararnamelerin taşıdığı önemi taşımıyordu, cumhurbaşkanının kararnamelerinde Koşice hükümeti programını gerçekleştirme amacı güdülüyordu.

Ulusal Cephe içinde, halk demokrasisi cumhuriyetinin ileri doğru gelişmesi kavramı üzerinde çelişkili görüşler ortaya atılıyor ve bu görüşler, komünistler tarafından önerilen birçok önerinin gerçekleştirilmesinin ertelenmesine yol açıyordu.

Şunu da belirtmeliyiz ki, burjuvazinin temsilcileri, daha başlangıçtan itibaren, parlamentonun, devrime karşı bir tutum almasını sağlamaya çalışıyor ve onu, kendi karşıdevrimci amaçlarının kötü bir aleti haline getirmeye çalışıyorlardı. Ne var ki, Geçici Meclis, halk yığınlarının çetin ve hatta sonuç belirleyici baskısı altında bulunuyordu. Bu yüzden şiddetli bir sınıf savaşımı arenasına dönüştü. Bu savaşım, 1946 Mayısında yapılan genel seçimlerde seçilen Kurucu Ulusal Meclis'te daha da çetinleşti.

Gerek Geçici Ulusal Meclis, gerekse Kurucu Ulusal Meclis, burjuva demokrasisinden kalma bazı dış biçimleri korusalar da, artık, eski rollerini sürdüren parlamento değillerdi. Halkın en yüksek temsilciler organına dönüşmüşlerdi, devrimin iradesini dile getiriyorlardı.

Komünist Partisi, devrim sürecini geliştirmek ve ana amaç olan sosyalizme doğru ilerlemek için, ulusal komitelerden, Geçici Ulusal Meclisten, Ulusal Cephe hükümetinden, o zamanlar henüz varolan burjuva demokrasisi biçimlerinden ve buarada yürürlükteki yasalardan olabildiği kadar yararlanmaya çalışıyordu. ÇKP, aynı zamanda, güçlü bir halk hareketi geliştiriyordu. Devrimci Sendika Hareketi, köylü hareketi, gençlik hareketi, partizan hareketi vb. gibi, ulusal demokratik devrimi destekleyen yığın örgütleri kuruluyordu. Partinin yönetiminde, işçi sınıfının, yoksul ve orta halli köylülerin yeni organları ortaya çıkıyordu.

Şunu da belirtmemiz gerekiyor: Sovyetler Birliği'nde kurulan Çekoslovak Kolordusunun Halk Ordusu bileşimine katılmasıyla halk ordusunu kurma süreci kolaylaşmıştı. Ne var ki, bu orduda eski ordudan subaylar da vardı ve bunlardan bazıları Batı ile bağlantılıydı. Bu durum, ordunun kuruluşunu zorlaştırıyordu. Ne var ki, daha 1946'da yapılan seçimler, ordu çoğunluğunun komünistleri desteklediğini ortaya koydu.

Devlet güvenliği işleri de ulusal komitelerin yetkileri arasındaydı. İşçiler, partizan birliklerinin üyeleri, devrim koruyucuları ve diğer direniş örgütleri ulusal güvenlik kuvvetlerinin çekirdeğini oluşturdular. Her fabrikada, fabrika komitesinin emrinde fabrika koruma ekipleri örgütleniyordu.

Fakat devlet aygıtının yeni, halk demokrasisi çizgileri her kesimde eşit biçimde belirlemiyordu. Örneğin, adliye kesiminde ve ulusal komitelere bağlı olmayan devlet yönetimi kesimlerinde (söz gelişi mali işlerde) daha zayıftı. İşçi sınıfı, kendi çıkarları ile tüm emekçilerin çıkarlarının devletin çalışmalarında gözönünde bulundurulması için çetin bir savaşım veriyordu. Faşist rejimle kader birliği yapmış memurların devlet aygıtından kovulması, askeri suçluların ve hainlerin cezalandırılması gerekiyordu.

Bizim devrimimiz, şunu inandırıcı bir biçimde gözler önüne serdi: Köklü sosyal-ekonomik değişimler, eski burjuva devleti tarafından gerçekleştirilemez, bu iş için, her şeyden önce egemenlik halkın eline geçmelidir. Yeni devlet, ulusun gerçek çıkarlarını, halkın büyük çoğunluğunun ortak çıkarlarını, toplumdaki değişik sınıf ve katmanların çıkarlarını gerçekleştirmek için çalışsa da sınıflarüstü bir kuruluş değildir. Yeni devlet, diğer ilerici güçlerle bağlaşıklık içinde bulunan işçi sınıfı tarafından, kapitalist sınıfın çıkarlarını temsil eden gerici güçlere karşı verilen savaşım sonucu yaratılır. Bu alanda da, değişik biçimlerde de olsa, Marksizm-Leninizm klasiklerinin ortaya çıkardıkları yasallıklar yürürlüktedir.

TÜSTAV

## Küba Devrimi Latin Amerika Halklarının Savaşımında Nitel Değişim

1959 yılının ilk günü, Latin Amerika kıtası için, dünyanın güneş etrafında dönmesinde yeni bir dönemin başlangıcından da öteye bir anlam taşıyordu. Küba Devrimi'nin etkisi, Latin Amerika ve Karayip Bölgesi halklarının devrimci savaşımında yeni bir aşamanın başlangıcı oldu. Dünyanın en güçlü emperyalist devletlerinden birinin burnu dibinde yer alan, göreceli olarak küçük bir ülke, bizim bölgemiz hakkında kurtuluş hareketinin kimi ikircimli ve yalın öğelerinin bel bağladıkları coğrafyasal yazgısallıkla dolgun tasarımları yalanlayan tarihsel önemli bir olayı gerçekleştirdi. Küba Devrimi, zamanımızda devrimlerin ancak bir dünya savaşının alevleri içinde üstün gelebileceğini savlayan Maoocu tezin olanca asılsızlığını ortaya koydu. Bu devrim, aynı zamanda, proletaryanın ve bağlaşıklarının, kıtamızın tek ve ayrı bir ülkesinde, bunların çoğunda devrimci bir patlama beklemeden egemenliği ele alabileceğini gösterdi.

### *Marksçı-Leninci teorinin bir kez daha doğrulanması*

Gerçekten Küba Devrimi, komünist ve işçi partilerinin uluslararası danışma toplantılarında temellendirdikleri tezleri, yani kapitalizmin genel bunalımının derinleştiği, dünya arenasında devrimci süreç için elverişli yeni bir güçler dengesinin oluştuğu hakkında çagımızın ayırdedici çizimleri, karakteri ve içeriği hakkındaki tezleri tamamen doğruladı. Devrimci pratik, Marksçı-Leninci teorinin doğruluğunu ortaya koydu, ileri hareketiyle nice engelleri ve sözümona bilimsel teorileri yolundan temizledi, emperyalizme karşı, demokrasi ve sosyalizm için savaşanlara güç kazandırdı.

Bütün halkların gözleri önünde, dünya emperyalizminin kalesinden sadece 90 mil uzakta, Latin Amerika'daki devrimci hareketin yolunu aydınlatan bir deniz feneri ışıldadı. Emperyalizm derhal bunu söndürmeye kalkıştı. Nice aydınlık düşmanı yardakçı da onun bu çabalarına çaba kattılar. Bunlar Küba Devrimi'nin «ideolojisiz devrim», bir «kendine özgü sosyalizm» vb. olduğu konusunda yaygara koparıyor, bu devrimin Marksizm-Leninizm tarafından keşfedilen toplumsal gelişme yasalarıyla çelişki içinde yapıldığını söylüyorlardı. Bu söylenenlerin hepsi de yeni kılıf içinde eski ve sahteci görüşlerdi. Daha Jose Marti'nin bağımsızlık savaşımını sırasında çalışma arkadaşı ve daha sonra ilk Küba Komünist Partisi'nin kurucularından biri olan Carlos Balino, bu gibilerin, Küba için bir «kendine özgü sosyalizm»den söz edenlerin olanca tutarsızlığını ortaya koy-

muştı. Balino şöyle diyordu: «Sözünü ettikleri bu ,kendine özgü sosyalizm', özgüllükçe çok zengin, ama içinde sosyalizm denilebilecek hiç bir şey yok.» (1) Ve Küba Komünist Partisi'nin kurucularından biri olan Julio Antonio Mella, Peru burjuva partisi APRA'nın buna benzer, ama artık yalnız Küba'yı değil, tüm Latin Amerika'yı kapsayan savlarını şöyle çürütüyordu: «Marksizmin ve dolayısıyla komünist partisinin, yani bu öğretiyi yaşama geçirmek için savaşım veren örgütün Amerika'da bir «egzotik bitki» olduğunu söyleyebilmek için, önce, burada proletarya bulunmadığını, Marksistler tarafından keşfedilen bütün çizgileriyle emperyalizmin bulunmadığını, Amerika'daki üretici güçlerin Asya'da, Avrupa'da vb. görülen üretim güçlerinden ayrımlı olduğunu kanıtlamak gerekiyor.» (2)

Küba'da devrimin ve sosyalizm kuruluşunun önderi F. Castro yoldaş, bu gibi savlara şiddetle itiraz ederek, 25 Temmuz 1965 günlü demecinde şunları söyledi: «Vaktiyle asil bilmedikleri bir şey vardı; bizim iklimimizde Marksist-Leninist fikirlerin ne kadar iyi tutup kök saldığını bilmiyorlardı ...» (3) Monkada kışlasına baskının 25. yıldönümü töreninde, F. Castro, Küba devrim sürecinin genel çizgilerini ve özelliklerini şu sözlerle tanımladı:

«Zamanımız devrimcileri, edinimleri olan paha biçilmez fikirler hazinesini, bilimsel sosyalizmin yaratıcıları Marks, Engels ve Lenin'e borçludurlar. Tam bir güvenle söyleyebiliriz ki, halkımız bu fikirler olmadan, ülkemizin toplumsal ve politik gelişmesinde böylesine büyük bir adımı atamazdı. Ama eğer ulusal tarihimizin Marti, Maceo, Gomez, Agramonte, Cespedes ve daha bir çokları gibi uluları halkımızın bilincinde fikirlerin ve sonsuz kahramanlığın verimli tohumunu ekmiş olmasalardı, biz, bilimsel sosyalizmin yaratıcılarına borçlu olduğumuz fikirlerle de bu kadar hızla ilerliyemezdik.

«Küba'da gerçek devrimin yapılmasını, ülkemizin özel gelişme koşullarının ve halkımızın savaşım geleneklerinin görmezlikten gelinmeyecek olan evrensel ilkelerin ardıcıl biçimde uygulanmasıyla bağdaştırılması sağlamış bulunuyor.» (4)

### *Yeni tarihsel durum*

Küba devrimi'nin nerdeyse gökten düşmüş olduğunu, bunun yalnız birkaç cesur adamın kahramanlığı sayesinde gerçekleştirilmiş bulundu-

(1) «La luz de las ideas de la Revolucion de Octubre», Moskova, 1978, s. 105.

(2) Agy., s. 105-106.

(3) Agy., s. 106.

(4) «Granma», 27 Temmuz 1978.

ğunu kanıtlamaya çalışan çeşitli aşırı solcu ögeler de, sosyalist Küba yöneticilerinden ağızlarının payını aldılar. Küba komünistleri, devrimin utkusunun, ulusal ve uluslararası ölçüde gereken nesnel ve öznel koşullar olgunlaşmış olduğu için sağlanabildiğini kanıtladılar. F. Castro yakın geçmişte verdiği bir mülakatta şunları söyledi: «Bence, eğer Batista'yı 1953 yılında devirmiş olsaydık emperyalizm bizi yenebilirdi. Aslına bakılırsa, 1953–1959 yılları döneminde güçler dengesi bakımından bir hayli önemli değişimler oldu ... O zamanlar, Sovyet devleti göreceli olarak henüz zayıftı. Şunu unutmamalıyız ki, gereksindiğimiz çözümleyici yardımı başkasından değil, Sovyetler Birliği'nden gördük; ama o bu yardımı 1953 yılında yapabilecek durumda değildi. Ben böyle düşünüyorum ...»<sup>(3)</sup>

1950 yıllarının ilk yarısında ABD emperyalizmi Kore'de ağır bir yenilgiye uğratıldı. Daha sonra Cezayir'de Fransız emperyalizmine karşı kurtuluş savaşı başarıyla geliştirildi. Viyetnam'da ise yurtsever güçler Dienbien-fu'da sonuç alıcı utkuyu elde ettiler. Bu olaylar kurtuluş savaşımının topyekün bir yükseliş gösterdiğini kanıtıyor. Ama bu dönemde, emperyalizm, öncelikle Amerikan emperyalizmi, dünya devrimci hareketi birliklerini, ilerici çevreleri, geçici de olsa, yenilgilere uğratabilecek durumda idi. Nitekim Guatemala'da böyle oldu; Amerikan müdahalesi ve kukla durumundaki Amerika Devletleri Örgütü'nün desteklemesi sonucu olarak J. Arbenz'in demokratik hükümeti düşürüldü.

Ama dünya sosyalist sistemi, uluslararası işçi hareketi ve ulusal kurtuluş hareketi gibi üç ana akımın birleştiği devrim seli gitgide daha çok dolgunlaşıyor ve önüne geçilmez biçimde ilerliyordu. 1956 yılında Macaristan'da karşı-devrimci isyan bastırıldı, aynı zamanda emperyalizmin Mısır saldırısı – halk direnişi ve Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin gösterdikleri dayanışma sayesinde – geri püskürtüldü. Aynı yıllarda, Latin Amerika'da, halk yığınlarının gerici hükümetlere ve emperyalizme karşı yürüttükleri savaşımında belirli bir yükseliş görülüyordu. Ön sıralarında komünist partilerinin yer aldıkları devrimci güçlerin ileri hareketi sonucunda, bazı diktatörler devrildi ve diğer bazı büyük utkular elde edildi.

İşte Latin Amerika halklarının savaşımında yeni bir safha açan Küba Devrimi, Küba Komünist Partisi'nin Program Platformu'nda belirtildiği üzere, böyle tarihsel anda ve durumda üstün geldi. Bir başka deyişle, devrim, bugünkü Özgürlük Adası'nda, elverişli iç ve dış koşullar altında, Küba özgürlük savaşçılarının kahramanlıklarıyla dolu kesin eylemleri sonucu olarak başarılabilir. Devrimin doğuşu ve gelişmesi de uluslararası alanda ve özellikle gelişme halindeki dünya kesiminde güçler dengesinin daha öte değişmesini etkiledi.

(3) «Casa de las Américas», No. 109, 1978, s. 13.

## Örnek olmanın gücü

Küba Devrimi, onun sağladığı başarı ve kazanımlar, Latin Amerika halklarını, ekmek, toprak ve daha iyi bir gelecek için yürüttükleri savaşlarında esinlendiriyor. Bu devrim, emekçi yığınlarına, düşmanın yalnız yenilebileceğini değil, aynı zamanda sosyalizm yoluyla ülkenin en karmaşık sorunlarının çözülebileceğini gösterdi.

Devrim, köklü bir toprak reformunu gerçekleştirdi; toprağı temelli emekçi köylülere verdi, tarım kooperatiflerine yardımlarda bulundu, Amerikan tekellerinin ve büyük çiftlikçi oligarşinin ellerindeki lâtifundiyaları (büyük arazili çiftlikler) millileştirdi, böylece geri alınan araziler üzerinde iri devlet tarım kuruluşları meydana getirdi.

Genç devlet, işsizliğe son verdi ve çalışma hakkını güvence altına aldı; kiralari azalttı ve kısa bir süre içinde büyük sayıda konut yapımını gerçekleştirdi; ülkenin çeşitli kesimlerinde birçok bayındır konum yerleri yarattı. Devrimin başarılmasından sonra, çok geçmeden, kumar yuvalarının ve kumarın, uyuşturucu maddeler ticareti ve kullanımının, fuhuşun ve yoksulluğun kökü kazındı; ihtiyarlara ve sakatlara sosyal yardımlar, bütün yurttaşlara parasız sağlık hizmetleri, kadınlara sosyal eşitlik sağlandı.

Devrim, eğitim sistemini millileştirdi; okuma-yazma bilmezliğe son verdi, ülkede okullar örgüsünü genişletti, öğretimde içeriğin emekle daha sıkı ilişkisine ağırlık vererek uygulama yöntemlerini iyileştirdi. Kültürün seçkinci karakterine, yani kültür nimetleri kapılarının yalnız seçkinlere açık olması pratiğine son veren devrim, kültürü halkın hizmetine koştı, yurttaşların beden eğitimi ve sporla uğraşmaları için geniş olanaklar sağladı.

Ekonomi alanında, devrim, ulusal ekonomiyi güçlendirdi ve güçlendirmeye devam ediyor; bu yönde her şeyden önce planlı gelişmeye ve halkın maddesel ve tinsel gereksinmelerini karşılamaya özen gösteriyor. Devrim, başlıca üretim araçlarını emekçi yığınlarının eline verdi ve böylelikle halkın toplumsal-ekonomik haklarını güvence altına aldı. Bu hakların gerçekleşmesi, ekonomi yönetimine ve toplumsal-ekonomik sorunların çözümüne emekçilerin gitgide artan katılımında kendini gösteriyor.

Sosyalist Küba bağımsız bir dış politika izliyor; Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle proletarya enternasyonalizmi temeli üzerinde kardeşçe dostluk ve sıkı işbirliği yolunda güvenle ve sapmaksızın yürüyor. Latin Amerika, Asya ve Afrika halklarıyla savaşkan dayanışma konularında sağlamca yer alıyor, egemenliğine saygı gösteren bütün ülkelerle işbirliği yapıyor.

Özcesi, devrim ve sosyalizm kuruculuğı, Küba halkına bugüne ve ya-

rına güvenle bakma olanağı sağladı. Bu nedenle, Latin Amerika ve Karayip Bölgesinde diğer halkların kıyasıya sömürüldükleri, toplumun işsizlik, pahalılık ve açlık gibi, köylülerin topraklarını yitirip yıkıma uğramaları, okuma-yazma bilmezlik ve gençlerin gelecekte yoksunluğu gibi illetlerin acısını çekmekte olduğu bir zamanda, Küba'da sosyalizm kuruluşunda gerçekleştirilen büyük başarıların, işçi sınıfı, köylüler ve tüm emekçiler arasında savaşım maneviyatlarını yükseltmeye ve bunların öncüsü olan komünist partilerinin devrimci dayanıklık ve direşkenliğini artırmaya yardım etmekte olması rastgele değildir.

Küba Devrimi, devrimci öncünün, bütün demokrat, anti-empyalist ve sosyalist güçleri sonuç alıcı bir savaşım için ve sonra da sosyalizm kuruluşu için birleştirme yeteneğinde olduğunu gösterdi. Keza, devrim, anti-tekelci bağlaşımda önemli bir rol oynayabilecek olan ve oynaması gereken ulusal burjuvazinin, artık derin ve gerçek devrimci harekete başabilecek durumda olmadığını ortaya koydu. Sosyalizmi kurmak için, kendi partisinin yönetimindeki proletaryanın, devrimde yararı olan köylüler ve diğer katmanlarla bağlaşılarak devrimci süreçte hegemonyayı elde etmesinin zorunlu olduğu bir kez daha kanıtlandı. Yeni toplumsal içeriğiyle yeni tipten bir devlet kurulması gerekliliği en açık biçimde doğrulandı. Çağdaş Küba devleti, işçilerin, köylülerin, bütün kol ve kafa emekçilerinin sosyalist devletidir; proletarya diktatörlüğü devleti ve bundan ötürü de nitelikçe sözün tam anlamıyla demokratik devlettir.

Küba Devrimi, kısa bir tarihsel süre içinde, gerçek ulusal bağımsızlığı sağladı; ulusal kurtuluş devrimi ve halkçı-demokratik devrim aşamalarından sosyalist aşamaya geçişi gerçekleştirerek, temel üretim araçları üzerinde sosyalist mülkiyeti kurdu ve gelişmesi boyunca insanı sömürmesine son verdi.

Yeni toplumun kurulmasına, Küba Komünist Partisi, F. Castro da içinde, parti yöneticileri, çok büyük, hayranlık duymaya değer katkılarda bulundular. Devrimin önderi F. Castro, Marksist-Leninist partinin varlığını ve çalışmasını büyük bir takdirle belirtti ve özetle şöyle dedi: «Parti her şeyin canlı simgesidir. Tarihimiz boyunca bütün devrimcilerin özlem ve emelleri partide cisimleşmiş bulunuyor. Devrimin fikirleri, ilkeleri ve gücü onun varlığında yansısını buluyor.»<sup>(6)</sup>

Dünyada oluşan yeni durum içinde, ABD'nin diktasına boyun eğmeyen Küba, bu davranış örneğiyle, çeşitli burjuva ve küçük burjuva hükümetleri üzerinde önemli bir etki yaptı. Bu hükümetler, kendi halklarının baskısı altında, kuzeyin «dev»iyle ilişkileri bakımından bir yere kadar bağımsızlık eğilimi göstermeye başladılar. Küba'nın ablukada tutulmasına ve yalnız-

(6) Primer Congreso del Partido Comunista de Cuba. Informe Central, La Havana, 1978, s. 203.



lığa itilmesine katılmaktan vazgeçen ve onunla ilişkilerini geliştirmeyi yeğleyen ülkelerin sayısı günden güne artıyor. Bölgemizde, Ant Paktı, Latin Amerika Ekonomik Sistemi, Karayip Çok Uluslu Donanması vb. gibi yeni uluslararası ilişki biçimleri ortaya çıktı. Bunun yanı sıra, sosyalist ülkelerle ticari ve diplomatik ilişkiler genişledi. BMO'de ve diğer uluslararası örgütlerde, yeni görüşlerin ağırlığını koymasına sonucu olarak, Latin Amerika devletleri temsilcilerinin sırf ABD'yi destekleme yönünde konuştukları zamanlardan farklı olarak artık eski oylama sisteminin uygulanması olanağı kalmadı.

### *«Yaralı» emperyalizmin homurtusu*

Amerikan emperyalizmi, Küba Devriminin etkisinden ve bu devrimi boğma denemelerinin başarısızlığı uğramasından bir süre sonra, Küba'nın ortaya koyduğu örneğin ve devrimcileştirici etkisinin, kıtadaki Amerikan egemenliği için bir tehlike oluşturduğu kanısına vardı. Bunu «tehlike» saydığını gösteren ilk adım da, Küba Devrimi'nin karşısında bir tür reformist alternatif olarak ileri sürülen «ilerleme uğruna birlik»in kurulması oldu. Böyle bir birlik oluşturma fikri, ilkönce 1961 Mayıs'ında ABD Başkanı Kennedy tarafından dile getirildi; aynı yılın Ağustosunda, Punta del Este'de (Uruguay) yapılan Amerika Devletleri Örgütü Konferansı'nda – Küba delegesi Ernesto Che Guevara'nın dışında – Latin Amerika Ülkeleri temsilcileri tarafından desteklendi. «İlerleme uğruna birlik»in kurucuları ve fikir yapıcıları, yığınların desteğine güvenerek, bol bol demagojiyle, yapısal dönüşümler yapılması gerekliliğinden söz ediyor, bu birliğin programını devletler, patronlar ve işçiler arasında bir sözleşme olarak, «ortak» ilerleme idealleri ve Latin Amerika'nın gelişmesi için savaşımında sınıfları uzlaştırmanın güçlü aracı olarak göstermeye çalışıyorlardı. Ama çok geçmeden bu tiyatro özentili dekorasyon çöktü ve unutulup gitti. Daha sonra, Amerikan emperyalizmi, artık, ekonomik kalkınma programları öneren hükümetleri desteklemeye başladı ve böylece gerçek devrimler yapılmasını engelleme yolunu tuttu.

Emperyalizmin, Küba Devrimi'ni boğma ve böylelikle bu devrimin etkisinin Latin Amerika ve Karayip Bölgesi ülkelerine yayılmasını önleme yolu denemelerinde, başvurduğu taktik yalnız bu kadarla kalmıyordu. Bir yandan ablukaya, askersel müdahaleye, sabotaja ve çeşitli kısırtmalara da başvurdu ve bunların yanı sıra bölgenin öteki ilerici hükümetlerine karşı da düpedüz saldırılara geçti. Nice ülkelerde hükümet devrimleri örgütledi, faşist ve gerici güçlere büyük yardımlarda bulundu. Brezilya'da Goulard hükümetine karşı, Bolivya'da Torres'e ve Şili'de Allende'ye karşı yapılan kanlı faşist darbeler, ABD Dışişleri Bakanlığı ve CIA'nin her ne pahasına olursa olsun Amerikan emperyalizminin çıkarlarını savunma

politikasının, bugünkü ABD Başkanı Carter'in hiç de dilinden düşürmediği «insan haklarına saygı»nın gözle görülür örnekleri arasındadır.

Ne var ki, emperyalizmin saldırı ve entrikaları, güttüğü hedeflere ulaşamadı ve hiç bir zaman ulaşamayacak, yeryuvarlağının batı yarısındaki ilk sosyalist ülkeyi hiç bir zaman dize getiremeyecektir. Biz bunu söylerken, Küba halkının yiğitliğine, Küba Komünist Partisi'nin sağlam ve bilgece yönetimine, Latin Amerika ve tüm dünya emekçilerinin, her şeyden önce Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin uluslararası dayanışmasına güveniyoruz. Kahraman Küba halkına gösterilen bu çok büyük desteğin yanında, şimdiki Çin yönetiminin, Küba çevresinde ekonomik ablukayı ve bu ülkenin topraklarında bir ABD askersel deniz üssü bulunmasını aklayan Pekin yöneticilerinin yüzkızartıcı ve ihanete eşit rolü daha da açıklıkla göze çarpıyor.

### *Küba Devrimi proletarya enternasyonalizmini yüreğinde yaşıyor*

Sosyalist Küba büyük ölçüde uluslararası yardımlar gördü. Küba yöneticileri ve halkı, bu yardımlardan ötürü şükran duygularını her fırsatta belirtmişlerdir, belirtiyorlar. Ama Küba, bununla kalmıyor; kendi kurtuluşları uğrunda veya kazanımlarını emperyalist saldırıya karşı savunmak için savaşım yürütmekte olan bütün halklara karşılık gözetmez yardımlarda bulunuyor. Küba Devrimi'nin önderi şöyle diyordu: «Enternasyonalizm, Marksizm-Leninizm'in en parlak belirtisi ve onun halklar arasında dayanışma ve kardeşliğe ilişkin fikirlerinin canlı simgesidir. Enternasyonal dayanışma olmadan, Küba Devrimi varlığını sürdüremez. Enternasyonalist olmak, insanlık karşısındaki ödevini yerine getirmek demektir.» (7)

1963 yılında, Küba gönüllü-enternasyonalistleri, saldırıya karşı kurtuluş savaşı veren Cezayirli'lerle omuz omuza savaştilar. Arap ülkelerinin İsrail'le 1973 yılındaki son savaşının başlamasından hemen sonra, aynı gönüllüler Suriye'den yana savaşa katıldılar. Ve Küba gönüllülerinin birçoğu, Che Guevara'yla beraber can verdiler. Gine-Bisau, Angola ve Etyopya yurtseverleriyle yanyana aynı kurtuluş cephelelerinde savaştilar.

Küba'nın bu kesin enternasyonalist tutum ve konumu, ülkeye, Latin Amerika, Asya, Afrika halkları ve tüm dünya emekçileri arasında saygınlık kazandırdı. 1975 yılında Havana'da yapılan Latin Amerika ve Karayip Bölgesi Komünist Partileri Toplantısı'nda, bulunduğumuz kesimdeki devrimci harekete Küba'nın büyük katkısı bir kez daha belirtildi: «Küba Devrimi, Latin Amerika'nın yaşamında tarihsel bir değişme anlamına geliyordu . . . Küba halkı, bugün, devrimci birliğin, ulusal ve enternasyonal bilin-

(7) Granma, 27 Temmuz 1978.

cin, kültürel ve moral yükselişin dikkate değer bir simgesidir. Bu halk, başardığı devrimi tutundurmayı ve daha öte geliştirmeyi başardı, onu bütün cephelerde savunma, bunalım nedir bilmeyen bir halk ekonomisi örgütleme geliştirme gücü ve yeteneği gösterebildi, diğer sosyalist ülkelerle ve emperyalist güçlere karşı koyan bütün devletlerle kardeşçe ilişkiler kurdu. Küba Devrimi, kıtada emperyalist egemenliğe karşı yürütülen savaşımında keskin bir dönemecin başlangıcı oldu; bu savaşımına hayli daha geniş ve derin bir nitelik kazandırdı, uluslararası yaşam üzerinde de belirli bir etki yaptı.»

Küba'da yapılan ve komünist partilerinin yukarıda sözünü ettiğimiz toplantısına benzer büyük uluslararası forumlar, Onbirinci Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali, 1979 yılında yapılması kararlaştırılan bağlantısız ülkeler konferansı da, Özgürlük Adası'nın uluslararası alanda kazandığı saygınlığın belirgin ve parlak kanıtlarıdır.



Latin Amerika proletaryası ve halkları, Küba Devrimi'nin üstün gelmesini kendi öz utkuları saydılar. Bu devrim, onlara yeni bir güç kazandırdı ve kurtuluşları uğrunda emperyalizme karşı yürüttükleri çetin savaşımında nice yiğitlik ve kahramanlıklara esinledi. Komünist partileri, bu utkudan biricik doğru sonucu çıkardılar; bunu, dünyanın devrim yoluyla değiştirilmesine ilişkin Marksist-Leninist teorinin doğruluğunu, evrenselliğini ve dünya gelişmesinin genel yasallıklarına ve tek tek her ülkenin somut koşullarına göre bütün ülkelerde uygulanabilir olduğunu gösteren yeni bir kanıt olarak saptadılar.

Küba Devrimi, kıtamızda utkan sosyalist devrimin başlangıcını oluşturuyor.

*Latin Amerika ve Karayip Bölgesi  
Sorunları Komisyonu*

## Uğursuz Bağlaşıklık

Pekin, uluslararası alanda yalıtılmış olan Şili diktaturasının önde gelen koruyucularından biridir. Bundan dolayıdır ki, Pinochet rejimi, iki ülke arasındaki politik ve ekonomik bağların genişletilmesini alabildiğine reklam etmektedir.

Şili diktatörünün Dışişleri Baakını Hernan Cubillos'un geçen yılın Ekim ayında Çin'e yaptığı ziyaret, her iki rejim arasındaki ilişkileri güçlendirme yolunda atılmış yeni bir adımdır.

Şili'deki faşist cunta, yaptığı devlet darbesinden hemen sonra Pekin tarafından desteklenmeye başladı. Çin Dışişleri Bakanı Huang Hua'nın dediği gibi, o zamandan beri, bu bağlar daha da pekiştirildi. Huang, Hua, Hernan Cubillos'la konuşmasında şunları belirtti: «Karşılıklı ilişkiler sürekli olarak güçlenmektedir, son yıllarda çok iyi gelişmeler kaydedilmiştir.» (1) Dışişleri bakanlarının bu karşılaşmasında belirtildiği gibi, bağların sağlamlaşması, dış politikanın ana sorunlarında her iki devletin görüşlerinin birbirine uygun olmasının bir sonucudur. Pinochet'in bakanı, «ilkeler arasındaki uygunluk, uluslararası alanda ortak çıkarların doğmasına yol açmaktadır» dedi. (2)

Şili diktatörünün Dışişleri Bakanı Hernan Cubillos'un geçen yılın Ekim ayı başlarında üç yıl süreli ve Çin'in, Şili'den yılda 30 bin ton bakır almasını öngören bir anlaşma imzalandı. Oysa 1977 yılına dek bu dışalım, 17 bin 500 tonu geçmiyordu. Şili'nin Çin'e güherçile ve sellüloz dışsatımı da artmaktadır. İki ülkenin dışişleri bakanları arasında yapılan görüşmeler sırasında Çin, bakır dışılımını iki katına çıkarmaya ve demir ve kereste satın almaya da hazır olduğunu bildirdi. 1978 yılında Çin'in Şili'ye dışsatımı da arttı. 1978'in ilk altı ayı içinde, bu dışsatım, 1977'nin aynı dönemindekine kıyasla yüzde 52,6 oranında arttı. Pekin görüşmelerinde, iki ülke arasındaki ticaretin, ileride 100 milyon dolardan fazla olması kararlaştırıldı.

İki ülke arasındaki bağların genişlemesi, Çin açısından, onun dış politika hedeflerine uygundur, çünkü bu politika, bütün anti-komünist ve anti-Sovyetik rejimlere destekleme amacına hizmet etmektedir. Huang Hua, Pinochet diktatörlüğü rejiminin «sömürgeciliğe karşı amansızca bir savaşım yürüttüğünü» söylemiştir. Çin'in güttüğü dış politikanın özünü oluşturan amaçlarını göz önünde bulundurduğumuz zaman, onun bu sözleri neden söylediğini daha iyi anlamış oluruz. Düşünün ki bu sözler, emperyalist sermayeye ve öncelikle ABD'ndeki büyük tekelci finans te-

(1) «El Mercurio», 19 Ekim 1978.

(2) Agy., 18 Ekim 1978.

kellerine her bakımdan bağılılığı en belirgin niteliğı olan bir rejim için söylenmiştir. Huang Hua'ya göre, Pinochet'in «anti-sömürgeciliğı», Allende'nin halk hükümetine karşı yaptığı devlet darbesinde en parlak ifadesini bulmuştur.

Cuntanın «*Que Pasa*» adlı dergisinin 26 Ekim 1978 günlemlı sayısında yazdığına göre, Çin, Şili ile ilişkilerini pekiştirmek suretiyle, hâlâ sınırlı olan Latin Amerika'daki durumunu güçlendirmek ve aynı zamanda Antartik'e sızmak istemektedir. Çin, Pinochet'i, emellerinin gerçekleştirilmesinde «Truva atı» olarak kullanmak amacındadır. Yapılan anlaşma gereğince, Şili'nin halen Antartik'te sürdürdüğü araştırmalara Çin de kendi uzmanları ile katılacaktır.

Öte yandan, söz konusu görüşmelerde, iki ülke arasındaki ilişkiler, ticaret, kültür, spor, bilim ve teknoloji gibi çok değişik alanlarda da güçlendirilecektir. Askersel bağlar da aktifleştirilecek, en yakın zamanda karşılıklı askeri ataşeler gönderilecek, bu suretle diktatörlüğün baskı ve kıyım aygıtı pekiştirilecektir.

İki dışişleri bakanı, ikili ilişkilerin en yüksek düzeyde güçlendirilmesi gereğı üzerinde de anlaşmaya varmışlardır. Huang Hua, 1979'da Şili'yi ziyaret edecek, cunta hükümetinin ekonomi bakanı Pablo Baraona, ekonomik bağları genişletmek amacı ile bir Çin gezisi yapacaktır. Pekin'le Pinochet arasındaki ilişkiler, Çin'in uluslararası arenada oynamakta olduğu gerici rolü açıkça ortaya koymaktadır. Dünyadaki tüm en gerici rejimlere destek ve yardım gösteren, Mobutu'yu, Angola ve Etyopya'da devrim düşmanlarını destekliyerek onların suç ortağı olan, Sosyalist Viyetnam Cumhuriyeti'ne karşı provokasyonlarını sürdüren Pekin, NATO'nun saldırgan çevrelerinin ve emperyalizmin en saldırgan güçlerinin mevzilerinde yer almış bulunmaktadır. Şili Komünist Partisi'nin yayımladığı bültenin Temmuz-Ağustos 1978 günlemlı ve 30 numaralı sayısının başyazısında şöyle deniliyor: «Açıkça görüldüğü gibi, Çin'in Pinochet diktatürüne yaptığı ekonomik ve politik yardım, diğerlerinden kopuk bir olay değildir. Çin yöneticilerini proletarya enternasyonalizmi ilkelerinden vazgeçmeye, işçi sınıfının ve halkların davasına ihanete sürüklemiş olan şövenistçe yozlaşmanın bir parçasıdır bu olay.»

F. R.

## Çağrı

Türkiye Komünist Partisi, Çin hegemonyacılarının Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti'ne karşı giriştiği alçakça saldırıyı kesinlikle yeriıyor, protesto ediyor. TKP MK, ABD emperyalizminin maşalığını yapan Pekin gericilerinin bu saldırısına karşı savaşta kahraman Viyetnam halkıyla, komünistlerle omuz omuza dayanışma içinde olduğunu açıklar.

Çin gericileri, bu saldırıyla, Viyetnam'ın ulusal bağımsızlığını, egemenliğini, toprak bütünlüğünü çiğniyorlar. Saldırılarının başlıca amacı, dünya sosyalizminin güney doğudaki kalelerini zayıflatmaktır. Bölgede ve dünyada barışı baltalamaktır. Bu saldırıyla Pekin hükümeti, sosyalizme, barışa, ulusal bağımsızlık hareketine düşmanlığını gösteriyor. O, böylece uluslararası ilişkilerin temel ilkelerini haydutça çiğniyor.

Bu saldırı, Çin'in Amerikan emperyalizmi ve NATO'nun elebaşlarıyla kurduğu bağlaşıklığın somut bir sonucudur. Den Sia Ping'in Vaşington gezisinin emperyalist plânlarla bağlı olduğu Viyetnam saldırısıyla bir kez daha açığa çıkmış oluyor. ABD emperyalizmi ve kanlı Pol Pot rejiminin alaşağı edilmesyle de Çin hegemonyacıları bölgede yitirdikleri konumları yeniden elde etmek istiyorlar. Pekin salgıncıları tıpkı Hitlerler gibi emperyalizmin vurucu gücü olmaya adaylıklarını koyuyorlar.

Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti'nin açıkladığı gibi, «Pekin yönetimi Viyetnam'a karşı yürüttüğü düşmanca politikanın fiyaskoyla sonuçlanması üzerine, açıktan açığa eski Çin derebeylerinin, emperyalistlerin, sömürgecilerin saldırganlık yolunu tutuyor». Pekin militarist yönetimi, yayılma ve büyük hanlar devleti kurma plânlarını topla, tankla, kanla uygulamaya koyuyor. Düne kadar küçük devletlerin sözde «koruyucusu» pozuna girenler, şimdi Viyetnam'ı Çin imparatorlarının çalımıyla «cezalandırmak»tan söz ediyorlar.

Bu saldırı, ülkemizdeki Maocuların iç yüzlerini daha da açığa vuruyor. Türkiye'deki Maocular, militarist, yayılıcı Çin gericiliğinin ülkemizdeki ajanları, beşinci kollarıdır. Pekin uşakları tıpkı efendileri gibi ulusal bağımsızlığın can düşmanıdır. Onların anti-Sovyet, anti-TKP propagandalarının, provokasyonlarının içeriği budur.

TKP, kardeş Viyetnam halkının bu çetin günlerinde, tüm halkımızı, tüm ilerici güçleri ve örgütleri Çin saldırısına karşı çıkmaya ve Viyetnamla dayanışmaya çağırıyor.

Tüm dünya barışını tehdit eden ve yeni bir dünya savaşının tehlikesini taşıyan Pekin hükümetinin bu saldırısına hiç kimse sessiz kalmaz. Türkiye hükümeti, Çin saldırısını açıkça kınamalı ve Vietnamla dayanışmasını bildirmelidir.

Fransız ve Amerikan emperyalistlerini yenen Vietnam halkı bu savaşta da utkuyla çıkacaktır. Sovyetler Birliği, sosyalist ülkeler, tüm ilerici dünya halkları Vietnam halkının haklı savaşının yanındadır.

TKP, bir kez daha sesleniyor: Yayılcı, saldırgan Pekin hegemonyacıları Vietnam'dan elinizi çekin!

Yaşasın Amerikan emperyalizmine karşı ulusal bağımsızlık için savaşan halkımızın, kahraman Vietnam halkıyla dayanışması, savaş kardeşliği! ...

*Türkiye Komünist Partisi  
Merkez Komitesi*

19 Şubat 1979

## **Viyetnam Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne**

Çok değerli yoldaşlar,

Yayılcı, militarist Çin yönetiminin Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti'ne kanlı, silâhlı saldırısını Türkiye Komünist Partisi, işçi sınıfımız ve bütün halkımız adına kesinlikle yerer, şiddetle protesto eder.

Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti'nin bağımsızlığına, toprak bütünlüğüne yönelik bu alçakça saldırı, dünya barışına, uluslararası güvenliğe, sosyalist dünya sistemine, ulusal kurtuluş savaşlarına, uluslararası komünist ve işçi hareketine de karşıdır.

Yiğit Viyetnam halkı, Amerikan emperyalistlerini nasıl dize getirdi, topraklarından kovduysa, emperyalizme bugün yumruk olan Pekin saldırganlarını da öyle dize getirecek, topraklarından kovacaktır. Bütün dünyanın ilerici ve barışsever güçleri, en başta Sovyetler Birliği ve sosyalist dünya sistemi Viyetnam halkının haklı savaşının yanındadır. Amerikan emperyalizmine karşı ulusal bağımsızlık için savaşan Türkiye halkı kardeş Viyetnam halkıyla dayanışma içindedir. Halkımızın savaşı, halkımızın savaşından ayrılmaz.

Partilerimiz arasındaki sarsılmaz savaş arkadaşlığı Marksizm-Leninizm ilkelerine, proletarya enternasyonalizmine dayanır. TKP, kardeş Viyetnam Komünist Partisi ile savaşkan dayanışmasını bir kez daha vurgular.

Viyetnam halkının yiğit savaşı utkuya varacaktır.

*Türkiye Komünist Partisi  
MK Genel Sekreteri  
I. Bilen*

19 Şubat 1979



## Alman Komünist Partisi Genel Başkanı Herbert Mies yoldaş'a

. Değerli H. Mies yoldaş,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi adına ve kendi adıma 50. doğum yıldönümünüzü candan kutlar, en içten, kardeşçe selâmlarımızı iletirim.

Uzun yıllar boyunca, Federal Almanya komünist hareketinin ön sıralarında ve Alman Komünist Partisi'nin başında çetin bir savaş yürüttünüz, yürütüyorsunuz. Türkiyeli tüm komünistler, Sizi, uluslararası komünist hareketinin seçkin bir savaşçısı, Federal Almanya emperyalizmine karşı, Marks, Engels ve Lenin'in yenilmez öğretisinin ışığında, işçi sınıfının emekçi yığınların, bu arada ülkenizdeki Türkiyeli işçilerin çıkarlarını ardıcıl savunan bir komünist önder olarak tanıyorlar.

Partilerimiz arasındaki kardeşçe bağların gelişip güçlendirilmesine, AKP'nin TKP ve Türkiyeli tüm ilerici güçlerle aktif dayanışmasına gösterdiğiniz özeni yakından biliyorlar. Leninci proletarya enternasyonalizmine, Lenin'in ülkesi Sovyetler Birliği'ne sınımsız bağlılığınıza yüksek değer biçiyorlar.

Değerli H. Mies yoldaş,

Size savaşınızda bundan böyle de yeni yeni başarılar, sağlık ve esenlik dilerim.

*Komünist selâmlarımızla  
Türkiye Komünist Partisi  
Merkez Komitesi  
Genel Sekreteri  
I. Bilen*

23 Şubat 1979

## Fas İlerleme ve Sosyalizm Partisi 2. Kongresi'ne

Değerli yoldaşlar,

TKP Merkez Komitesi, Fas İlerleme ve Sosyalizm Partisi'nin Kongresi'ne devrimci savaş selâmlarını yollar, başarı dileklerini iletir.

Fas İlerleme ve Sosyalizm Partisi, emperyalizme, siyonizme, gericiliğe karşı barış, yumuşama, güvenlik, ulusal bağımsızlık ve toplumsal ilerleme için savaş veriyor. Fas halkının, emekçi yığınların ekonomik, sosyal ve politik haklarını savunuyor.

TKP ile Fas İlerleme ve Sosyalizm Partisi arasındaki kardeşçe bağlar, Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkelerine dayanıyor. TKP, bu bağların daha da geliştirilmesinden, güçlendirilmesinden yanadır.

Kongrenize, bundan sonraki savaşıza büyük başarılar dileriz.

*Komünist selâmlarımızla  
Türkiye Komünist Partisi  
MK Genel Sekreteri  
İ. Bilen*

22 Şubat 1979

## TIP 2. Büyük Kongresi Başkanlığına

Sayın delege arkadaşlar,

TKP Merkez Komitesi, Kongrenizi, tüm delegeleri kardeşçe selâmlar.

Kongreniz, emperyalist çevrelerin, Çin hegemonyacılarının dünya barışı ve güvenliğini tehdit ettiği, Amerikan emperyalizmi ve NATO'nun ülkemiz üzerinde baskılarını arttırdığı, sıkıyönetim koşullarında faşist tehlikenin yoğunlaştığı bir dönemde toplanıyor. Böyle bir durumda, halkımızın önünde duran sorunlar, ancak işçi sınıfının, tüm ulusal ve demokratik güçlerin eylem ve cephe birliği kurmasıyla çözülebilir.

Günümüzde işçi sınıfının birliğine, sınıf ve yığın sendikacılığına yönelik saldırılar artıyor. Egemen güçler anti-sovyetizmin ve anti-komünizmin, bu arada anti-TKP'ciliğin her türünü alabildiğine körüklüyorlar. TIP'e de yönelen bu saldırılara karşı TKP, partinizle, tüm ilerici güçlerle dayanışma içindedir. Faşist 141. ve 142. maddelerin kaldırılması için çabaların daha da yoğunlaştırılması, komünistlerin, sosyalistlerin, tüm ilerici güçlerin ortak görevidir. TKP, partilerimiz arasındaki görüş ayrılıklarının, yasal engellerin, eylem birliğini önleyemeyeceğine inanıyor.

Emperyalizme ve faşist tırmanışa karşı, sıkıyönetime ve bunalımın yükünün emekçi yığınların sırtına bindirilmesine karşı savaşta taşıdığı tarihsel sorumluluğun bilincinde olan TKP, tüm ilerici güçlere elini uzatıyor.

Sayın delege arkadaşlar, Kongrenize başarılar dileriz.

*Türkiye Komünist Partisi  
MK Genel Sekreteri  
İ. Bilen*

23 Şubat 1979

## «Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini ve TKP'nin diğer yayınlarını, listesini yayınladığımız kitapçılardan satın alabilirler.

1. «Yeni Çağ» . . . . . 1,- DM
2. «Atılım» . . . . . 0,50 DM
3. L. İ. Brejnev, «Lenin'in 100. yıldönümü, SBKP'nin XXIV. Kongresi, SSCB'nin 50. yılı» . . . . . 5,- DM
4. Nazım Hikmet, Bütün Eserleri (8 cilt) ciddi . . . . . 7,50 DM
5. Bilimsel komünizm . . . . . 7,- DM
6. Lenin (biyografisi) . . . . . 5,- DM
7. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin Programı . . . . . 3,- DM
8. Büyük Oktobr 50 yaşında . . . . . 3,- DM
9. S. Üstüngel, «Savaş Yolu» . . . . . 10,- DM
10. S. Üstüngel, «Günümüzde TKP» . . . . . 5,- DM
11. S. Üstüngel, «Güneşli Dünya» . . . . . 5,- DM
12. S. Üstüngel, «Türkiye Olayları – 1973» . . . . . 1,- DM
13. A. Saydan, «Sınıf savaşında yeni aşama» . . . . . 5,- DM
14. A. Saydan, «Alman Demokratik Cumhuriyeti» . . . . . 3,- DM
15. A. Saydan, «Yedi Sosyalist Ülkede Dün-Bugün-Yarın» , , 3,- DM
16. A. Saydan, «Sovyetler Birliğinde 12 Gün» . . . . . 2,- DM

Ayrıca dergimize abone olmak ve TKP'nin diğer yayınlarını edinmek isteyenler aşağıdaki adrese başvurabilirler:

Yeni Çağ – Stredisko pro rozsirovani tisku  
Praha 6  
Thakurova 3  
Czechoslovakia

## «Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitapçılardan satın alabilirler:

Adam-Kuckhoff-Buchhandlung  
5100 Aachen  
Löhergraben 4

Buchhandlung Ludwig Feuerbach  
8600 Bamberg

Obere Brücke 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung  
5070 Bergisch-Gladbach  
Bensberger Straße 128

Wissen und Fortschritt Buchhandlung  
4800 Bielefeld  
Feilen Straße 10

Progress-Buchhandlung  
5300 Bonn  
Oxford Straße 17

Wissen und Fortschritt Buchhandlung  
3300 Braunschweig  
Adolfstraße 1

Dein Buch Volksbuchhandlung  
2800 Bremen 1  
Richtweg 4

Wissen und Fortschritt Buchhandlung  
6100 Darmstadt  
Leuteschläger 3

Büchershop Angela Davis  
4600 Dortmund  
Kampstraße 80

Heinrich-Heine-Buchhandlung  
4000 Düsseldorf  
Ackerstraße 3

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber  
8520 Erlangen  
Schiffstraße 5

Karl-Liebknecht-Buchhandlung  
4300 Essen 1  
Viehofer Platz 14  
Tat-Buchhandlung «Johanna Kirchner»  
6000 Frankfurt/Main  
Schumannstraße 56  
Buchzentrum in der Goethestraße  
6000 Frankfurt/Main  
Goethestraße 56  
Buchhandlung Walter Herbst  
7800 Freiburg  
An der Mehlwaage 2  
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.  
6300 Gießen  
Schiffenberger Weg 1  
Wissen und Fortschritt Buchhandlung  
3400 Göttingen  
Burgstraße 24  
Internationale Buchhandlung GmbH.  
2000 Hamburg 13  
Johnsallee 67  
Wissen und Fortschritt Buchhandlung  
3000 Hannover  
Hamburger Allee 37  
Buchhandlung kollektiv GmbH.  
6900 Heidelberg  
Plöck 64a  
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.  
3500 Kassel  
Werner-Hilpert-Straße 5  
Kollektiv-Buchhandlung  
2300 Kiel 1  
Falckstraße 16  
Wissen und Fortschritt Buchhandlung  
5000 Köln  
Fleischmengergasse 31  
Buchhandlung Rosa Luxemburg  
4150 Krefeld  
St.-Anton-Straße 86

**Bücherzentrum Süd-West**  
6500 Mainz  
Bilhildisstraße 15  
**Wissen und Fortschritt Buchhandlung**  
6800 Mannheim  
U 2, 3  
**Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.**  
3550 Marburg  
Am Grün 56  
**Buchhandlung Libresso**  
8000 München 40  
Türkenstraße 66  
**Karl-Liebknecht-Buchhandlung**  
4400 Münster  
Steinfurter Straße 15  
**Libresso-Buchzentrum Sabine Weber**  
8500 Nürnberg  
Weinmarkt 12 a  
**Dein Buch Volksbuchhandlung**  
2900 Oldenburg  
Am Damm 26  
**Libresso-Buchzentrum Sabine Weber**  
8400 Regensburg  
Glockengasse 7  
**Lenchen Demuth-Buchladen**  
6600 Saarbrücken  
Nauwieser Straße 13  
**Wissen und Fortschritt Buchhandlung**  
5900 Siegen  
Freudenberger Straße 18  
**Buchhandlung Hornung und Steinbach**  
7000 Stuttgart  
Wilhelmsplatz 1  
**Buchhandlung W. A. Bastigkeit**  
5500 Trier  
Lindenstraße 10  
**Friedrich-Engels-Buchhandlung**  
5600 Wuppertal-Elberfeld  
Gathe 55-57

**«YENİ ÇAĞ» I**

**OKU**

**VE**

**OKUT!**



## İÇİNDEKİLER

	<i>Sayfa</i>
<i>I. Bilen</i>	
Yığın bağları – TKP'nin güç kaynağı . . . . .	97
<i>Todor Jivkov</i>	
Sosyalizmin tarihsel görevi . . . . .	112
<i>Hermann Axen</i>	
Enternasyonalist dayanışmanın büyüyen rolü . . . . .	123
<i>Boris Ponomaryov</i>	
Reel sosyalizm ve uluslararası önemi . . . . .	126
<i>Peter Boyçuk</i>	
Dünya barışı ve komünistler . . . . .	131
<i>Aarne Saarinen</i>	
Demokrasiden yana bir değişiklik arayışı . . . . .	138
<i>Hermann Gautier</i>	
Hedefler belirlendi . . . . .	146
<i>Zdenek Smitl</i>	
Devrim sürecinin ulusal ve sınıfsal yönleri . . . . .	159
xx: Küba devrimi, Latin Amerika halklarının savaşımında nitel değişim	172
<i>F. R.:</i> Uğursuz bağlaşıklık . . . . .	180

### ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP Merkez Komitesinin çağrısı . . . . .	182
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Viyetnam Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı . . . . .	184
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Alman Komünist Partisi Genel Başkanı Herbert Mies yoldaşa mesajı . . . . .	185
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Fas İlerleme ve Sosyalizm Partisi 2. Kongresine mesajı . . . . .	186
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Türkiye İşçi Partisi 2. Büyük Kongresi Başkanlığına mesajı . . . . .	187